

Matiu

Te Rono Tauareka Matiu e taataa Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Jisas ku haanau iho 1.1—2.23

Te kaamata te Rono Tauareka 3.1—4.11

Jisas e tokonaki na tama i Galili 4.12—18.35

Jisas ku haere i Jerusalem 19.1—20.34

Jisas ku taapiri i Jerusalem 21.1—27.66

Jisas ku ora muri 28.1—28.20

Na tipuna Jisas Kraiis (Luk 3.23–38)

¹ Teenei te moe iho na tipuna Jisas Kraiis te mokopuna Devit raa, tena Devit he mokopuna Abraham.

² 6a Aanei na inoa na tipuna Jisas Kraiis kaamata Abraham haere no tae te saaita te tuku Devit: Abraham, Aisak, Jekop, Juda ia ma na taina aia raa, tena Peres laaua ma Sera (te tinna laaua raa ko Tamar), Hesron, Ram, Aminadap, Nason, Salmon, Boas (te tinna aia raa ko Rehap), Obet (te tinna aia raa ko Rut), Jesi, tena te tuku Devit.

^{6b} 11 Tena kaamata Devit haere no tae te saaita na tama Israel raa ni tooria no kkave i Babilon: Devit, Solomon (te tinna aia raa ko te avana Uria i mua), tena Rehoboam, Abaija, Asa, Jehosafat, Jehoram, Usaia, Jotam, Ahas, Hesekaia, Manase, Amon, Josaia, tena Jehoiakin ia ma na taina aia raa.

¹² 16 Aanei alaa tipuna taatou e mmau hoki i roto telauniu kaamata te saaita i muri na tama Israelraa nitooria nokkave i Babilon haere no tae te saaita Jisas ni haanau iho: Jehoiakin, Sealtiel, Serubabel, Abiut, Eliakim, Asor, Sadok, Akim, Eliut, Eliesa, Matan, Jekop, tena Josep te avana Meri te tinna Jisas tera na tama e kanna ma ko te Mesaia raa.

¹⁷ Ia tena e isi sanahuru ma haa na tautama kaamata te saaita Abraham haere no tae te saaita Devit, tena e isi hoki teeraa sanahuru ma haa na tautama kaamata te saaita Devit haere no tae te saaita na tama Israelraa ni too ria no kkave i Babilon raa, tena e isi hoki teeraa sanahuru ma haa na tautama kaamata te saaita na tama Israelraa ni too ria no kkave i Babilon haere no tae te saaita Jisas ni haanau iho raa.

Jisas Krai ku haanau iho
(Luk 2.1-7)

¹⁸ Teenei ko na tattara i te haanau iho Jisas. Meri te tinna Aia raa e hakamattino ma ki avana Josep, e meia i mua laaua e hakapaa, Meri ku iroa pera ma aia ku haitama ina mahi TeAnana Tapu. ¹⁹ Josep hetama e ppena tahi namee e ttonu, tena aia se hihai ma ki mee Meri ki napa i mua na karemata na tama hakaatoa; kito aia ki mee na maanatu ma kitiaki hemuu Meri. ²⁰ Tesaaita aia koi noho koi ma na maanatu aia ma kipeesia Meri raa, te ensel TeAriki raa kutuuake i roto te miti no meake ma, “Josep, te mokopuna Devit, auu se mataku te too Meri ki mee mo avana akoe. Maitaname aia e hai tama i na mahi TeAnana Tapu. ²¹ Meri e me ki haanau te tamariki tanata, tena akoe ku hui te inoa te tamariki naa Jisas, maitaname te Tamariki naa

e me ki hakasao te kanohenua Aia raa i taha ma na hai sara laatou.”

²² Tena na mee nei hakaatoa e kapihi mai ki huri mai te hakamaoni hea TeAtua ni tattara ake na profet Aia raa ma,

²³ “He taukupu e tonu e me ki hai tama no haanau te tamariki tanata, tena te tamariki naa e me ki hui Imanuel” (e mee ma, “TeAtua e noho ma taatou”).

²⁴ Josep ku mahike i aruna, tena kitoo Meri no avvana laaua. Josep e tautari hea te ensel raa ni tattara ake aia kippena raa. ²⁵ Emeia Josep semoemmoe laaua ma Meri haere no taeroo te saaita Meri ni haanau te tamariki tanata raa. Tena Josep ki hui te inoa te tamariki raa Jisas.

2

Na tama mattonu i te vahi te anake

¹ Jisas e haanau mai i te matakaina Betlehem i roto Judia te saaita Herot nituku. Meri e mamaoha nooti, tena se roroa na tama i te anake e mattonu i te vahi na hetuu raa kuttae ake i Jerusalem ² no vahihhiri ma, “Teehee te tamariki e haanau iho ki mee mo tuku na Jiu naa? Maatou e kkite te hetuu Aia raa te saaita te hetuu raa ni tuu ake i te vahi te anake, ia tena maatou e oomai ma ki hakamaru ake te tamariki naa.”

³ Te saaita Herot ni rono na tattara ma e isi teeraa tuku ku haanau iho, aia ku se hihia roo, ia hoki natama hakaatoa i roto Jerusalem raa ku se hihia. ⁴ Tena Herot ki kanna ake na maatua hakananniu raa ia ma na tama poroporo na tuua raa ki hakkutu ake hakaatoa,

tena aia ki vahiri ake na tama raa ma,
 “Te Mesaia raa e me ki haanau mai i hee?”

⁵ Kito na tama raa ki meake ma, “Te Mesaia raa e me ki haanau iho i te matakaina Betlehem i roto Judia, e mee na profet raa ni tattaa ma:

⁶ ‘Betlehem e tuu i roto Judia,
 akoe he matakaina e hakanaaniu hoki
 i roto na matakaina Judia raa,
 maitaname he tama hakanaaniu
 e me ki haanau iho i te kina naa;
 he tama e me ki hakattaki
 Israel te kanohenua Anau raa.’ ”

⁷ Kito Herot ki kanna ake na tama mattonu ni oo mai peeraa i te anake raa ma kikkutu hemuu ma aia, tena aia ki vahiri ake na tama raa ma ki iroa aia te saaita hee roo te hetuu raa ni hopo ake. ⁸ Tena aia ki kauna na tama mattonu raa ki oo i Betlehem ma na tattara nei, “Oo no ssee hakaraoi roo te tamariki naa, tena te saaita kootou ekkite te tamariki naa, kootou ku hakari mai ki iroa anau ki haere hoki anau no hakamaru te tamariki naa.”

⁹ ¹⁰ Kito na tama raa ki oo, e meia te saaita na tama raa koi oo koi, na tama raa kukkite te hetuu laatou nikkite i te vahi te anake raa. Ia te saaita na tama mattonu raa nikkite te hetuu raa, na tama raa ku hihhia roo! Te hetuu raa e haere i mua na tama raa no tae roo i te kina te tamariki raa e moe raa, tena ki hakamau. ¹¹ Na tama mattonu raa ku oo no uru i roto te hare raa, ia te saaita na tama raa nikkite te tamariki raa laaua ma Meri tetinna aia raa, na tama raa ku tutturi no hakamaru ake te tamariki raa. Tena na tama raa ki uhu ake na gol, na rehu e mannoni hakaaroha raa ia ma na maraseni e pena

i na laakau e sui mmaha raa, tena ki kou ake na mee raa mo hoki te tamariki raa.

¹² Kito na tama raa ki tauttari teeraa mateara no vakkai i te matakaina laatou raa, maitaname TeAtua ni tattara ake na tama raa i roto te miti ma ki se lavaa te vakkai iaa Herot raa.

Na maatua Jisas raa ku hakassao no oo i Isip

¹³ Tesaaita na tama mattonu raa ni vakkai, te ensel TeAtua raa kutuu ake iaa Josep i roto te miti no meake ma, “Herot eme kisese tetamariki naa ma kitaa kimate. Mahike iaruna no too te tamariki naa laaua ma te tinna aia raa no hakassao no oo i Isip, tena kootou ku nnoho i te kina naa kittae roo tesaaita anau e me ki meatu kootou ki vakkai mai muri.”

¹⁴ Kito Josep ki mahike tepoo naa no too te tamariki raa laaua ma Meri no oo tepoo naa koi i Isip, ¹⁵ tena laatou ki nnoho i Isip no tae roo tesaaita Herot ni mate. Na mee nei e kapihi mai ki mee na tattara TeAtua ni tattara ake na profet i mua raa ki hakamaoni ma, “Anau e kanna te tamariki tanata Anau raa ki haere i taha ma Isip.”

Te taa na tamalliki no mmate

¹⁶ Herot kuroto roo tesaaita aia ni iroa ma na tama mattonu i te vahi te anake raa e malliu ake aia. Tena aia ki hakamoe tetattara eivi ma kitaa na tamalliki taanata hakaatoa i roto Betlehem ia ma na matakaina tappiri ake raa hoki; na tamalliki taanata tera kuttae erua na hetau te mattua laatou haere sara mai i raro. Herot e ppena te mee nei tautari te iroa aia ni too i na tama mattonu i te anake raa te saaita roo te hetuu raa ni hopo ake.

¹⁷ Na mee nei e kapihi mai, tena na tattara TeAtua ni tattara ake Jeremaia raa ku hakamaoni ma:
¹⁸ “Te nnana e hamai peeraa i Rama, te nnana na tama e ttani okioki roo. Resel e tanitani i na tamalliki aia, tena aia se hihai ma ni tama ki oo ake no hakatattara hia aia, e mee na tamalliki aia raa hakaatoa ku mmate.”

Josep ma te haitinna aia raa kuvakkai i Nasaret

¹⁹ Imuri Herot nimate, te ensel TeAtua raa ku tuu ake iaa Josep i roto te miti no tattara ake ma, ²⁰ “Mahike i aruna no too te haitinna akoe naa, tena kootou ku oo i Israel, maitaname na tama ni hahai ma kitaa tetamariki naa ku mmate.” ²¹ Tena Josep ku mahike i aruna no too te tamariki raa laaua ma Meri no vakkai i Israel.

²² Emeia te saaita Josep nirono ma Arkelaus, tetama Herot raa kutuku i Judia, aia ku matakuku te vaakai i te matakaina raa. Kito TeAtua kitattara ake hoki Josep i roto te miti, tena Josep ki haere i Galili ²³ no noho i roto he matakaina hokotahi i Nasaret. Tena na tattara na profet nei raa ku hakamaoni: “Te Tamariki raa e me ki kanna ria pera ma he tama i Nasaret.”

3

Jon Baptis ku takutaku

(Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

¹ Te saaita naa Jon Baptis ku haere iho itaha ma tekina etuumahoa i roto Judia raa, tena ki kaamata no takutaku. ² Jon e takutaku ma,

“Ttike i taha ma na hai sara kootou, maitaname te hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri ki hamai!”³ Jon ko tetama profet Aisaia ni tattara mai te saaita aia ni mee ma, “E isi te tama e tattara hakamaroa i te kina e tuu mahoaraa ma, ‘Tanattana te mateara TeAriki raa*’; Tena hakattonu na mateara raa ki ttonu ki hamai Aia vaa aruna!’ ”

⁴ Na hekau Jon raa e pena i na kiri na kamel, tena tetaitu aia raa he kiri hoki te manu, tena aia e kaikai na lokas ia ma na hani vaa roto.⁵ Tammaki natama i Jerusalem ma natama i roto Judia raa hakaatoa ia ma na tama na henua tappiri i te riva Jordan raa ku ooake ia Jon.⁶ Na tama raa e uiui na hai sara laatou raa, tena Jon ki hakoukou tapu na tama raa i roto te riva Jordan.

⁷ Jon e kite tammaki na Farisi ia ma na Sadyusi e ooake ma aia ki hakoukou tapu laatou, tena aia ki haiake na tama raa ma, “Kootou nilapono! Koai tetama e meatu ma kootou elavaa te hakassao i taha ma na hakalono llihu TeAtua e me ki kou atu kootou raa?”⁸ Ppena na mee e me ki huriake pera ma kootou kuttike i taha ma na hai sara kootou raa.⁹ Auu se mannatu ma kootou e me ki tattara ma Abraham hetipuna kootou, tena ma kootou kulavaa te hakassao i taha ma na hakalono llihu raa. Anau e meatu pera ma TeAtua e lavaa te huri na hatu nei ki mee pera ma ni mokopuna Abraham!¹⁰ Te takuu raa ku tanattana ki ttuu na patiaka na laakau raa;

* **3:3** 3.3 TeAriki: Na tattara nei e mmau i roto Aisaia 40.3. Ia i roto te Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi Jihova

na laakau hakaatoa se hhua na hua taualleka raa e me kituutia kihhina, tena kulletua iroto te ahi. ¹¹ Anau e hakoukou tapu kootou ma te vai ki huri atu pera ma kootou kuttike itaha ma na hai sara kootou, e meia te tama e me ki hamai i muri anau raa e me ki hakoukou tapu kootou ma TeAnana Tapu ia ma te ahi. Aia e hakanaaniu iaruna anau, tena anau setau hoki te sausau na taka Aia raa. ¹² Tama raa e tuu ma te taitahi Aia raa ki hakkutu na maanunu na hua raa. Aia e me ki hakkutu nakai Aia raa iroto te hare hakananaopo na kai raa, tena kuttuni na penu raa iroto te ahi se lavaa te mate raa.”

*Jon e hakoukou tapu Jisas
(Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)*

¹³ Jisas e hamai peeraa i Galili te saaita naa, tena Aia ki haere iaa Jon i te riva Jordan raa ma Jon ki hakoukou tapu Aia. ¹⁴ Emeia Jon e hahi ma ki mee Jisas ki hakatike te hakataakoto Aia, tena aia kimeake, “Ako e avare etau te hakoukou tapu anau, ia tena Ako e ku hamai ma anau ki hakoukou tapu Ako!”

¹⁵ Emeia Jisas e meake Jon ma, “Tiaki koi ki moe peenaa te saaita nei. Maitaname te nei te ara taaua e lavaa te ppena namee hakaatoa TeAtua e hihai raa.” Kito Jon ki hakatina ake hoki.

¹⁶ Jisas e hakoukou tapu raa koi no oti, tena Aia ki haere i taha ma te riva raa. Te vaelani raa kutaarakiiho, tena Aia kute TeAnana Tapu TeAtua raa kulleeiho pera ma herupe iaruna Aia. ¹⁷ Tena te reo TeAtua raa kutattariho i te vaelani ma, “Te nei he tamariki roo Anau e hakasessere mahi, Anau e hihia roo Aia.”

4

*Satan e tatakore Jisas**(Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)*

¹ Tena TeAnana Tapu raa ku hakattaki Jisas i te kina etuumahoa raa ma Satan ki tatakore Tama raa. ² Jisas e noho tipu haa na aho ia ma na poo se kai, tena Aia ku rono te hikai. ³ Kito Satan ki haere ake no meake Jisas ma, “Kame Akoe he Tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe ku meake na hatu nei ki huri mo haraoa.”

⁴ Kito Jisas ki meake ma, “Te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

‘Na tama se mee ma e ora koi i na haraoa, e meia na tama e ora i na tattara hakaatoa TeAtua e tattara raa.’ ”

⁵ Kito Satan ki hakattaki Jisas i Jerusalem, i te Matakaina e Tapu raa no hakatuu Tama raa i te kina e palluna roo i aruna te Hare Tapu raa, ⁶ tena aia ki meake, “Kame Akoe he Tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe kullee iraro, maitaname te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

‘TeAtua e me ki meake na ensel Aia raa ki mmata hakaraoi Akoe; na ensel raa e me ki ttaohi Akoe ma na rima laatou; ki se lavaa na vae Akoe raa te pakuu na hatu raa no mmere.’ ”

⁷ Kito Jisas ki meake, “Emeia te Launiu Tapu raa e tattara hoki ma,

‘Auu se hahaaite TeAriki TeAtua akoe raa.’ ”

⁸ Kito Satan ki hakattaki Jisas i aruna te mouna palluna roo no huri ake na henua hakaatoa i roto te maarama nei ia ma na mee taualleka hakaatoa na henua raa e isi. ⁹ Kito Satan ki meake, “Anau

e me ki kou atu na mee nei hakaatoa kame Akoe e tuturi no lotu mai anau.”

¹⁰ Tena Jisas ki meake, “Satan, haere itaha! Te Launiu Tapu raa e mee ma,

‘Lotu ake Te Ariki Te Atua akoe raa, tena ku hehekau koi ma Tama raa!’ ”

¹¹ Kito Satan ki tiaki Jisas no haere, tena na ensel raa ki oo ake no tokonaki Jisas.

*Jisas ku kaamata na uata Aia raa i roto Galili
(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)*

¹² Jisas kuro no ma Jon kuponotia i roto te hare karapusi, tena Aia ki tiaki te kina raa no haere i Galili. ¹³ Aia se noho hoki i Nasaret, e meia Aia e haere no noho i Kaperneam,

he matakaina e tuu i te vahi te Namu Galili i roto na henua Sebulun laaua ma Naptali.

¹⁴ Te mee nei e kapihi mai ki hakamaoni na tattara profet Aisaia ni tattara mai i mua ma,

¹⁵ “Te matakaina Sebulun, ia ma te matakaina Naptali raa

e tuu i te kina te mateara e haere i tai i teeraa vahi te riva Jordan i Galili, te matakaina na tama seai ma ni Jiu raa!

¹⁶ Na tama e nnoho na kina pouri raa e me ki krite te maahina e rahi roo,

te maahina raa e me ki hakamaahina atu i kootou na tama tera e nnoho i raro te maru te mate raa.”

¹⁷ Jisas e kaamata te saaita naa no takutaku ma, “Ttike itaha ma na haissara kootou, maitaname te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri mai!”

*Jisas e kanna ake tokohaa na tama meeme ika
(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)*

18 Te saaita Jisas ni hahaere vaatai te Namu Galili, Aia ekite tokorua na haanau, nitama meemeeka, tokorua raa ko Saimon (natama ekanna ma ko Pita raa), tena Andru tetaina Pita raa, tokorua raa e puipui te kupena. 19 Kito Jisas ki meake tokorua raa, "Tauttari mai Anau, tena Anau e me ki akoako koorua ki hahannota na tama." 20 Te saaita naa koi tokorua raa ku tiaki na kupena raa no tauttari Jisas.

21 Jisas e hakanuu atu nokite teeraa haanau hoki, Jems laua ma Jon nitama Sebedi. Tokorua raa ennoho ma Sebedi te tamana laua raa i roto te manui notanattana na kupena laa-tou raa. Kito Jisas kikanna ake tokorua raa, 22 tena te saaita naa koi tokorua raa kuttiaki te tamana laua raa ma te manui raa no tauttari Jisas.

*Jisas e tokonaki na tama lavvea
(Luk 6.17-19)*

23 Jisas e areha na matakaina hakaatoa i Galili raa no akoako i na hare lotu na Jiu raa, tena ki takutaku ake te Rono Tauareka i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena ki tokonaki hoki na tama hakaatoa e lavvea na maahana raa no taualleka. 24 Te rono Jisas raa ku paa no ttae i na kina hakaatoa i roto Siria, tena na tama raa ku kou ake na tama e lavvea, na tama e hakalono llihu i na maahana roo hakaatoa, na tama e tutuu haeo i na tinotama laatou, na tama e ttau ria na tipua, ia na tama e peuppeu ia ma na tama na vae e mmate raa. Jisas e tokonaki na tama raa hakaatoa no taualleka.

25 Tena he kanohenua erahiroo kutauttari Jisas kaamata i Galili laaua ma Dekapolis*, tena Jerusalem, Judia ia ma na matakaina iteeraa vahi te riva Jordan raa.

5

Jisas e takutaku i aruna te mouna

1 Jisas e kite ma na kanohenua raa e tauttari Aia, tena Aia ki haere i aruna te mouna raa no noho. Na disaipol Aia raa ennoho hakattike Tama raa, 2 tena Aia ki kaamata no akoako ake na kanohenua raa:

Te hihia hakamaoni (Luk 6.20-23)

3 “Na tama na anana laatou raa e matanaennae raa e me ki hakatapu ria; te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina na tama naa!

4 Na tama e ppari raa e me ki hakatapu ria; TeAtua e me ki mee hakaraoi na tama naa!

5 Na tama e laumarie raa e me ki hakatapu ria; na tama naa e me ki too na mee TeAtua ni tattara mai raa!

6 Na tama e hihhai roo kippena na mee TeAtua e hihai raa e me ki hakatapu ria;

TeAtua e me ki kou ake na mee roo hakaatoa i na tama naa.

7 Na tama e manava alloha alaa tama raa e me ki hakatapu ria;

TeAtua e me ki hai aroha na tama naa!

8 Na tama ettonu i na hatu manava laatou raa e me ki hakatapu ria;

* **4:25** 4.25 Dekapolis: te inoa nei i na tattara Grik raa e mee ma Sanahuru na Matakaina

na tama naa e me ki kkite TeAtua!

⁹ Na tama e hehekau ma ki too te noho laoi raa e me ki hakatapu raa;

TeAtua e me ki kanna na tama naa pera ma ni tamalliki Aia!

¹⁰ Na tama e hakalono llihu e mee laatou e ppena hea TeAtua e hihairaa e me ki hakatapu raa;

te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina na tama naa!

¹¹ Kootou ki hihhia te saaita na tama e haru haeo, tena ki kou atu na hakalono llihu, tena ki hatuhatu na tattara malliu i kootou e mee kootou e tauttari Anau. ¹² Kootou ki hihhia roo, maitaname te tuhana e rahi raa e moe ma kootou i te vaelani. Na profet i mua kootou raa ni too na hakalono llihu peenei hoki.

Te sol ia ma te maahina
(Mak 9.50; Luk 14.34-35)

¹³ “Kootou esau pera ma ko te sol na tama hakaatoa i te maarama nei. Emeia kame te sol raa ku se mmara, akoe ku selavaa te mee te sol raa ki mmara hakaraoi. Te sol raa ku haeo, tena ku peesia ia ho ki oo ake na tama no lakalaka va a aruna.

¹⁴ “Kootou essau pera ma ko te maahina na tama hakaatoa i te maarama nei. Te matakaina e tuu i aruna te mouna raa se lavaa te llu raa. ¹⁵ Se haitama e hakaaura te lamu no uhi i raro te kumete; e meia te lamu raa e me ki hakatootoo i aruna ki maahina i hare raa ki kkite na tama hakaatoa. ¹⁶ Kootou hoki ki hakamaahina i mua na tama hakaatoa pera ma he lamu; ki kkite na tama raa na mee taualleka kootou e ppena raa, tena na tama raa e me ki hakammaha te Tamana kootou i te vaelani raa.

Na akoako i te vahi na tuaa

¹⁷ “Auu se mannatu ma Anau e hamai ki seu na Tuaa Moses ia ma na akoako na profet raa. Anau se hamai ki seu na mee naa, e meia Anau e hamai ki mee na akoako raa ki hakamaoni. ¹⁸ Kootou ki mannatu, te saaita te vaelani ia ma te maarama nei koi ttuu, selavaa he tattara ia ma he paa mee i roto na tuaa raa e me ki seu ria ki tae roo te saaita te hakaotiote na mee roo hakaatoa. ¹⁹ Ia tena koai te tama setautari he tuaa i roto na tuaa raa, tena ki akoako alaa tama ki tauttari aia, te tama naa e me ki hakamuri roo i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Teeraa mee hoki, koai te tama e tautari na tuaa raa, tena ki akoako alaa tama ki tauttari aia, te tama naa e me ki hakamaatua i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ²⁰ Tena Anau e meatu kootou pera ma kootou elavaa te tae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa kame na hakattina kootou raa e hai mmahi roo i aruna na hakattina na tama e poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa i te ppena hea TeAtua e hihai raa.

*Se taa tama
(Luk 12.57-59)*

²¹ “Kootou ni llono pera ma na tama i mua raa ni illoa ma,
‘Se taa na tama ki mmate;
te tama e taa te tama no mate raa
e me ki tuu i mua na tama hakatonutonu raa.’
²² Emeia te saaita nei, Anau ku meatu kootou:
kame akoe e hakatauttau ma tetaina akoe raa,
tena akoe e me kituu i mua na tama haka-
tonutonuraa, ia kame akoe e meake tetaina
akoe raa ma, ‘Temanapuhi,’ akoe e me kituu
i mua na tama hakatonutonu raa hoki, ia kame
akoe e hai ake hakahao i tetaina akoe raa ma

teeraa he vware, tena akoe e me ki haere i te kina te ahi raa.

²³ “Kame akoe kutanatana kikkave te hoki akoe raa i te kina te olta, tena te maanatu akoe raa ku tere ake pera ma koorua haitaina e nohonoho haeo, ²⁴ tena tiaki te hoki akoe naa ki moe i te kina te olta raa, tena akoe ku haere vave no tattara hakaraoi koorua haitaina, tena ki oti akoe ku vaakai no kou ake te hoki akoe raa i Te Atua.

²⁵ “Kame hetama esara koorua, tena aia ku ppono akoe i te kot, haere no tattara hakaraoi koorua te saaita na tama raa se ki ttaohi te kot raa, ia i mua hoki akoe e tuu i te kot. Te saaita akoe ku tuu i te kot, na tama hakatonu tonu raa e me kittaohi akoe, tena ku kou ake akoe i na rima na polis raa, tena na polis raa e me ki ppono akoe i te hare karapusi. ²⁶ Tena anau e meatu akoe; akoe e me ki noho roo i roto te hare karapusi raa ki taeroo te saaita akoe e pehi te paini akoe raa hakaatoa.

Na akoako i na tiputipu settonu i te vahi na hine.

²⁷ “Kootou ni llono na tattara ma, ‘Auu se karemata kailallao.’

²⁸ Emeia te saaita nei anau e meatu kootou: kame he tanata ekite te hine, tena aia ku manako te hine raa; te tanata naa ku sara i te vahi te hine raa i roto te hatu manava aia. ²⁹ Kame te karemata te vahi laaua akoe raa e mee akoe no haisara, tena kkope te karemata naa itaha no peesia! E tauareka roo te peesia he paa kina te tinotama akoe naa itaha, ka oti te tinotama akoe naa hakaatoa ku lletua i roto te ahi. ³⁰ Kame te rima laaua akoe raa e mee akoe no haisara,

tena ttuu te rima naa i taha no peesia! E tauareka te peesia he paa kina te tinotama akoe naa i taha, ka oti te tinotama akoe naa hakaatoa ku lettua i roto te ahi.

Se avvana peesia

(Matiu 19.9; Mak 10.11–12; Luk 16.18)

³¹ “E mmau hoki i roto na tuua ma,
‘Kame he tama e hihai ki peesia te avana aia raa,
tena te tama naa ki taataa ake he launiu i te avana
aia raa pera ma aia ku peesia te tama raa.’

³² Emeia te saaita nei anau emeatu kootou:
kame he tanata e peesia te avana aia niaina ma
te avana aia raa seisi temee esara e ppena,
tetanata naa eme kisara kame te hineraa
emaanatu ma kitoo teeraa tanata hoki, tena
tetanata e avana te hine naa eme ki haisara
hoki i te vahi te haere avvana huri.

Na poroporo na tattara hakamaoni

³³ “Kootou nillono hoki pera ma na tama
i mua raa ni illoa ma,
‘Auu setiaki na tattara hakamaoni kootou
ni hakamoemoe raa,
emeia ppena hea kootou nitattara
hakamaoni ake TeAtua ma kootou eme
ki ppena raa.’

³⁴ Emeia te saaita nei anau ku meatu kootou:
auu settapa na mee ki hakamaoni na tattara
kootou raa te saaita kootou e hihhai ki hakamoe
he tattara. Auu settapa i te vaelani, ia settapa
hoki te nohorana TeAtua raa; ³⁵ ia settapa
hoki te maarama nei, maitaname teenei he kina
TeAtua e hamaroroo na vae Aia, ia settapa
hoki Jerusalem, maitaname teenei he matakaina
te Tuku hakanaaniu raa. ³⁶ Ia auu settapa hoki

te pohouru akoe ma ki hakamaoni na tattara, maitaname akoe selavaa te mee he rouru hokotahi ki makkini ia ma ki pallaa. ³⁷ Mee koi peeraa, 'Noo' seai naa, mee peeraa 'Seai.' Ni mee hoki peeraa akoe ettapa, aanaa ni hakataakoto koi e oo mai te tama sakkino raa.

Se tau i muri
(Luk 6.29–30)

³⁸ "Kootou ni llono na tattara nei i mua, 'Kame akoe e ttuki te karemata anau, anau e me ki ttuki hoki te karemata akoe, Kame akoe e kkoti te niho anau, anau e me ki kkoti hoki te niho akoe.'

³⁹ Emeia te saaita nei anau e meatu kootou: auu se tau i muri te sara teeraa tama e ppena i akoe. Kame he tama e ppaa te patikauvae te vahi laaua akoe raa, tiaki aia kipaa te patikauvae te vahi selaaua raa hoki. ⁴⁰ Kame he tama e ppono ma koorua ki kot te kaukahu akoe raa, tena tiaki aia ki too hoki te kaukahu matoru akoe raa. ⁴¹ Kame he tama e hakamataku atu ma akoe ki amo te kete aia raa ki tae te mael hokotahi, tena amo ki tae erua na mael.* ⁴² Kame he tama e kainno atu akoe ki kou ake he mee, tena kou ake hea te tama naa e hihai raa; kame he tama e hihai ki too he mee ki oti aia ku kou atu muri, tena kou ake hea te tama naa e hihai raa.

Laoi na tama e kiri lloto kootou
(Luk 6.27–28; 6.32–36)

⁴³ "Kootou ni llono na tattara nei i mua: 'Laoi koi na tama e taualleka kootou raa, tena ku hao ma na tama e kiri lloto kootou raa.'

* **5:41** 5.41 Mael hetattara hakatua tera ettattara temmao te kina.

⁴⁴ Emeia te saaita nei anau kumeatu kootou: laoi na tama e kirilloto kootou raa, tena kulotu ma na tama e mee kootou ki hakalono llihu raa, ⁴⁵ tena kootou e me ki mee pera ma ni tamalliki te Tamana taatou i te vaelani raa. Maitaname Aia e hakamaahina ake te maahina Aia raa iaruna na tama haeo raa hakaapa ma na tama taualleka raa hakaatoa, tena ki kou ake te reurehu raa killeku iaruna na tama e ppena na mee taualleka ia ma na tama e ppena na mee sakkino raa. ⁴⁶ Kame kootou e laoi koi na tama e laoi kootou raa, kaa Te Atua e me ki kou atu na tuhana kootou raa peehee? Na tama e aoao na takis raa e ppena peenei hoki! ⁴⁷ Tena kame kootou e tattara ake koi na tama e laoi kootou raa, kaa alaa tama e me ki illoa peehee kootou? Na tama e nnoho pouri raa e ppena peenei hoki! ⁴⁸ Kootou kittonu tahi essau hoki pera ma te Tamana kootou i te vaelani raa e tonu tahi.

6

Na akoako i te tokonaki alaa tama

¹ “Lollohi hakamattonu, auu se huri ake na tiputipu kootou i te vahi telotura raa imua na karemata na tama hakaatoa ma kikkite na tama raa hea kootou e ppena raa. Kame kootou e ppena na mee nei imua na karemata na tama, tena te Tamana kootou i te vaelani raa se lavaa te kou atu ni tuhana ma kootou.

² “Te saaita kootou e hoki ake na mee i na tama e tutuu haeo raa, tena auu se mee kikkite na tama hakaatoa pera ma na tama tattara uhiuhi raa e ppena i roto na hare laatou ia ma iaruna na mateara raa. Na tama raa e ppena

peenei ma ki hakammaha na tama raa laatou. Anau e meatu kootou te hakamaoni, na tama nei ku oti te too na tuhana haeo laatou raa. ³ Emeia te saaita kootou e me ki tokonaki na tama e tutuu haeo raa, tena hoki ake ki se illoa na tama ia ma na soa laoi kootou raa. ⁴ Teenaa he mee koi akoe hokkoe. Tena te Tamana akoe raa, te Tama e kite hea akoe ni ppena tera se hai tama e iroa raa e me ki kou atu te tuhana akoe.

Tiputipu te lotu

(Luk 11.2-4)

⁵ “Te saaita akoe e lotu, auu semee pera ma na tama tattara uhiuhi raa! Na tama raa e hihhai kittuu i aruna no lotu i roto na hare lotu ia ma i te kina na mateara ma kikkira ake na tama raa laatou. Anau e meatu te hakamaoni, na tama nei ku oti te too na tuhana haeo laatou raa. ⁶ Emeia te saaita akoe e lotu, haere i roto te rum akoe raa no ppui tetotoka raa, tena akoe ku lotu ake i te Tamana akoe tera taatou se kkite raa. Tena te Tamana akoe raa, te Tama e kite hea akoe e ppena hemuu raa e me ki kou atu te tuhana akoe.

⁷ “Te saaita akoe e lotu, auu semee tam-maki natattara tera akoe se iroa, essau pera ma na tama ennoho pouri raa e ppena tahira, na tama raa e kkahu ma na atua laatou raa e me ki hakallono na lotu laatou raa e mee na lotu raa elolloa. ⁸ Auu semee pera ma na tama raa. Te Tamana akoe raa ko na iroa avare hea akoe e hihai i mua akoe e kainno ake Aia. ⁹ Teenei kootou e tau te lotu peenei,

‘Tamana maatou i te vaelani:

te inoa e tapu Akoe ki hakammaha ria;

¹⁰ tiaki te Hakamaatua ana Akoe raa ki hamai;

tiaki maatou ki ppena hea Akoe e hihai maatou
ki ppena i te maarama nei ki ssau pera ma
i te vaelani.

¹¹ Kou mai ni kai ma maatou ki tau ma te aho nei.

¹² Ssirihia na hai sara maatou ni ppena raa,
e ssau pera ma maatou e ssirihia na hai sara
na tama e ppena i maatou raa.

¹³ Auu setiaki maatou kittiri na hahaaite
e hainattaa,
tena kurorohi hakaraoi maatou itaha ma
na mahi te tama sakkino raa.’

[Te Hakamaatua ana, na mahi ia ma na mee
taualleka Akoe raa ki mmoe tahi na vahao
hakaatoa. Amen*]

¹⁴ Kame kootou e ssirihia na hai sara na tama
e ppena ikootou raa, tena te Tamana kootou
i te vaelani raa e me ki ssirihia na hai sara
kootou raa hoki. ¹⁵ Emeia kame kootou se ssirihia
na hai sara na tama e ppena ikootou raa, tena
te Tamana kootou i te vaelani raa e me ki se lavaa
hoki te ssirihia na hai sara kootou ni ppena raa.

Hakamaatapu na kai

¹⁶ “Te saaita kootou e hakamaatapu na kai,
auu sekkira hakamatanaenna na karemata
kootou raa pera ma na tama tattara uhiuhi raa
e ppena tahi. Na tama raa e hihhai ki mee
na karemata laatou raa ki kkee ma ki illoa
na tama ma laatou e hakamaatapu na kai.
Anau e meatu te hakamaoni, na tama nei ku oti
te too na tuhana hao laatou raa. ¹⁷ Te saaita
kootou e hakamaatapu na kai, oo no koukou,
tena kussoe na rouru kootou raa, ¹⁸ ki se lavaa
na tama te illoa ma kootou e hakamattapu na kai,

* **6:13** 6.13 Amen e mee ma Hakamaoni

te Tamana koi kootou ite vaelani tera taatou sekkite raa e iroa. Tena te Tamana kootou e kite hea kootou e ppena tera na tama se illoa raa e me ki kou atu na tuhana kootou raa.

*Na mee taualleka i te vaelani
(Luk 12.33-34)*

¹⁹ “Auu se hakatau na mee taualleka ite maarama neiraa ma kootou, na mee tera nalollona ia ma tepiritia raa elavaa tekkai no haeo, tena na tama kailallao raa elavaa tessaa na hare raa no kailallao. ²⁰ Emeia hakatau na mee taualleka ite vaelani raa ma kootou, na mee tera nalollona ia ma tepiritia raa selavaa tekkai no haeo, tena na tama kailallao raa selavaa tessaa no too. ²¹ Maitaname na hatu manava kootou raa e me ki mmoe koi i te kina na mee taualleka kootou raa e mmoe.

*Te maahina na tinotama
(Luk 11.34-36)*

²² “Na karemata kootou raa ko na maahina na tinotama kootou. Kame na karemata kootou raa e taualleka, tena na tinotama kootou raa e maarama roo hakaatoa; ²³ emeia kame na karemata kootou raa ku haeo, tena kootou essau pera ma nitama ennoho iroto te pouri.

*Se mamannatu tammaki
(Luk 16.13; 12.22-31)*

²⁴ “Ako e selavaa te hehekau ma tokorua na tama hakamattua, akoe eme kikirilloto teeraa tama, tena kulaoi teeraa tama; akoe eme kihakarono teeraa tama, tena eme kisehakarono teeraa tama. Kootou selavaa

te hehekau ma TeAtua, tena ma kumannako hoki na sileni.

²⁵ “Tera hea anau e meatu kootou: auu se hakatettere mmaha itevahi na kai ia ma hea kootou eme kiunu kiora kootouraa, ia hoki ma nahekau kootou eme kileulleuraa. Aiea te oraraa se hakamaatua iaruna na kai? Tena kaa te tinotama raa se hakamaatua iaruna na hekau?”

²⁶ Kira ake na manu lellee raa, na manu raa se ttori na kai, ia se haki na hua raa no hakatau iroto na hare; emeia te Tamana kootou itevaelaniraa erorohi na manuraa! Tena kaa kootou se hakamattua iaruna na manu raa? ²⁷ Kame hetama e manako te ora aia; eaa tetama naa elavaa te hakanuu te ora aia raa ki roroa hakamarie?

²⁸ “Kaa kootou e mamannatu tammaki i na hekau raa kaaa? Kira ake na kaute e hhomoraa: na kaute raa se penna na hekau.

²⁹ Emeia Anau e meatu kootou pera ma te Tuku Solomon raa ma na mee taualleka ia ma na hekau aia raa hakaatoa se hailakkei taualleka roo pera ma na kaute nei. ³⁰ Teenaa ko TeAtua e hakalaakei na veve e hhomohuri raa, na veve e hhomote aho nei taiao ku seai raa koi, ku vvella iroto te ahi. Aiea TeAtua selavaa te kouatu nihekau ma kootou? Na hakattina kootou naa e pammeeroo!

³¹ “Auu se mamannatu tammaki ma, ‘Anau eme kitoo na kai, na vai ia ma na hekau anauraa ihee?’ ³² (Aanei na mee na tama e nnoho pouri raa kame e mamannatu tammaki.)

Te Tamana kootou itevaelaniraa eiroa pera ma kootou e hihhai na mee nei. ³³ Emeia kootou ki kaamata no mamannatu hai mmahi ite Hakamaatua ana ite Vaelaniraa ia ma hea TeAtua e hihai kootou kippena raa, tena

Aia e me kikou atu name nei hakaatoa ma kootou. ³⁴ Ia tena auu semamannatu tammaki te aho taiaoraa; te aho naa eisi naliuna aia hokoia. Na hakalono llihu te aho nei e tau koi ma te aho nei, auu se hakapiri ake alaa hakalono llihu iaruna ma ni hakalono llihu peehee te aho naa e isi raa.”

7

Auu se haru na haeo alaa tama
(Luk 6.37–38; 6.41–42)

¹ “Auu se haru te haeo alaa tama ki selavaa TeAtua te hakatonutonu kootou, ² e mee TeAtua e me ki hakatonutonu kootou peenaa hoki tautari te haru haeo kootou alaa tama raa. Aia e me ki hakatonutonu kootou tautari na tiputipu kootou ni haru na haeo alaa tama raa. ³ Aiea akoe e kkira ake te kerekere e mmau te karemata tetaina akoe raa, kaa akoe se anana peehee te laakau e mmau te karemata akoe raa? ⁴ Kaa akoe elavaa peehee te meake tetaina akoe raa ma, ‘Huri mai kippisi te kerekere e mmau te karemata akoe raa,’ te saaita te laakau e rahiraa e mmau i te karemata akoe raa? ⁵ Kootou ni tama tattara uhiuhi! Tokea te laakau e mmau te karemata akoe raa itaha i mua, tena akoe e me kikite hakaraoi noppisi te kerekere e mmau te karemata tetaina akoe raa.

⁶ “Auu se kou ake na mee e tta pu raa i na poi, e mee na poi raa e me ki huri atu no uti kootou. Auu se tuku na pure kivakiva kootou raa i mua na piki, e mee na piki raa e me ki lakalaka na pure raa.

Kainno ake TeAtua ni aa kootou e hihhai
(Luk 11.9–13)

7 “Kainno, tena akoe e me kitoo hea akoe e hihai raa; Sese, tena akoe e me kilave hea akoe e sese raa; papaku te totoka, tena te totoka raa e me kitaaraki atu akoe. 8 Maitaname na tama hakaatoa e kainno raa e me kitoo hea laatou e kainno ake raa, tena na tama hakaatoa e sese raa e me kilave hea laatou e sese raa, tena te totoka raa e me kitaaraki atu i na tama e papaku te totoka raa. 9 Kame he tamariki e kainno ake te tamana aia raa ki kou ake he haraoa, eaa te tamana aia raa e me ki kou ake he hatu? 10 Kaa seai, akoe e me ki kou ake he laponi kame te tamariki raa e kainno atu ma ki kou ake he ika? 11 Niaina ma kootou ni tama sakkino, e meia kootou e illoa te kou ake na tamalliki kootou raa na mee taualleka. Kaa e hia hoki te Tamana taatou i te vaelani raa e me ki kou ake na mee taualleka i na tama e kainno ake Aia raa?

12 “Tokonaki alaa tama, e ssau pera ma kootou e hihai na tama raa ki tokonaki kootou. Te nei te hakataakoto hakanaani i na tuua Moses ia ma na akoako na profet Te Atua raa.

Te totoka i te vaelani raa e kkaoo
(Luk 13.24)

13 “Uru iroto te totoka e kkaoo raa, e mee te totoka e haere i te kina te ahira e lla, ia e hainauhie roo te tauttari, ia tena e tammaki roo na tama e me ki tauttari te mateara naa. 14 E meia te totoka e haere i te kina te ora raa e kkaoo roo, tena te mateara raa e hainattaa roo te tauttari, ia hoki na tama e tauttari te mateara raa e moisi.

Hakamattonu i na tiputipu te tama
(Luk 6.43–44)

15 “Hakamattonu i te vahi na profet malliu raa; na tama naa essau pera ma nisipsip ettara, e meia na tama naa essau roo pera ma ni manu kaittama i roto laatou. 16 Kootou e me ki illoa na tama nei ina mee laatou e ppena raa. Na mataiona selavaa te hhua na hua na pukunahu, na natu selavaa te hhua na hua na purukavuhu. 17 Telaakau e homo tauareka raa e me kihhua na hua taualleka, e meia telaakau e homohomo haeo raa e me kihhua na hua haeo. 18 Telaakau e homo tauareka selavaa te hua na hua haeo, tena telaakau e homohomo haeo selavaa te hua na hua taualleka. 19 Tena na laakau se hhua na hua raa e me kituutia ria kihhina, tena kulletu i roto te ahi. 20 Ia tena kootou e me ki illoa na profet malliu raa i na mee laatou e ppena raa.

*Anau se iroa kootou
(Luk 13.25-27)*

21 “Se mee ma na tama hakaatoa e kannama i Anau ma, ‘TeAriki, TeAriki raa’ e me ki uru i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, e meia na tama koi e ppena hea te Tamana i te vaelani raa e hihai laatou kippena raa e me kittae i te kina raa. 22 Te saaita te Aho te Hakatonutonu raa e tae mai, tammaki na tama e me ki mee mai Anau ma, ‘TeAriki, TeAriki! Maatou ni hakatae na tattara TeAtua raa i te inoa Akoe, tena maatou ni hakaise tammaki na tipua i te inoa Akoe, tena kippena hoki tammaki na mirakol!’ 23 Tena Anau e me ki meake na tama naa ma, ‘Anau niseiroa roo kootou. Oo i taha ma Anau, kootou ni tama haeo!’

Te tama e atamai ia ma te tama e panimu
(Luk 6.47–49)

²⁴ “Tena natama ellono natattara Anau nei no tauttari raa essau pera ma tetama e atamai tera e hakatuu te hare aia raa iaruna na hatu.

²⁵ Te reurehu raa kulleku nottahe na riva raa, tena te matani raa hoki ku maairi hai mahi roo no ppaku te hare raa. Emeia te hare raa se hina, e mee te hare raa e pena iaruna na hatu.

²⁶ “Emeia natama ellono natattara Anau nei, tena ki se tauttari natattara raa essau pera ma tetama e panimu e hakatuu te hare aia raa iaruna te kerekere koi. ²⁷ Te reurehu raa kulleku nottahe na riva raa, tena te matani raa ku maairi hai mahi roo no ppaku te hare, tena te hare raa kuhina no paku iraro. Te hare raa e hina no ppaku iraro hakamaroa roo.”

Na mahi na akoako Jisas

²⁸ Te saaita Jisas ni tattara no oti te kanohenua raa ku mahharo roo ina akoako Tama raa. ²⁹ Jisas se akoako pera ma natama e poroporo na tuua raa; e meia Aia e akoako roo ma na mahi Aia.

8

Jisas e tokonaki te tanata e laavea raa
no tauareka
(Mak 1.40–45; Luk 5.12–16)

¹ Jisas ku haere iho iraro ma temouna raa, tena na kanohenua etammakiraa kutauttari Aia. ² Tena he tama e kaina te manumanu haeo i te tinotama aia ku haere ake iaa Jisas no tuturi imua Tama raa, tena kimeake, “Te Ariki,

kame Akoe e hihai, Akoe ku tokonaki anau ki tauareka.”

³ Kito Jisas ki kapake no ttaohi te tama raa, tena ki meake, “Anau e hihai ki tokonaki akoe! Akoe ku tauareka!” Te saaita naa koi te maahana raa ku hopo itaha ma tetamaraa. ⁴ Tena Jisas ki tattara ake te tama raa, “Hakaronu! Auu se tattara ake na tama, e meia haere tahi roo i te maatua i te hare lotu raa ki mmata te tama raa te tinotama akoe, tena akoe ku kou ake na hoki Moses nitattara mai raa ki huri ake ki kkite na tama hakaatoa pera ma akoe ku tauareka hakamaoni.”

Jisas e tokonaki te purepure te soldia hakamaatua

(Luk 7.1–10)

⁵ He soldia hakamaatua na soldia i Rom raa kuttiri Jisas te saaita Jisas ni tae i Kaperneam, tena te soldia raa ki kainno ake Jisas ma ki tokonaki aia. ⁶ “Te Ariki, te purepure anau raa e moe i hare elaavea roo, tena aia selavaa te hurihuri, ia e hakalono llihu haeo roo.”

⁷ Tena Jisas ki meake, “Anau e me ki haere atu no tokonaki te tama naa ki tauareka.”

⁸ Kito te soldia hakamaatua raa ki meake, “Te Ariki, sei! Anau e maanatu ma Akoe setau te uru i roto te hare anau raa. Akoe kippehi koi he tattara ki tauareka te purepure anau raa. ⁹ Anau he tama hoki e noho iraro na mahi na soldia hakamattua, tena e isi na soldia ennoho iraro na mahi anau. Kame anau e meake te tama nei, ‘Haere!’ te tama naa e me ki haere; kame anau e meake te tama nei, ‘Hamai!’ te tama naa e me ki hamai; kame

anau e meake te purepure anauraa, ‘Ppena te mee nei!’, te tama naa e me ki ppena koi.”

¹⁰ Jisas e oho roo te saaita Aia nirono na tattara te soldia raa, tena Aia ki tattara ake te kanohenua e tauttari Aia raa ma, “Anau e meatu kootou, Anau se haitama roo e kite i roto Israel tera e isi te hakatina peenei ma te tama nei. ¹¹ Anau e meatu te hakamaoni pera ma tammaki na tama e me ki oo mai i te anake ia ma telaki no nnoho ma Abraham, Aisak ia ma Jekop te saaita te kai te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ¹² Emeia na tama e tau roo te nnoho i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki lettua ia ho i te kina e pouri raa. Te kina na tama raa e me ki ttani no hakati kkati na niho la tou raa.” ¹³ Tena Jisas ki meake te soldia raa, “Vaakai i hare, tena akoe e me ki kite hea akoe e hakatina raa.”

Te saaita naa koi te purepure te soldia hakamaatua raa ku tauareka.

*Jisas e tokonaki tammaki na tama e lavvea
(Mak 1.29–34; Luk 4.38–41)*

¹⁴ Jisas e haere i te hare Pita raa no kite te hinaona hine Pita raa e moe, e lavea te vvela.

¹⁵ Aia e ttaohi te rima te hine raa, tena te vvela raa ku hopo, tena te hine raa ku mahike ia runa no kou ake na kai na tama raa no kkai.

¹⁶ Te saaita te mee raa ku hiahi, na tama raa ku kou ake tammaki na tama e ttauria na tipua raa iaa Jisas. Jisas e hakaise na tipua sakkino raa ma te tattara koi hokotahi, tena ki tokonaki hoki na tama lavvea raa no taualleka.

¹⁷ Aia e ppena na mee nei ki mee ki hakamaoni na tattara profet Aisaia ni tattara mai i mua ma,

“Tama raa Hokoia e ui na maahana taatou raa, tena ki ssau na maahana taatou raa i taha.”

Na tama e tau roo te tauttari Jisas

(Luk 9.57-62)

¹⁸ Jisas ekite te kanohenua ettuu alleha Aia raa, tena Aia kimeake na disaipol Aia raa ki oo i teeraa vahi te namo raa. ¹⁹ Tena he tama e poroporo na tuaa ku haere ake no meake Jisas ma, “Rabai, anau e tanattana ki hahaere ma Akoe he kina peehee Akoe e haere.”

²⁰ Kito Jisas kimeake te tama raa, “Alaa manu hahaere emoemmoe na rua, tena na manu lellee raa e tokottoko i na hohana, e meia te Tamariki te Tama nei se isi te kina e me ki moe no hamaroro.”

²¹ Tena teeraa tama, he disaipol kimeake, “TeAriki, hakattari ki haere anau notanu te tamana anau raa i mua.”

²² Kito Jisas kimeake, “Tautari mai Anau, tena ku tiaki na tama kummate raa ki tanu na tama e mmate laatou raa.”

Jisas e tinai te matani

(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³ Jisas ekake iroto te manauiraa, tena na disaipol Aia raa kikkake hoki iroto te manauiraa no huro laatou. ²⁴ Te saaita naa koi, te matani hai mahi roo kuttiri laatou iroto te namo, tena te manauiraa ku taapiri koi ki apuru. Emeia Jisas emoe heiroa roo.

²⁵ Na disaipol raa ku oo atu no hano Jisas no maahuru, tena kimeake ma, “TeAriki, tokonaki maatou! Taatou kaa mmate!”

²⁶ Kito Jisas kimeake, “Aiea kootou e mattaku naea? Kootou seisi na hakattina?” Tena

Jisas kituu i aruna no meake te matani ia ma na peau raa ki hakamau, tena te mee raa ku tteiho no marino kkii roo.

²⁷ Na disaipol raa hakaatoa ku mahharo, tena kitattara ma, “Teenei he Tama peehee? Te matani ia ma na peau raa hoki e hakallono te Tama nei.”

Jisas e hakaise na tipua i taha

(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Jisas ku tae i te matakaina Gadara iteeraa vahi tenamora, tena Aia kuttiri tokorua natama e oomai itaha ma tekava te kina raa. Tokorua na taanata nei e isi na tipua sakkino roo ettau i roto laaua, tena na tama te matakaina raa e mattaku te hahaere te mateara raa. ²⁹ Tokorua raa ku hakateki no vaa hakamaroa roo ma, “Akoe he Tamariki TeAtua, hea Akoe e hihai kippena imaatou? Akoe e hamai ma ki kou mai na hakalono llihu maatou i mua te saaita te hakatonutonu raa e tae mai?”

³⁰ E isi na piki tammaki roo e kaikkai se mmao hoki. ³¹ Kito na tipua raa ki kainno ake Jisas ma, “Kame Akoe e me ki hakaise maatou i taha, tena Akoe ku kkave maatou ki ttau i roto na piki raa.”

³² Tena Jisas ki meake na tipua raa, “Huro”, kito na tipua raa ki huro no ttau i roto na piki raa. Na piki raa hakaatoa ku huro no maoha i te vahi te mouna e motu hua raa no maoha i roto te lottai no mallemo.

³³ Tena na tama e lollohi na piki raa ku mattaku no huro itaha, tena kihuro i te matakaina raa no tattara ake na mee roo hakaatoa tera ni kapihi ake i te tokorua na tama ni ttau ria na tipua raa. ³⁴ Kito na tama hakaatoa

i te matakaina raa ki oo ake no mmata Jisas; te saaita laatou nikkite Tama raa, na tama raa ku meake ma Jisas ki tiaki te matakaina laatou raa, tena ku haere i taha.

9

*Jisas e tokonaki te tama na vae e mmate
(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)*

¹ Jisas kukake iaruna te manau raa no tere vaa roto te namoraa no vaakai i te matakaina Aia raa, ² tena na tama i te kina raa ku ssau ake te tama na vae e mmate e moe iaruna te kakkake. Jisas e kite ma na tama raa e hakattina roo, tena Aia ki meake te tama na vae e mmate raa ma, "Taku tama, auu se matakū! Na hai sara akoe raa ku oti te ssirihia."

³ Tena na tama e poroporo na tuua raa ku tattara hokolaatou ma, "Te Tama nei e tattara roo pera ma Aia ko TeAtua hoki!"

⁴ Jisas e iroa na mannatu na tama raa, tena Aia ki meake, "Aiea kootou e isi na mannatu sakkino naea? ⁵ Aiea te tattara hee e hainauhie, te tattara ma, 'Na hai sara akoe raa ku oti te ssirihia,' ma te tattara ma, 'Tuu iaruna no haere?'" ⁶ Anau e me ki huriatu te hakamaoni kikkite kootou pera ma te Tamariki te Tama nei e isi na mahi i roto te maarama nei ki ssirihia na hai sara." Kito Jisas ki meake te tama na vae e mmate raa, "Tuu iaruna no too te moena akoe naa no haere i hare!"

⁷ Tena te tama raa ku mahike no tuu iaruna no haere i hare. ⁸ Te saaita te kanohenua raa nikkite te mee raa, na tama raa ku mattaku no hakammaha ake TeAtua, e mee Aia e kou ake na mahi hai mmahi i na tama.

*Jisas e kanna ake Matiu ki tautari Aia
(Mak 2.13–17; Luk 5.27–32)*

⁹ Jisas ku haere itaha ma te matakaina raa, ia te saaita Aia ni haere raa, Aia ku kite te tama e aoao na takis e noho i te kina aia e hehekau raa, te inoa aia raa ko Matiu. Tena Jisas ki meake te tama raa, “Tautari mai Anau.”

Kito Matiu ki mahike i aruna no tautari Jisas.

¹⁰ Tesaaita Jisas ni noho nokai ite hare Matiu raa, tammaki na tama aoao na takis ia ma na tama hai ssara e oo ake hoki no kkai laatou ma Jisas ia ma na disaipol Aia raa. ¹¹ E isi na Farisi e kkite, tena laatou ki vahiri ake na disaipol Jisas raa ma, “Aiea te Rabai kootou raa e kkai ma na tama aoao na takis ia ma na tama hai ssara raea?”

¹² Jisas e rono na tattara na tama raa, tena Aia ki meake, “Na tama selavvea raa selavaa te oo no mata te dokta, e meia na tama koi e lavvea raa e me ki oo no mata na dokta. ¹³ Oo, tena kootou ku sесеe te hakataakoto e moe i roto te Launiu Tapu ma, ‘Anau e hihai koi telaoui, sei ma na hoki na manu raa.’ Anau se hamai no kanna na tama ma laatou ettonu raa, e meia Anau e hamai no kanna na tama e hai ssara raa.”

*Te akoako Jisas vahao nei
(Mak 2.18–22; Luk 5.33–39)*

¹⁴ Tena na disaipol Jon Baptis raa ku oo ake no vahiri ake Jisas ma, “Aiea maatou ma na Farisi raa e hakamattapu na vahao hakaatoa roo, e meia na disaipol Akoe raa se hai vahao roo e hakamaatapu raea?”

¹⁵ Kito Jisas ki meake, “Kootou e mannatu ma na tama e hakkorohia ki oo ake ite kai

te avana raa e me kinnoho no alloha te saaita te tanata raa koi noho i te kina raa? Seai! Emeia e isi te aho e me ki hamai te saaita te tanata raa e me kitoria no kkave itaha ma na tama raa, tena ki oti na tama naa e me ki hakamaatapu.

¹⁶ “Se haitama ettui te muri maro vahao nei i aruna te paamaro tuai, maitaname te muri maro vahao nei raa e me ki mahatuhatu no masae, tena te rua raa e me ki rahi roo. ¹⁷ Tena se haitama e me ki utu na wain vahao nei raa i roto te kiri na manu e utuutu na wain tera ku tuai raa, maitaname te kiri na manu e utuutu na wain ku tuai raa e me kikkuha no mahaa, tena na wain raa ku mannini puamu, tena te kiri na manu e utuutu na wain ku tuai raa e me ki haeo hoki. Emeia na wain vahao nei raa e tau te utu i roto te kiri na manu e utuutu na wain vahao nei, tena na mee e rua raa e me ki mmoe tau alleka.”

Te tamariki hine e mate ia ma te hine e ohooho na haeo

(Mak 5.21–43; Luk 8.40–56)

¹⁸ Jisas koi tattara ake koi na tattara nei, tena he tama hakamaatua na Jiura ku haere ake no tuturi i mua Tama raa, tena ki meake, “Taku tamariki hine raa e mate vahao nei koi, e meia hamai no hakapiri na rima Akoe raa i aruna te tamariki raa ki ora.”

¹⁹ Kito Jisas ki mahike i aruna no tautari te tama raa, tena na disaipol Jisas raa ku tautari atu hoki vaa muri.

²⁰ Tena he hine e hakalonollihu haeroo i roto sanahuru ma rua na hetau e mee te toto aia raa e tetere koi peenaa ku haere ake vaa muri no ttaohi na kaunutu na hekau Jisas raa.

²¹ Te hine raa e tattara hokoia ma, “Anau e me

kitauareka kame anau ettaohi koi na hekau te Tama nei.”

²² Jisas e hakatike no kite te hine raa, tena ki meake, “Taku tama, auu se mataku! Te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka.” Te saaita naa koi te hine raa ku tauareka.

²³ Tena Jisas ki haere i te hare te tama hakamaatua raa. Jisas ekite na tama e huhua na huatana ia ma na tama e tanittani, ²⁴ tena Aia ki meake na tama raa ma, “Kootou hakaatoa ki oo i aho! Te tamariki hine naa se mate, te tama naa e moe koi!” Kito na tama raa ki kaamata no tataussua Jisas. ²⁵ Emeia te saaita na tama raa hakaatoa roo kuttae i aho, Jisas ku haere i te rum te tamariki hine raa, tena Aia ki ttaohi te rima te tamariki raa, tena te tamariki hine raa ku mahike i aruna. ²⁶ Tena te rono raa ku paa na kina roo hakaatoa i te henua raa.

Jisas e tokonaki tokorua na taanata e sseni

²⁷ Jisas ku tiaki te kina raa no haere, tena tokorua na taanata karemata sseni ku tauttari Aia. Tokorua e kakanna ake ma, “Tamariki Devit, hai aroha mai maaua!”

²⁸ Te saaita Jisas ni haere no uru i hare, tokorua na taanata karemata sseni raa ku oo ake iaa Jisas, tena Aia ki vahiri ake tokorua raa, “Koorua e hakattina pera ma Anau elavaa te tokonaki koorua?”

Kito tokorua raa ki meake, “Noo, TeAriki!”

²⁹ Tena Jisas ki ttaohi na karemata tokorua raa, tena ki meake, “Hea koorua e hakattina raa e me ki kapihi atu!” ³⁰ Tokorua raa ku mee no k kite, tena Jisas ki tattara hakamataku ake tokorua raa ma, “Auu se tattara ake hoki ni tama!”

³¹ Emeia tokorua raa e oo koi no paa te rono Jisas raa i na kina roo hakaatoa i te henua raa.

Jisas e tokonaki te tama maihu puni

³² Tokorua nataanata raa ku oo, tena e isi na tama e kou ake te tama selavaa te tattara, maitaname aia e isi te tipua etau i roto aia.

³³ Emeia te saaita te tipua raa ni hakaise ria no tere i taha, te tama raa ku kaamata no tattara, tena na tama raa hakaatoa ku mahharo. Tena na tama raa ki tattara ma, “Maatou ni se hai mee roo peenei ni kkite i roto Israel.”

³⁴ Emeia na Farisi raa e tattara ma, “Teena ko te tipua hakamaatua raa e kou ake na mahi Jisas ki hakaise na tipua raa i taha.”

Jisas e aroha te kanohenua

³⁵ Jisas e haere hakatike na matakaina ellahi ia ma na matakaina pammee raa. Aia e akoako i roto na hare lotu na Jiu raa, tena ki takutaku ake te Rono Tauareka i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena ki tokonaki na tama hakaatoa elavvea na maahana raa no taualleka.

³⁶ Te saaita Aia nikite te kanohenua raa, Aia ku aroha roo i na tama raa, maitaname na tama raa e tammaki te mannatu, ia e hahaere vvare koi, essau pera ma na sipsip se hai tama erorohi.

³⁷ Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa, “Na hua e me ki haki raa e tammaki roo, e meia na tama e me ki haki na hua raa e moisi.

³⁸ Lotu ake te Tama hakamaatua te huata raa ki kauna tammaki na tama ki oo no haki na hua raa.”

10

Jisas e hirihiri sanahuru ma rua na aposol (Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Jisas e kanna ake sanahuru ma rua na aposol Aia raa ki hakkutu ake, tena Aia ki kou ake na mahi na tama raa ki tokonaki na tama e lavvea na maahana roo hakaatoa. ² Aanei na inoa na aposol sanahuru ma rua nei: tama kaamata Saimon, (e hui hoki ma ko Pita raa), tena Andru tetaina aia raa; Jems ia ma tetaina aia raa Jon, na tama Sebedi raa; ³ Filip, tena Bartolomyu; Tomas, tena Matiu, te tama e aoao na takis raa; Jems te tamariki Alfius raa, tena Tadius; ⁴ tena Saimon, te tama iroto te kuturana na tama se hihai ma Rom ki rorohi Israel raa, tena Judas Iskariot, te tama e me ki hakari ake Jisas i na tama hakamattua raa.

Jisas e kauna sanahuru ma rua na aposol (Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Jisas e kauna ria te sanahuru ma rua na aposol raa ma na tattara nei: “Auu se oo ina henua na tama sei ma ni Jiu raa, ia se oo hoki ina matakaina iroto Samaria raa. ⁶ Emeia oo ina kanohenua Israel tera kullano pera ma nisipsip raa. ⁷ Oo notakutaku atu pera ma, ‘Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri mai!’ ⁸ Tokonaki na tama lavvea raa, tena ku hakaora na tama kummate raa, tena ku tokonaki na tama ekaina te manumanu haeroa ki taualleka, tena ku hakaise na tipua sakkino raa itaha. Kootou ku oti te too marino na mee, tena auu se mannatu ma kitoo nisui. ⁹ Auu se too nigol, siliva, ia ni sileni no ppono

i roto na muri kopu kootou raa. ¹⁰ Auu se hahaere ma na muri kopu na tama e kainonno raa te saaita kootou e oo, ia setoo hoki teeraa kaukahu, nataka ia ma he laakau hahaere, maitaname na tama etau te kou ake ni aa na tama hehekau raa e hihhai.

¹¹ “Te saaita kootou ettae he matakaina, tena oo i roto te matakaina naa no sесеe he tama tera e hihai kitoo kootou, tena kootou kunnoho ma te tama naa kitae roo te saaita kootou ku tiaki te matakaina naa. ¹² Te saaita kootou e oo i roto he hare, kootou kumeake ma, ‘Tetauareka kinnoho ma kootou.’ ¹³ Kame na tama te hare naa etoo hakaraoi kootou, tena tiaki tetauareka kootou raa kinnoho ma na tama naa; e meia kame na tama te hare naa e haeo kootou, tena kootou kutoo muri tetauareka kootou raa. ¹⁴ Tena kame he hare, ia he matakaina se hihhai kitoo, ia ki hakallono kootou, tena tiaki te matakaina naa, tena kuttahi na kkere e mmau na tapuvae kootou raa itaha. ¹⁵ Anau e meatu te hakamaoni pera ma ite Aho Hakatonutonura, Te Atua e me ki huri ake te aroha e rahiroo inatama i Sodom laaua ma Gomoraraa, ia sei ma natama te matakaina naa!

*Na hakalono lihu koi oo mai
(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)*

¹⁶ “Hakallono! Anau e kauna kootou pera ma nisipsip kioo ina manu kaittama raa. Kootou kihakamattonu pera ma nalapono, ia laumarie pera ma narupe. ¹⁷ Lollohi hakamattonu maitaname eisi natama e me ki hapiki kootou, tena kutoo kootou no kkave itekot, tena natama naa e me kiriki kootou

vaa roto na hare lotu na Jiu raa. ¹⁸ Kootou e me ki ttuu i mua na tama hakamattua ia ma na tuku ki hakatonutonuria e mee kootou e tauttari Anau, tena te saaita naa kootou ku takutaku atu te Rono Tauareka raa i na tama naa ia ma na tama seai ma ni Jiu raa. ¹⁹ Te saaita na tama epono kootou itekot, tena auu semattaku ma niaa kootou e me kitattara ia ma kootou e me kitattara peehee; e mee te saaita kootou kutuu itekot raa, kootou e me ki illoa roo te tattara na tattara hakaatoa. ²⁰ Maitaname na tattara kootou e me kitattara raa seai ma ni tattara kootou; aanaa ni tattara Te Anana Tapu te Tamana kootou raa e kou atu kootou ki tattara.

²¹ “E isi na tama e me kikou ake na taina laatou raa ki taaiaria kimmate, tena na tamana na tamallikira e me kimee pera hoki i na tamalliki laatou raa, tena na tamallikira e me kihurisara ake na maatua laatou raa no kou ake ki taaiaria kimmate. ²² Na tama hakaatoa e me kihaeo ma kootou e mee kootou e tauttari Anau. Emeia na tama ettuummau no ttae te hakaotira e me ki ora. ²³ Kame he matakaina e kou atu na hakalono llihu ikootou, tena huro iteeraa matakaina. Anau emeatu te hakamaoni pera ma kootou selavaa te hakaotioti na hehekau kootou i roto na matakaina Israelraa hakaatoa i mua te Tamariki te Tama nei e hamai.

²⁴ “Se isi te tamariki skul e raka i aruna te tisa aia, ia se isi te tama hehekau e hakanaani i aruna te tama hakamaatua aia raa. ²⁵ Emeia te tamariki skul raa e lavaa te ttae te kooina te tisa aia raa, tena te tama hehekau raa e lavaa hoki. Kame Belsebul e hakamaatua i roto he hareakina, tena na tama i roto te hareakina naa e me kihui na inoa e sakkino roo!

*Se mattaku alaa tama
(Luk 12.2-7)*

²⁶ “Ia tena auu se mattaku na tama. Namee e huunaria raa e me kilaavearia, tena na tama e me kiilloa namee hakaatoa na tama e haiamuniraa. ²⁷ Namee Anau e tattara hemuuatu ikootou raa, kootou ku tattara ake kiilloa na tama hakaatoa, tena namee Anau e tattara hemuuatu iroto na hare kootou raa, kootou kittuu iaruna na tauhuhu na hare raa no tattara ake na tama. ²⁸ Auu se mattaku na tama tera e lavaa tetaa koi te tinotama raa, tena ku se lavaa hoki tetaa na anana kootou raa; e meia kootou ki mattaku TeAtua, te Tama e lavaa tetaa no ppehi na tinotama iama na anana kootou raa i te kina te ahiraa. ²⁹ Kootou e illoa ma te sileni hokotahi e lavaa te sui e rua na rupe? Te Tamana kootou raa erorohi hakaraoi roo na manuraa, tena kame TeAtua e hihai, tena se lavaa herupe e me kimate. ³⁰ Tena ite vahi kootou, na rouru kootou raa hakaatoa ku oti te ppauria. ³¹ Ia tena auu se mattaku, TeAtua e maanatu mahi roo ikootou, e raka iaruna ma na rupe raa.

*E hainataa roo te tautari Jisas
(Luk 12.8-9)*

³² “Na tama e tattara imua na karemata na tama hakaatoa ma laatou nitama Anauraa; Anau e me kippena peeraa hoki i na tama naa imua na karemata te Tamana Anau ite vaelaniraa. ³³ Emeia na tama e tattara imua na tama ma laatou se hihhai Anauraa; Anau e me kippena peeraa hoki imua te Tamana Anau ite vaelaniraa.

Te noho laoi ia ma te haeo
(Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “Auu semannatu ma Anau e hamai ma kikouatu te noholaoi. Seai, Anau se hamai ma kikouatu te noholaoi, emeia Anau e hamai ki vaevae kootou ma te paraamo.

³⁵ Anau e hamai ki mee na tamalliki taanata raa ki nonnoho haeo ma na tamana laatou raa, tena na tamalliki hine raa ki nonnoho haeo ma na tinna laatou raa, tena na tama hhine raa ku nonnoho haeo ma na hinaona hhine laatou raa; ³⁶ Na tama roo e me ki kiri loto kootou raa ko na tama koi i roto te manava kootou raa.

³⁷ “Na tama elaoi mahiroo na maatua laa-tou eraka ma telaoi laatou i Anauraa setau te mee pera ma ni disaipol Anau, tena na tama elaoi na tamalliki laatou eraka ma telaoi laa-tou i Anauraa setau te mee pera ma ni disaipol Anau. ³⁸ Na tama se hakapiri na kros laatou raa no tauttari mai na tapuvae Anau raa se tau te mee pera ma ni disaipol Anau. ³⁹ Na tama e mannako na ora laatou raa selavaa tetoo te ora haka-maoni, emeia na tama semannako na ora laa-tou no tauttari Anau raa e me ki too te ora haka-maoni.

Na hoki
(Mak 9.41)

⁴⁰ “Tetama etoo hakaraoi kootou raa etoo hakaraoi hoki Anau, tena tetama etoo hakaraoi Anauraa etoo hakaraoi hoki te Tama ni kauna ria mai Anauraa. ⁴¹ Tetama etoo hakaraoi na profet TeAtuaraa e me ki too hoki na tuhana na profet raa, emee aia eiroa ma na tama raa ni profet TeAtua. Tena tetama etoo hakaraoi tetama tauareka raa e me ki too

te tuhana na tama taualleka raa e me ki too raa, e mee aia e iroa ma teeraa he tama tauareka, tena ki too hakaraoi tama raa. ⁴² Kootou ki illoa pera ma te tama e kou ake te vai ki unu he tama na tama e tauttari Anau raa e me ki too he tuhana, e mee aia e iroa ma te tama raa he tama e tauttari Anau, tena aia ki kou ake te vai ki unu tama raa.”

11

Jon Baptis ma na disaipol aia (Luk 7.18–35)

¹ Te saaita Jisas ni tattara ake na disaipol Aia raa no oti, Aia ku tiaki te kina raa ma ki haere no akoako, tena ki takutaku i roto na matakaina tappiri ake i te kina raa.

² Jon e noho i roto te hare karapusi raa te saaita naa no rono na mee Krai nippena raa, tena aia ki kauna na disaipol aia raa ki oo no vahiri ake Tama raa. ³ Tena na tama raa ki oo no vahiri ake ma, “Mee mai ki illoa maatou, Akoe ko te tama Jon etattara ma e me ki hamai raa, ma maatou e me ki hakattari teeraa tama hoki?”

⁴ Kito Jisas ki meake, “Vakkai no tattara ake Jon na mee kootou ellono ia ma na mee kootou e kkite raa: ⁵ na tama e sseni raa ku kkite, na tama na vae emmate raa ku hahaere, na tinotama na tama e kaina te manumanu hao raa ku taualleka, na tama etturi raa kullono, na tama emmate raa ku ora muri, tena na tama e tutuu hao raa kullono te Rono Tauareka raa. ⁶ Na tama se mamannatu tammaki i Anau raa e me ki hakattapurial!”

⁷ Te saaita na disaipol Jon raa ni oo, tena Jisas ku tattara ake te kanohenua raa i te vahi

Jon, “Tesaaita kootou ni oo iaa Jon itekina etuumahoaraa, hea kootou nimannatu ma kootou eme kikkite raa? Heveve eino atu peeraa ite auna te matani raa e maairi mai? Seai! ⁸ Hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He tama e uru na hekau e sui mmaha? Seai hoki! Na tama e uru na hekau e sui mmaha raa e nnoho i roto na hare na tuku. ⁹ Mee mai ki rono Anau! Hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He profet? Noo, emeia te profet nei seai ma he profet vare. ¹⁰ Maitaname Jon ko te tama te Launiu Tapu raa e tattara ma, ‘Te Atua emee mai ma, “Anau eme kikauna te profet Anauraa ki haere imua Akoe notanattana te mateara Akoe raa.”’

¹¹ “Anau emeatu te hakamaoni pera ma Jon e hakanaaniuroo iaruna na tama hakaatoa tera ninnoho i roto te maarama nei raa. Emeia te Tama hakaoti ite Hakamaatua ana ite Vaelani raa e hakanaaniuroo iaruna Jon.

¹² “Kaamata te saaita Jon nitakutaku na tattara aia raa haere notae te aho nei, te Hakamaatua ana ite Vaelani raa e hakalonollihuroo ina mahi na tama tera e hihhai ki hakamattua ite Hakamaatua ana raa.

¹³ Imuaro hamai notae te saaita Jon raa, na profet ia ma na Tuua Moses raa e tattara mai ite vahi te Hakamaatua ana ite Vaelani raa;

¹⁴ tena kame kootou e hihhai ki hakattina na tattara natamaraa, tena Jon ko Elaija koi, emee te hamai aia raa emmau i roto te Launiu Tapu. ¹⁵ Tena hakallono, kame kootou eisi na katarina!

¹⁶ “Kaa he mee peehee Anau elavaa te tattara atu tera e hakanatahi ma na tama ite aho nei raa? Natamaraa essau pera ma

ni tamalliki tera e nohonoho i na kina na maket. Na tama raa ennoho no vavaa ake alaa tama ma, ¹⁷ 'Maatou e hakattani na rue roo taualleka, e meia kootou se hihhai killue! Tena maatou e huhua na rue hakaalloha, e meia kootou settani.' ¹⁸ Tesaaita Jon ni hamai raa, aia e hakamaatapu ki se kai na kai, ia ki se unu na wain, tena na tama hakaatoa e tattara ma, 'Tama raa e isi te tipua sakkino i roto aia!' ¹⁹ Tena te saaita te Tamariki te Tama nei ni hamai raa, te Tama raa e kai, ia e unu na wain, tena na tama hakaatoa ku tattara ma, 'Kira ake te Tama nei! Te nei he tama kaikai vvere ia ma he tama unu roo, tena Aia e soa laoi roo ma na tama aoao natakis ia ma na tama hai ssara raa!' Te atamai Te Atua raa ku huri mai no hakamaoni i na mee taatou e kkite raa."

*Na matakaina tera se hakattina
(Luk 10.13-15)*

²⁰ Na tama na matakaina Jisas nippena tammaki na mirakol raa se lavaa roo te tike itaha ma na haisara laatou raa, tena Aia ki hai ake roo na tama na matakaina raa. ²¹ "Kootou na tama i Korasin raa e me ki haeroo! Kootou hoki na tama i Betsaida raa e me ki haeroo! Peeraa Anau kippena na mirakol Anau nippena i roto na matakaina kootou raa i Taia laua ma Saidon, na tama na matakaina naa ko na ammuhi avare na rehu noppari, ki huri ake pera ma laatou kuttike itaha ma na haisara laatou raa. ²² Anau e meatu te hakamaoni pera ma te Aho te Hakatonutonu raa, te aroha Te Atua i na tama i Taia laua ma Saidon raa e me kiraka roo i aruna kootou. ²³ Emeia, kootou na tama i Kaperneam raa! Eaa, kootou

e hihhai kissau kootou hokkootou ite vaelani? Kootou eme kilettuaria ite kina te ahiraa! Ia peeraa namirakol Anau nippena iroto te matakaina kootou raa kippena iroto Sodom; peeraa te matakaina naa te ahonei koi nnoho koi! ²⁴ Kootou ki illoa pera ma ite Aho te Hakatonutonu raa, te aroha Te Atua i na tama i Sodom raa e me ki raka i aruna kootou!”

*Oo mai Anau no hamalollo
(Luk 10.21-22)*

²⁵ Te saaita naa Jisas ku tattara ma, “Tamana, Te Atua ite vaelani ia ma te maarama nei! Anau ehakammaha Akoe, emee Akoe ehakariake na tama se illoa raa na mee Akoe ni huu ki se illoa na tama e atamai ia ma na tama mattonu raa. ²⁶ Hakamaoni Tamana, Akoe e hihai roo ma na mee raa ki kapihi mai peenei.

²⁷ “Te Tamana Anau raa ekou mai Anau na mee roo hakaatoa. Se hai tama hoki e iroa te Tamariki te Tama nei, te Tamana koi Hokoia e iroa, ia se hai tama e iroa te Tamana, te Tamariki Aia raa koi ia ma na tama te Tamariki raa ni hirihiri ki hakari na tattara Aia raa koi e illoa.

²⁸ “Oo mai Anau, kootou na tama hakaatoa tera ku na ennae te amoamo na mee e mmaha raa, Anau eme kikou atu te hamalollo. ²⁹ Too na tiputipu Anau raa i roto kootou ki illoa kootou Anau, maitaname te anana Anau raa e laumarie, ia epasemmu, tena kootou eme kikkite te hamalollo hakamaoni. ³⁰ Maitaname na mee Anau e tattara atu kootou raa e taualleka, tena hea Anau e me ki kou atu raa e mamahua roo.”

12

Jisas ko TeAriki te Sabat (Mak 2.23–28; Luk 6.1–5)

¹ Tena kioti Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo vaa roto te paupaku na wit raa i te aho te Sabat. Na disaipol Aia raa ku hikkai, tena laatou ki kotikoti na hua na wit raa no kkai.

² Te saaita na Farisi raa ni kkite na disaipol raa e kotikoti na hua raa, na tama raa ku meake Jisas ma, “Kira ake, te mee naa e sara ma na disaipol Akoe raa ki kotikoti na hua raa i te Sabat!”

³ Kito Jisas ki meake, “Kootou ni se ppau hea Devit nippena te saaita aia ma na tama e tauttari aia raa ni hikkai? ⁴ Devit ni haere i roto te Hare Tapu Te Atua raa, tena aia ma na tama tauttari aia raa ni kkai na haraoa e ttapu na maatua raa ni hoki ake Te Atua raa; niaina roo ma na tuaa raa e ppui na tama vare te kkai. Na maatua raa koi e lavaa te kkai na haraoa raa.

⁵ “Eaa kootou ni se ppau hoki i roto na tuaa Moses pera ma na maatua i roto te Hare Tapu raa e sseu na tuaa i te aho te Sabat raa i na aho e ttapu hakaatoa, e mea na tama raa se sara raea?

⁶ Anau e meatu pera ma se hai mee i te kina nei e hakanaaniu i aruna te Hare Tapu raa.

⁷ Te Launiu Tapu e mee mai ma, ‘Anau e hihai koi te laoi, seai ma na hoki na manu.’ Kame kootou e illoa hakamaoni roo te hakataakoto nei, tena kootou se lavaa hoki te haru na haeo na tama se isi na sara raa; ⁸ maitaname te Tamariki te Tama nei ko Te Ariki te Sabat.”

Te tama te rima e mate
(Mak 3.1–6; Luk 6.6–11)

⁹ Tena Jisas kutiaki te kina raa no haere i te harelotu na Jiu raa, ¹⁰ tena e isi te tama te rima e mate e noho i te kina raa. E isi na tama e hihhai kikkite Jisas e ppena na mee essara, kito na tama raa ki vahiri ake ma, “Na tuua te Sabat raa e pui taatou ki tokonaki na tama ki taualleka?”

¹¹ Tena Jisas ki meake, “Kame he tama kootou e isi te sipsip e tteiho i roto te rua i te aho te Sabat, akoe kame se hhuri ake te manuraa iaruna? ¹² Tena te ora te tama e hakanaani u iaruna te sipsip! Ia tena na Tuua taatou raa e hakattana hoki taatou ki tokonaki te tama i te Sabat.” ¹³ Kito Jisas ki meake te tama te rima e mate raa, “Ssora te rima akoe.”

Tena te tama raa kissora te rima aia raa, tena te rima raa ku tauareka ku ssau hoki pera ma teeraa rima. ¹⁴ Kito na Farisira a ki oo no hakatonutonu na tattara ma kitaa Jisas ki mate.

Jisas ko te Tama Hehekau TeAtua e hirihiri

¹⁵ Jisas e rono na hakataakoto na tama raa ma kitaa Aia ki mate raa, tena Aia ki haere itaha ma te kina raa, tena he kanohenua e rahi roo ku tauttari Aia. Aia e tokonaki na tama hakaatoa e lavvea raa no taualleka, ¹⁶ tena ki tattara ake na tama raa ki se tattara ake alaa tama i te vahi Aia. ¹⁷ Aia e ppena peenei ma ki hakamaoni hea TeAtua ni tattara ake profet Aisaia ma ki tattara mai taatou ma:

¹⁸ “Teenei te Tama Hehekau Anau tera Anau ni hirihiri,
te Tama tera Anau e laoi, ia e hihia roo.
Anau e me ki kou ake TeAnana Tapu Anauraa
ki noho i roto Aia,

tena Aia e me ki tattara atu i te hakatonutonu Anau na tama raa ki llono na henua hakaatoa.

¹⁹ Tama raa se lavaa te hakatautau ia ma ki vavaa, ia Tama raa se lavaa te tuu no tattara hakamaroa i na kina na mateara.

²⁰ Tama raa se lavaa te peesia na tama na hakattina laatou e matanaenna raa i taha,

ia se lavaa te taa mate na hakattina na tama raa ki mmate hua,

ki tae roo te saaita Aia e hamai no kou mai na tiputipu te ora hakamaoni raa.

²¹ Tena na tama hakaatoa e me ki tuku na hakattina laatou raa i Tama raa.”

Jisas ia ma Belsebul

(Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)

²² Tena na tama raa ki kou ake te tama e sseni, ia e se lavaa hoki te tattara, e mee aia e isi te tipua etau i roto aia. Jisas etokonaki te tama raa nolavaa te tattara, ia nolavaa hoki te kite.

²³ Te kanohenua raa kumahharo roo i na mee Jisas e ppena raa. Tena na tama raa ki vahihhiri ma, “Eaa, teenei ko te mokopuna Devit raa koi?”

²⁴ Na Farisi raa ellono na tattara raa, tena na tama raa ki meake ma, “Te Tama naa e lavaa koi te hakaise na tipua raa e mee Belsebul e kou ake na mahi Aia ki ppena na mee raa.”

²⁵ Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake, “Kame he henua e motumotu i na kuturana no ppuhu hokolaatou, te henua naa se lavaa te tuu roroa. Tena kame he matakaina, seai naa he hai maatua e vaevae i na kuturana no ppuhu hokolaatou, tena na tama naa e me ki nnoho maseuseu hoki. ²⁶ Tena kame

he kuturana i roto te nohorana Satan raa e ppuhu hokolaatou, te mee naa e huri ake pera ma te nohorana naa ku motumotu ina kuturana, tena te nohorana naa seroroa ku maseu. ²⁷ Kootou etattara ma Belsebul ekou mai na mahi Anau ki hakaise na tipua raa itaha. Ia tena koai te tama e kou ake na mahi na tama tauttari kootou raa ki hakaise na tipua raa i taha? Na tama koi e tauttari kootou raa e me ki huri atu pera ma kootou e ssara! ²⁸ Kootou e ssara, teenaa seai ma ko Belsebul, e meia TeAnana Tapu TeAtua raa ekou mai na mahi Anau ki hakaise na tipua raa i taha. Tena te mee nei e hakamaoni pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku tae mai no nnoho ma kootou.

²⁹ “Se hai tama elavaa tesaa nou ru i roto te hare te tama e ivi raa no too na hekau te tama raa, e meia kame aia e hihai, aia ku haihai te tama raa i mua, tena aia ku lavaa te uru i hare no too hea aia e hihai raa.

³⁰ “Kame he tama setuu i te vahi Anau, te tama naa e hakataukaa ma Anau; te tama setokonaki Anau ki hakkutu mai raa e hakatui na tama raa itaha ma Anau. ³¹ Teenei te hakataakoto Anau e tattara atu kootou raa: ni hai sara, ia ni tattara sakkino peehee na tama e pehi pehi i te vahi TeAtua raa elavaa koi te ssirihia; e meia na tattara sakkino te tama e ppehi i TeAnana Tapu raa se lavaa roo te ssirihia. ³² Te tama e mee na tattara sakkino i te vahi te Tamariki te Tama nei e lavaa te ssirihia; e meia na tattara sakkino te tama e mee i TeAnana Tapu raa e me ki mmoe tahi roo se lavaa te ssirihia.

*Tiputipu te laakau ia ma na hua aia
(Luk 6.43–45)*

³³ “Kame akoe e hihai na hua taualleka, tena akoe ki isi te laakau e homohomo tauareka; kame akoe e isi te laakau e homohomo haeo, tena akoe e me kiisi na hua haeo. Taatou elavaa te illoa inalaakauraa e mee na hua laatou ehhuaraa.

³⁴ Kootou nilapono, kootou elavaa peehee tetattara natattara taualleka te saaita kootou ehaisara? E mee te maihuraa etattara iho na mee ekkapi i roto te hatu manava raa.

³⁵ Na tama tauallekaraa ehuri mai na mee taualleka i roto na hatu manava laatou raa, tena na tama haeo raa ehuri na mee sakkino i roto na hatu manava laatou raa.

³⁶ “Kootou ki illoa pera ma te Aho Hakatonu-tonu raa, kootou e me ki hakarikari natattara sakkino hakaatoa roo kootou ni pehiphehi raa.

³⁷ Natattara akoe raa e me ki hakatonu-tonu akoe, ki huri atu ma akoe e tonu; ma akoe e hai sara.”

*Na Farisira e meake Jisas ki huri ake
he mirakol*

(Mak 8.11–12; Luk 11.29–32)

³⁸ Tena eisi natama poroporo natuaa ia ma na Farisi e meake ma, “Rabai, maatou ehiihai kikkite Akoe e pena he mirakol.”

³⁹ Kito Jisas ki meake, “Na tama te aho nei raa ni tama sakkino, ia ni tama se hakattina!” Kootou e mee mai ma ki huri atu he mirakol? Selavaa! Temirakol hokotahi Anau e me ki huri atu raa ko temirakol profet Jona. ⁴⁰ Essau hoki pera ma Jona enoho etoru na aho ia ma etoru napoo i roto te manava teika erahiroo, tena te Tamariki te Tama nei e me kimoe etoru na aho ia ma etoru na poo itekava. ⁴¹ Te saaita

te Aho Hakatonutonuraa, na tama i Ninive raa e me kittuu iaruna no ppau atu na haisara kootou raa, maitaname na tama raa ni ttike i taha ma na haisara laatou raa te saaita laatou ni llono na tattara Jonaraa, tena Anau emeatu, eisi te mee itekina nei ehakanaaniuroo iaruna Jona!

⁴² “Te saaita te Aho Hakatonutonuraa, teavana tetuku i Sebaraa e me kituu iaruna no ppau atu na haisara kootou raa, maitaname aia ni horau mairoo ite henua aia emmaoraa ma kihakarono na akoako te atamai te Tuku Solomon raa, tena Anau emeatu pera ma eisi te mee itekina nei ehakanaaniuroo iaruna Solomon!

Na tipua ku vakkai
(Luk 11.24-26)

⁴³ “Kame hetipua e haere itaha ma hetama, tetipua naa e me kihaere vaaroto na kina pakuppaku na henua raa no sесеe he kina kihamaroroo. Emeia kame aia seisi tekina elave, ⁴⁴ tena aia e me kitattara hokoia ma, ‘Anau e me kivaakaimuri te hare anauraa.’ Tena aia e me kivaakai nokite pera ma te hare raa kutuu vare, ia ku atea, tena ku oti tetukutuku hakaraoi. ⁴⁵ Tena tetipua raa e me kihaere no hakattaki ake e hitu hoki na tipua esakkino roo iaruna aia ma kioo laatou no nnoho i roto tetama naa. Te saaita na tipua raa ku nnoho roo hakaatoa, tena tetama naa e me kihaeo roo iaruna ma te kaamata raa. Teenei hea e me kikapihiake i na tama sakkino i te aho nei.”

*Na taina Jisas raa ia ma te tinna laatou
(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)*

⁴⁶ Jisas koi tattara ake koi na tama raa te saaita te tinna ia ma na taina Aia raa nittae ake itekina raa. Natama raa ettuu iaho, tena kimeake na tama raa ma laatou ehihhai kitattara ma Jisas. ⁴⁷ Kito na tama ettuu itekina raa kimeake Jisas ma, “Kira ake, te tinna ia ma na taina Akoe raa ettuu iaho, tena na tama raa ehihhai kitattara kootou.”

⁴⁸ Tena Jisas kimeake, “Koai te tinna Anau? Koai na taina Anau?” ⁴⁹ Kito Jisas ki hakassii ake na disaipol Aia raa, tena kimeake, “Kira ake! Na disaipol raa ko te tinna ia ma na taina Anau! ⁵⁰ Tena te tama tera etautari na tiputipu te Tamana Anau ite vaelani raa, he taina, he kave, ia he tinna Anau.”

13

*Tattara hurihuri i te tama e ttori na hua
(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)*

¹ Te ahonaa koi Jisas kutiaki te hare naa no haere itai, tena Aia kinoho itekina raa no akoako ake na tama raa. ² Te kanohenua ekkutu ake itekina raa erahiroo, tena Aia kikake nonoho iroto te manauiraa, emeia te kanohenua raa ettuu itetaunatai. ³ Jisas e tattara ake ina tattara hurihuri ki akoako ake tammaki na mee ina tama raa.

“Hakallono! Teeraa hetama e haere ttori na hua na wit. ⁴ Tesaita aia nihaere maka na hua raa iroto te paupakura, tena alaa hua emaoha iaruna na mateara, tena na manura kullei iho nokkai na hua raa. ⁵ Alaa hua emaoha iaruna nakina e hatu, ia tekerekere

i te kina raa e patake roo. Na hua raa se roroa ku hhomō e mee te kerekere raa e patake. ⁶ Emeia te saaita telaa raa ni hopo ake, tena telaa raa ku ttuni na hua raa, e mee na patiaka na hua raa se uru roo iraro, tena na hua raa se roroa ku mmate. ⁷ Alaa hua e maoha i roto natiare, tena natiare raa e hhomō nouhi na hua raa. ⁸ Emeia alaa hua e maoha i te kina na kerekere taualleka, tena na hua raa ku hhomō no hua na hua, alaa laakau e ttae huitarau na hua, alaa laakau e ttae tipu ono, tena alaa laakau e ttae tipu toru na hua.”

⁹ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, “Hakallono, kame kootou e isi na katarina.”

*Te hakataakoto te tattara hurihuri
(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)*

¹⁰ Tena na disaipol raa ki oo ake no vahiri ake Jisas ma, “Aiea te saaita Akoe e tattara ake na tama raa, Akoe e tattara na tattara hurihuri raea?”

¹¹ Kito Jisas ki meake, “Te Atua ku oti te kou atu te atamai na mee i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani tera e huunaria raa, e meia Te Atua se kou ake te atamai raa i na tama. ¹² Maitaname na tama tera e isi na illoa laatou raa, Te Atua e me ki hakanuu na illoa na tama raa ki llahi roo, e meia na tama se isi na illoa raa, Te Atua e me ki ssau na illoa na tama raa itaha, niaina ma na illoa na tama raa e pammee. ¹³ Te hakataakoto Anau e tattara ake na tama raa i na tattara hurihuri raa e mee na tama raa e kirakira, e meia laatou se kkite, tena na tama raa e halollono, e meia na tama raa se llono, ia se hai mee e illoa. ¹⁴ Ia tena na tattara Te Atua tera profet Aisaia ni tattara mai raa ku kkati ma na tama nei:

‘Na tama nei e me ki halollono koi no halollono
 e meia laatou se lavaa te illoa;
 na tama nei e me ki matamata koi no matamata,
 e meia laatou se lavaa te kkite,
¹⁵ e mee na kapuroro laatou raa e nnahe roo
 te illoa,
 ia na katarina laatou raa e tturi,
 tena na karemata laatou raa e ppuni.
 TeAtua e mee ma peeraa na karemata
 na tama naa ki kkite,
 ia na katarina laatou raa ki llono,
 ia hoki na kapuroro laatou raa ki mallama,
 na tama naa e lavaa koi te tauttari Aia,
 tena Aia ku tokonaki na tama naa ki taualleka.’
¹⁶ Tena kootou iaa, TeAtua ku oti te hakatapu
 kootou! Na karemata kootou raa ku kkite, tena
 na katarina kootou raa ku llono. ¹⁷ Anau e meatu
 te hakamaoni, tammaki na profet ia ma na tama
 e tauttari TeAtua e hihhai roo ki kkite na mee
 kootou e kkite raa, e meia laatou se lavaa te kkite,
 tena na tama naa e hihhai hoki ki llono na mee
 kootou ellono raa, e meia na tama naa se lavaa
 te llono.

*Te hakataakoto te tattara hurihuri te tama
 e haere lletu na hua*

(Mak 4.13–20; Luk 8.11–15)

¹⁸ “Hakallono, tena ku mee ki illoa kootou
 te hakataakoto te tattara hurihuri te tama e haere
 lletu na hua raa. ¹⁹ Na tama ellono na tattara
 i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa,
 e meia laatou se illoa na tattara raa, na tama naa
 essau pera ma na hua emaoha iaruna
 te mateara raa, tena Satan ki haere ake no ssoro
 na tattara TeAtua raa itaha ma na hatu manava
 na tama naa. ²⁰ Na hua emaoha i te kina

e haturaa, ettuu ma natama e hihhia no too na tattara TeAtua raa te saaita koi laatou nillono na tattara raa. ²¹ Emeia na tattara raa se mmoe tahi i roto na hatu manava na tama naa, ia se mmoe roroa hoki. Tena te saaita na hainattaa ia ma na hakalonollihu kuttiri na tama raa e mee laatou etauttari Anau, tena na tama naa ku tiaki hua koi na tattara raa. ²² Na hua emaoha ite kina na tiare raa ettuu ma natama ellono na tattara TeAtua raa, e meia natama raa e mamannatu tammaki na ora ite maarama nei raa, ia te mannako laatou na mee taualleka raa e uhi na tattara TeAtua raa, tena na tama naa ku se hhua na hua. ²³ Tena na hua e hhomo ite kina na kerekere taualleka raa ettuu ma na tama ellono, ia e illoa hoki na tattara TeAtua raa: na tama naa e me kippena tammaki na tiputipu taualleka, e ssau pera ma na hua e hhomo ite kerekere tauareka no hhua huitarau, tipu ono ia ma tipu toru na hua raa.”

Tattara hurihuri na veve sakkino

²⁴ Jisas e tattara ake na tama raa teeraa tattara hurihuri hoki: te Hakamaatua ana ite Vaelani raa e tipu peenei. He tama ettori na hua taualleka i roto te paupaku aia. ²⁵ Ia he poo hokotahi te saaita na tama hakaatoa ku mmoe, tena he tama manava haeo ite tama raa kue haere ake no ttori na veve haeo raa ite kina na wit e hhomo raa, tena ki haere. ²⁶ Te saaita na wit raa ku homo no hhua, na veve sakkino raa hoki ku homo.

²⁷ “Te tama hehekau raa e haere no meake te tama raa ma, ‘Tama hakamaatua, akoe ni ttori na hua taualleka i roto te paupaku akoe raa, kaa na veve sakkino raa e o o mai i hee?’ ²⁸ Tena

te tama hakamaatua raa ki meake, 'E isi na tama manava sakkino ettori na veve naa.' Kito na tama raa ki meake, 'Akoe e hihai ma maatou ki oo no haere uhu na veve raa i taha?' ²⁹ Tena te tama hakamaatua raa ki meake, 'Seai, kaa oti kootou ku haere uhu na veve raa, tena ku uhu hoki ma na wit raa. ³⁰ Tiaki na wit ia ma na veve raa ki hhomoo hakaatoa ki tae roo te saaita taatou e haki na hua raa. Tena Anau eme ki meake na tama e haki na hua raa ki haere uhu na veve raa i mua, tena ku nonoa na veve raa i na sai no ttuni, tena ki oti na tama raa ku haere haki na hua na wit raa no hakatau i roto te hare anau raa.' "

Tattara hurihuri te hua paamee
(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ Tena Jisas ki tattara ake na tama raa teeraa tattara hurihuri hoki: "Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. He tama e too te hua te mastet raa no ttori i roto te paupaku aia raa. ³² Te hua naa ko te hua roo e paamee hokoia i na hua hakaatoa, emeia te saaita aia e homo, te laakau raa eme kirahiroo i aruna na laakau hakaatoa, te laakau naa eme ki homo no matua, tena na manu raa kullee ake no pena na hohana laatou raa i aruna na raraa te laakau raa."

Tattara hurihuri te Ist
(Luk 13.20-21)

³³ Tena Jisas ki tattara ake teeraa tattara hurihuri hoki: Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. He hine e too na ist no hilo ma na haraoa raa, tena ki hakamoe te haraoa raa no huta.

Te hakataakoto Jisas e tattara na tattara hurihuri

(Mak 4.33–34)

³⁴ Jisas e tattara na tattara hurihuri na saaita Aia e tattara ake na kanohenua raa, ia ni tattara peehee Aia e tattara ake i na tama, Aia e tattara i na tattara hurihuri. ³⁵ Aia e ppena peenei ki mee na tattara na profet raa ki hakamaoni ma,
 “Anau e tattara na tattara hurihuri na saaita
 Anau e tattara ake na tama raa;
 Anau e me ki tattara ake na tama raa na mee
 e huuna ria i te kaamata roo te saaita
 te maarama nei ni tipu mai raa.”

Te hakataakoto te tattara hurihuri naveve sakkino

³⁶ Te saaita te kanohenua raa ku tiaki Jisas no oo ina hare laatou raa, na disaipol Jisas raa ku oo ake no vahiri ake Tama raa ma,
 “Tattara mai maatou ma te hakataakoto te tattara hurihuri naveve e hhomo i roto te paupaku raa e mee maea.”

³⁷ Kito Jisas ki meake, “Te tama e ttori na hua taualleka raa ko te Tamariki te Tama nei;
³⁸ te paupaku raa ko te maarama nei; na hua taualleka raa ko na tama i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena naveve sakkino raa ko na tama e tauttari Satan raa,
³⁹ tena te tama sakkino e ttori naveve raa ko Satan. Te haki haki na hua raa ko te hakaotioti na mee i te maarama nei, tena na tama e haere haki raa ko na ensel.

⁴⁰ “Tena naveve sakkino raa e me ki hakkuturia no ttuni i roto te ahi, ia e me kissau peeraa hoki i te hakaotioti na mee hakaatoa i te maarama nei raa. ⁴¹ Te Tamariki

te Tama nei e me ki kauna na ensel Aia raa ki oo no hakkutu na tama sakkino tera e mee na tama ki haissara raa ia ma na tama eppena na mee sakkino raa i taha ma te Hakamaatua ana Aia raa, ⁴² tena na ensel raa e me killetu na tama raa i roto te ahi e vvela roo, tena na tama raa e me ki ttani no hakatikkati na niho laatou raa. ⁴³ Tena na tama Te Atua raa e me ki hakamaahina ake pera ma tela raa i roto te Hakamaatua ana te Tamana laatou raa. Hakallono, kame kootou e isi na katarina!

Tattara hurihuri na mee taualleka

⁴⁴ “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. He tama e kite tammaki na sileni i roto te paupaku, tena aia ki tanu hakaraoi na mee raa. Te tama raa ku hihia roo, tena aia ki haere no too na hekau aia raa no kou ake alaa tama ki sui, tena aia ki too na sileni raa no haere no sui te paupaku raa.

Tattara hurihuri te pure e kivakiva roo

⁴⁵ “Ia hoki te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. He tama e sesee na pure e kivakiva, ⁴⁶ ia te saaita aia nikite te pure hokotahi e kivakiva roo, tena aia ku kou ake na hekau aia ettino raa hakaatoa ki sui alaa tama, tena aia ki sui te pure e kivakiva raa.

Tattara hurihuri te kupena pupui ika

⁴⁷ “Ia hoki te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. E isi na tama meemee ika e ppehi te kupena laatou raa i roto te namo ma kimmahu na ika hakaatoa. ⁴⁸ Te saaita te kupena raa kupii na ika, na tama raa ku horo ake te kupena raa i uta, tena ki nnoho

iraro no hiri naika raa: na tama raa e ppono naika taualleka raa i roto na kete, tena ki peesia naika haeoraa itaha. ⁴⁹ Tena e me kissau peenei hoki ite hakaotioti na mee hakaatoa ite maarama nei raa: na ensel raa e me kioo no havakkee na tama sakkino raa itaha ma na tama taualleka raa, ⁵⁰ tena kulletu na tama sakkino raa i roto te ahi e vvela raa, tena na tama raa e me kittani no hakati kkatu na niho laaou raa i te kina raa.”

Te hakamaoni vahao nei ia ma te hakamaoni i mua

⁵¹ Tena Jisas ki vahiri ake na tama raa, “Kootou e illoa na mee nei?”

Kito na tama raa ki meake, “Noo.”

⁵² Tena Jisas ki meake, “Te hakataakoto nei e mee pera ma na tama e poroporo na tuua tera ku mee mo disaipol i roto te Hakamaatua ana ite Vaelani raa essau pera ma he tama ettino te hare tera etoo na mee hoo ia ma na mee tuairaa notaari itaha ma te hare hakatautau na mee raa.”

Na tama i Nasaret raa ku se hihhai Jisas

(Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Jisas ku oti te tattara ake na tattara hurihuri raa, tena Aia kitiaki te kina raa ⁵⁴ no vaakai i te matakaina Aia raa. Tama raa e akoako i roto te hare lotu na Jiu raa, tena na tama ellono na tattara Aia raa ku mahharo roo. Na tama raa e tattara hokolaatou ma, “Tama raa etoo te iroa Aia raa i hee? Kaa na mirakol hoki Aia e ppena raa?”

⁵⁵ Teenei sei ma ko te tamariki te tama hakatuutuu hare raa? Aiea Meri sei ma ko te tinna Aia, tena Jems, Josep, Saimon ia ma

Judas seai ma ko na taina Aia? ⁵⁶ Aiea na kaave Aia raa sennoho i te matakaina nei? Tama nei e too te iroa Aia raa i hee?" ⁵⁷ Tena na tama raa ku se hihhai ki too Jisas.

Kito Jisas ki meake na tama raa, "Na profet e me ki hakammaharia i na kina roo hakaatoa, e meia te matakaina roo aia ia ma te hareakina roo aia raa e me ki se hihhai te tama naa." ⁵⁸ E mee na tama raa se hakattina, tena Aia ki se ppena tammaki na mirakol i te matakaina raa.

14

Jon Baptis ku mate

(Mak 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Herot tetama e hakamaatua i roto Galili te saaita naa raa ku rono i na mahi Jisas. ² Tena Herot ki meake na purepure aia raa ma, "Te tama naa ko Jon Baptis hakamaoni ku ora hakaraoi? Tera hea aia e isi na mahi kippena na mirakol raa?"

³ Maitaname Herot nimeake kaamata ma na soldia aia raa ki hakapiki Jon, tena ku haihai tama raa no ppono i te hare karapusi. Aia e ppena peenei e mee Herodias te avana Filip tetaina aia raa. ⁴ Jon Baptis ni haiake Herot imua ma, "Te mee naa se tonu ma akoe ki avana Herodias!" ⁵ Herot e hihai roo ma ki taa Jon ki mate, e meia aia e matakuku i te kanohenua na Jiu raa, maitaname na tama raa e hakattina pera ma Jon he profet.

⁶ Herot e pena tekai ki maanatu te aho aia ni haanau iho raa, tena te taukupu aia raa ku ruerue imua na tama ihare raa hakaatoa.

Herot ku hihia roo, ⁷ tena aia ki meake te taukupu aia raa, “Anau e meatu te hakamaoni pera ma anau e me kikou atu he mee peehee akoe e kainno mai anau!”

⁸ Kito te tinna te taukupu raa ki meake te hakataakoto aia, tena te taukupu raa ki kainno ake te tamana aia raa ma, “Pare mai te saaita nei roo koi, te pohouru Jon raa iaruna he parete!”

⁹ Herot ku aroha, e meia aia ku se hai ara hoki, e mee tetattara aia nikou ake te taukupu raa imua natama hakaatoa ihare raa, tena aia ki meake kippena te hakataakoto te taukupu raa kikota. ¹⁰ Tena Herot kikkave tetattara ina soldia aia raa kissepe te uaa Jon raa iroto te hare karapusi. ¹¹ Na soldia raa ku pare ake te pohouru Jon raa iaruna te parete, tena kikou ake te taukupu raa, tena te taukupu raa ki too te pohouru raa no kkave i te tinna aia raa. ¹² Tena na disaipol Jon raa kioo ake no too te tinotama raa no kkave no tanu, tena laatou ki oo no meake Jisas.

*Jisas e haanai te kanohenua e tammaki roo
(Mak 6.30–44; Luk 9.10–17; Jon 6.1–14)*

¹³ Te saaita Jisas nirono ma Jon ku mate, Aia ku tiaki te matakaina raa no kake te manauiraa no tere Hokoia i te kina se hai tama raa. Natama raa kullono ma Jisas kutere, tena laatou kitiaki na matakaina laatou raa no oo vaa uta i te kina Jisas e tere raa. ¹⁴ Jisas ku tiho iraro ma te manauiraa, tena te saaita aia ni kite te kanohenua e rahi raa, Aia ku aroha roo

i na tama raa, tena Aia ki tokonaki na tama e lavvea raa no taualleka.

¹⁵ Te hiahi na disaipol raa ku oo ake no meake Jisas ma, “Te mee raa ku hiahi roo, tena te kina nei emmao se hai tama. Kauna te kanohenua raa ki oo i na matakaina raa no sui ni kai ma laatou.”

¹⁶ Kito Jisas ki meake na disaipol raa, “Na tama naa se lavaa te oo! Kootou hokkootou ki kou ake ni mee ki kkai na tama naa!”

¹⁷ Kito na disaipol raa ki meake ma, “Maatou e isi koi erima na haraoa ia ma e rua na ika.”

¹⁸ Tena Jisas ki meake, “Kou mai na mee naa i te kina nei!”

¹⁹ Kito Jisas ki meake te kanohenua raa kinnoho i aruna na veve raa, tena Aia kitoo na haraoa erima raa ia ma na ika e rua raa, tena kikkira i te vaelani no hakammaha ake Te Atua. Tena Aia kittohi na haraoa raa no kou ake na disaipol Aia raa, kito na disaipol raa ki vaevae ake na mee raa i te kanohenua raa.

²⁰ Na tama roo hakaatoa e kkai no ppohu. Tena na disaipol raa ki sasao na kai ettoe raa no ppai sanahuru ma rua na kete. ²¹ Te kooina na taanata raa hakaatoa kame e ttae rima simata, se ppau na hhine ia ma na tamalliki raa.

Jisas e haere vaa aruna te lottai

(Mak 6.45-52; Jon 6.15-21)

²² Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ki kkake te manui raa no tere i mua i teeraa vahi te namo raa, tena Aia ki kauna te kanohenua raa no vakkai.

²³ Aia e kauna te kanohenua raa nooti roo, tena Aia ki haere Hokoia i aruna te mouna raa no lotu. Jisas e noho koi Hokoia i te kina raa te saaita te mee raa ku hakapouri;

²⁴ tena te saaita naa hoki te manau i raa ku mmao, ia ku pehipehi roo, maitaname te matani raa e maairi mai roo i mua.

²⁵ Jisas ku haere ake vaa aruna te lottai raa, tena i lottonu tetoru ma te ono tetahata Aia ku taapiri ake i na disaipol Aia raa. ²⁶ Te saaita na disaipol raa nikkite Jisas e haere ake vaa aruna te lottai raa, tena na tama raa ku mattaku roo. Na tama raa ku tattara, tena ki vaa huri i te mattaku laatou raa ma, “Teena he tipua!”

²⁷ Jisas ku tattara ake na disaipol raa, tena ki meake, “Auu settuu na huru kootou! Teenei ko Nau koi. Auu se mattaku!”

²⁸ Kito Pita ki meake, “TeAriki, kame teena ko Koe hakamaoni, tena mee mai anau ki haere atu vaa aruna te lottai.”

²⁹ Tena Jisas ki meake, “Hamai.” Kito Pita ki tiho itaha ma te manau i raa no haere atu ia Jisas raa vaa aruna te lottai. ³⁰ Emeia te saaita koi te maanatu Pita raa ni tere ake i te matani e maairi hai mahi raa, te matakua aia raa ku tere ake, tena aia ku tere i roto te lottai. Kito Pita kitani ake te varo aia ma, “TeAriki, tokonaki anau!”

³¹ Te saaita naa koi Jisas ku haere atu te rima Aia raa no ttaohi Pita, tena ki meake, “Te hakatina akoe raa se hai mahi! Aiea akoe e mamaanatu tammaki naea?”

³² Tena tokorua raa kukkake i roto te manau i raa, tena te matani raa ku tteiho no marino kkii. ³³ Na disaipol i roto te manau i raa ku hakammaha ake Jisas, tena na tama raa ki meake ma, “Hakamaoni roo, Akoe ko te Tamariki TeAtua.”

Jisas e tokonaki na tama lavvea i Genesaret raa no taualleka

(Mak 6.53–56)

³⁴ Natamaraa etere vaaroto tenamora notta e hematakaina iroto Genesaret iteeraa vahi, ³⁵ tena na tama i te kina raa ku kkira ake no mattino Jisas. Kito na tama raa ki aru na tama na matakaina tappiri ake raa ki kou mai na tama lavvea raa iaa Jisas. ³⁶ Na tama raa e kainno ake Jisas ma kitiaki na tama lavvea raa kittaohi na kaunutu na hekau Aia raa ki taualleka na tama raa, tena na tama hakaatoa ettaohi na kaunutu na hekau Jisas raa ku taualleka.

15

Na poroporo na tipuna taatou i mua

(Mak 7.1–13)

¹ Tena e isi na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuua e o mai i Jerusalem no vahiri ake Jisas ma, ² “Aiea na disaipol Akoe raa setauttari na tiputipu na tipuna taatou ni kou mai i mua raea? Na tama raa se ssoro na rima laatou raa i mua laatou e kkai na kai!”

³ Kito Jisas ki meake, “Kaa kootou setauttari na tattara TeAtua raa, tena ki tauttari koi na akoako kootou hokkootou raea? ⁴ E mee TeAtua ni tattara mai ma, ‘Hakammaha na tamana ia ma na tinna kootou raa,’ tena, ‘Kame kootou e kou ake na haeo na tamana ia ma na tinna kootou raa, kootou e me ki taai ia na no mmate.’ ⁵ E meia kootou e akoako ma kame na tama e isi na mee ki tokonaki na tamana ia ma na tinna laatou raa, tena ki oti ki meake ma, ‘Na mee nei ni mee TeAtua,’ ⁶ tena na tama naa ku setau hoki te hakammaha

na maatua laatou raa. Kootou se hakammaha na tuaa TeAtua raa, e meia kootou e tauttari koi na akoako kootou hokkootou. ⁷ Kootou ni tama tattara uhiuhi! Natattara Aisaia ni tattara i te vahi kootou raa ku hakamaoni roo!

⁸ TeAtua e mee ma, 'Na tama nei e hakammaha Anau ma na maihu koi laatou, e meia na hatu manava laatou raa e mmao roo i taha ma Anau.

⁹ Ia setau hoki ma na tama nei ki hakammaha Anau, maitaname na tama nei e akoako na tuaa na tama raa pera ma ni tuaa Anau!' "

*Na mee e mee na tama ki hai sara
(Mak 7.14-23)*

¹⁰ Kito Jisas kikanna ake te kanohenua raa ki oo ake Aia, tena Aia ki meake, "Hakallono ki illoa kootou! ¹¹ Seai ma ko na mee e uru i roto na maihu kootou raa e mee kootou no hai ssara, e meia aaraa ko na mee e oomai itaha ma na maihu raa e mee kootou no hai ssara."

¹² Tena na disaipol raa ki oo ake no meake Jisas ma, "Ako e iroa pera ma na hakataakoto na Farisi raa e sakkino roo ina tattara Akoe e tattara raa?"

¹³ Kito Jisas ki meake, "Nalaakau hakaatoa te Tamana Anau i te vaelani raa ni settori raa e me ki uhuria." ¹⁴ "Auu semamannatu tamaki inatama naa! Aanaa ko na tama hakamattua essen i tera e hakattaki na tama karemata sseni raa, tena kame he tama essen i e hakattaki teeraa tama essen, tokorua naa hakaatoa e me ki maoha i roto te rua e nnoto raa."

¹⁵ Kito Pita ki meake, "Hakamaarama mai te tattara naa ki illoa maatou."

16 Tena Jisas ki meake na tama raa, “Kootou ni disaipol Anau, e meia na illoa kootou raa setae roo na illoa alaa tama. 17 Kootou se ki illoa roo? He mee peehee euru iroto te maihu e me ki haere no tae te kopu, tena ki oti ku haere iho itaha ma tetinotama. 18 Emeia na mee tera e oo mai i te hatu manava no hhopo itaha ma temaihu raa ko na mee roo tera e mee te tama ki hai sara raa. 19 Maitaname na hakataakoto sakkino kitaa na tama, ki haihuri ma alaa tama, kippena na tiputipu sakkino, ki kailallao, ki tattara malliu, tena kitamoa haeo alaa tama raa e oo mai i te hatu manava. 20 Aanei ko na mee tera e mee te tama ki hai sara. Emeia ki kkai se ssoro na rima pera ma kootou e tattara ma taatou kippena raa, te mee naa se mee kootou ki hai ssara.”

Tehine ehakatina
(Mak 7.24–30)

21 Jisas kutiaki te matakaina raa no haere no tae he kina etaapiri ina matakaina Taia lauaa ma Saidon raa. 22 Tena he hine i te matakaina Kenan enoho i te kina raa, tena aia ki haere ake no tani ake Jisas ma, “Tamariki Devit, Hai aroha mai anau! Taku tamariki hine raa eisi tetipua etau iroto aia, tena te saaita nei aia ku haeo roo.”

23 Emeia Jisas se hai tattara e meake te hine raa. Tena na disaipol Jisas raa ki oo ake no meake Tama raa ma, “Hakaise te hine naa ki haere! Tehine naa e me ki haere vavaa koi peenaa vaa muri taatou!”

24 Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Anau e kauna ria ki hamai no tokonaki na tama

essau pera ma nisipsip iroto Israel tera kullano raa.”

²⁵ Te hine raa e rono natattara raa, tena aia ki haere atu no tuturi imua na vae Jisas raa no meake ma, “Te Ariki, tokonaki anau!”

²⁶ Tena Jisas kimeake ma, “Setonu ma taatou ki too na kai na tamalliki raa no kou ake na poi raa ki kkai.”

²⁷ Kito te hine raa kimeake, “Te Ariki, tetattara naa e hakamaoni, e meia na poi raa e kkai hoki na maanunu e maoha iraro te tebol te tama hakamaatua laatou raa.”

²⁸ Tena Jisas kimeake te hine raa, “Ako e hine roo e hakatina mahi! Anau e me kippena ma akoe hea akoe e hihai raa.” Te saaita naa koi te tamariki hine raa ku tauareka.

Jisas e tokonaki tammaki na tama no taualleka

²⁹ Jisas kutiaki te matakaina raa no haere vaa tai te Namo Galili raa. Aia e haere no kake tepaa mouna raa, tena kinoho iraro.

³⁰ Nakanohenua etammakiroo ku ooake iaa Jisas ma na tama na vae emmate, na tama essen, na tama na vae e ppiko, na tama etturi selavaa tetattara ia ma tammaki na tama lavvea, tena te kanohenua raa etoo na tama raa hakaatoa no hakammoe imua na vae Jisas raa, tena Jisas kitokonaki na tama raa hakaatoa no taualleka. ³¹ Te kanohenua raa ku mahharo e mee na tama etturi selavaa te tattara raa ku tattara, na tama na vae e ppiko raa ku taualleka, na tama na vae emmate raa ku hahaere, na tama essen raa ku kkite; tena na tama raa hakaatoa ki hakammaha ake Te Atua na tama Israel raa.

Jisas ku haanai teeraa kanohenua e tammaki hoki
(Mak 8.1-10)

³² Jisas e kanna ake na disaipol Aia raa no meake ma, “Anau e aroha roo na tama nei, maitaname na tama nei e nnoho ma Anau i roto etoru na aho, tena te saaita nei na tama nei ku se haikai kikkai. Anau se hihai kikauna na tama nei kioo sekkai, e mee na karemata na tama naa e me kipouri te saaita laatou e vakkai raa.”

³³ Kito na disaipol raa ki vahiri ake ma, “Kaa maatou e me kioo no ssee nikai i hee ki hannai na tama nei ma teenei he kina e tuu mahoa nei?”

³⁴ Tena Jisas ki vahiri ake, “Kaa e hia na haraoa kootou e isi?”

Kito na disaipol raa ki meake, “E hitu na haraoa, tena e rua na ika pammee.”

³⁵ Kito Jisas ki meake te kanohenua raa kinnoho iraro. ³⁶ Tena Aia kitoo e hitu na haraoa raa ia ma e rua na ika raa no hakammaha ake TeAtua, tena Aia ki tohitohi na haraoa ma na ika raa no kou ake na disaipol Aia raa, tena na disaipol raa ki vaevae ake na kai raa i te kanohenua raa nokkai. ³⁷ Na tama raa hakaatoa ekkai no ppohu. Tena na disaipol raa ki sasao na kai ettoe raa no ppii e hitu na kete. ³⁸ Te kooina na taanata e kai raa e tae haa simata, se ppau na hhine laatou ma na tamalliki.

³⁹ Kito Jisas kikauna te kanohenua raa no vakkai, tena Aia kikaake i roto te manau raa no tere i Magadan.

16

Na Farisi raa e kainno ake Jisas ma ki huri ake he mirakol

(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Na Farisi ia ma na Sadyusi raa ni oo ake iaa Jisas raa no malliu ma kitaai ki Tama raa, kito na tama raa ki meake ma Jisas ki huri ake he mirakol kikkite laatou pera ma TeAtua e kou ake hakamaoni na mahi Tama raa.

² Emeia Jisas e meake na tama raa, "Te saaita telaa raa e hakatootoo kihuru raa, kootou e me kitattara ma, 'Tepoo nei e me ki tauareka roo e mee telani mea raa kuhura.'

³ Tena te tahata roo kootou e me ki mahuru no tattara ma, 'Te mee raa e me killeku, maitaname telani raa kutuu pouri roo hakaatoa.' Kootou elavaa te illoa itevahi telani raa e mee kootou ekkite na tuutuu te vaelani raa, e meia kootou selavaa te illoa na hakkatu na mee nei.

⁴ Na tama te aho nei raa ni tama roo e sakkino, ia se hakattina! Kootou e mee ma Anau ki huri atu he mirakol? Se lavaa! Te mirakol koi kootou e me ki kikkite raa ko te mirakol Jona."

Tena Jisas ki huri no haere itaha ma na tama raa.

Te Ist na Farisi ia ma na Sadyusi

(Mak 8.14-21)

⁵ Na disaipol raa kuhuro nottae teeraa vahi te namo raa, tena na tama raa essiri hoki ma ki too ni haraoa. ⁶ Kito Jisas ki meake na tama raa, "Lollohi hakamattonu ina ist na Farisi ia ma na Sadyusi raa."

7 Tena na disaipol raa ku tattara hokolaatou ma, "Tama raa e tattara peenei raa e mee taatou se isi na haraoa e kou mai."

8 Jisas e iroa hea na tama raa e tattara, tena Aia ki vahiri ake, "Aiea kootou e tattara hokkootou ma kootou se isi na haraoa e kou mai naea? Na hakattina kootou raa e pammee roo! 9 Kootou se ki illoa? Kootou se mannatu te saaita Anau nittohi na haraoa erimaraa no haanai rima simata na taanata? Kaa e hia na kete kootou ni sassao no ppii raa? 10 Kaa na haraoa e hitu taatou ni hannai haa simata na taanata raa? E hia na kete kootou ni sassao no ppii raa? 11 Kaa kootou se illoa peehee ma Anau se tattara atu kootou ite vahi na haraoa? Lollohi haka-mattonu kootou ite vahi na ist na Farisi ia ma na Sadyusi raa!"

12 Te saaita naa roo na disaipol raa ku illoa ma Jisas se tattara ake laatou i te vahi na ist na tama e hilo ma na haraoa raa, e meia Tama raa e tattara i te vahi na akoako na Farisi ia ma na Sadyusi raa.

*Pita e hakari ma Jisas ko te Mesaia
(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)*

13 Jisas ku haere notaapiri ite kina Sisaria Filipai raa, tena Aia ki vahiri ake na disaipol Aia raa ite kina raa ma, "Kootou e mannatu ma te Tamariki te Tama nei koai?"

14 Kito na disaipol raa ki meake, "E isi na tama e tattara ma Akoe ko Jon Baptis, tena alaa tama e mee ma Akoe ko Elaija, alaa tama e mee ma Akoe ko Jeremaia ia ma Akoe he profet hoki."

15 Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol raa, "Kaa kootou? Kootou e mannatu ma Anau koai?"

16 Kito Saimon Pita ki meake, “Ako e ko te Mesaia, te Tamariki TeAtua e ora tahi raa.”

17 Tena Jisas ki meake, “Saimon, te tamariki Jon, akoe ku hakatapu ria. Maitaname te hakamaoni naa se hamai koi te tama, e meia te Tamana i te vaelani raa e kou atu akoe te hakamaoni naa. 18 Ia tena Anau e meatu akoe Pita: akoe he hatu, tena Anau e me ki pena te harelotu Anau raa iaruna te hatu nei, tena te mate se lavaa te seu te harelotu naa. 19 Anau e me ki kou atu akoe na kii te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena hea akoe e hakkapi i te maarama nei, te vaelani raa e me ki hakkapi hoki; ia hea akoe e hakattana i te maarama nei, te vaelani raa e me ki hakattana hoki.”

20 Kito Jisas ki tattara ake na disaipol Aia raa ki se tattara ake ni tama pera ma Aia ko te Mesaia.

*Jisas ku tattara i te mate Aia
(Mak 8.31—9.1; Luk 9.22-27)*

21 Kaamata te saaita naa Jisas ku tattara hakamatahua ake na disaipol Aia raa ma, “Anau e me ki haere i Jerusalem no hakalono llihu i na rima na tama hakamattua, na maatua hakananniu ia ma na tama poroporo na tuua raa. Anau e me ki taia ria no mate, e meia i muri e toru na aho, Anau e me ki mahike muri no ora.”

22 Kito Pita ki hakattaki Jisas itaha ma na tama raa, tena aia ki hai ake Jisas ma, “TeAriki, TeAtua se hihai ma Akoe ki mate! Te mee naa se lavaa te kapihi atu Akoe!”

23 Tena Jisas ki hakatike no hai ake Pita ma, “Satan, haere i taha ma Anau! Akoe e me ki ttuu vaa mua Anau, maitaname na hakataakoto

akoe naa se oo mai TeAtua, e meia aanaa ni hakataakoto koi te tama.”

²⁴ Tena Jisas kimeake na disaipol Aia raa ma, “Kame hetama kootou e hihai kitautari Anau, te tama naa ki se maanatu te ora aia, tena ku amo te kros aia raa no tautari mai Anau.”

²⁵ Kame kootou e mannako na ora kootou, tena kootou e me killano itaha ma te ora hakamaoniraa, e meia kame kootou se mannako na ora kootouraa no mmate ma Anau, tena kootou e me ki too te ora hakamaoniraa. ²⁶ Hea kootou e me ki too kame kootou ettino na mee hakaatoa ite maarama nei raa, e meia i roto roo na ora kootouraa e haeo? Se isi na mee kootou e me ki too! Tena se hai mee hoki kootou e lavaa te hoki ki sui muri na ora kootou raa.

²⁷ “Maitaname te Tamariki te Tama nei ku taapiri ki hamai ma na mahi hai mmahi te Tamana ia ma na ensel Aia raa, tena Aia e me kikou atu na tuhana kootouraa tautari hea kootou ni ppena. ²⁸ Anau e meatu te hakamaoni pera ma e isi na tama ite kina nei selavaa te mmate ki taeroo tesaaita laatou ekkite te Tamariki te Tama nei e hamai pera ma he Tuku raa.”

17

TeAtua e huriake namahi Aia ite tinotama Jisas

(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ E ono na aho kullaka, tena Jisas ki too Pita ia ma te haanau Jems laua ma Jon ki oo laatou iaruna te mouna e palluna raa. Te kina raa se hai tama, hokolaatou koi. ² Te saaita na tama raa ni kkira ake Jisas, te tinotama

Jisas raa ku senisi no kee roo, na karemata Aia raa ku maahina roo pera ma telaa, tena na hekau Aia raa ku makkini hua roo. ³ Tena tokotoru na disaipol raa kukkite hoki Moses laaua ma Elaija etattara laatou ma Jisas. ⁴ Kito Pita ki mahike i aruna no meake Jisas ma, “TeAriki, e tauareka roo e mee maatou ennoho i te kina nei! Kame Akoe e hihai anau eme ki hakatuu etoru na paa hare, te hare Akoe, te hare Moses, tena te hare Elaija.”

⁵ Pita koi tattara, tena he pukureurehu e kkiua raa ku hamai no uhi tokotoru raa, tena te reo raa ku tattara iho ma, “Teenei he Tamariki Anau, tena Anau e laoi mahi roo Aia. Hakallono na tattara Aia raa!”

⁶ Te saaita na disaipol raa nillono te reo raa, na tama raa ku mattaku roo nolletu no mmoe hakahaori i aruna te kerekere. ⁷ Kito Jisas ki haere atu no ttaohi na tama raa, tena ki meake, “Mahhike i aruna, Auu se mattaku!” ⁸ Kito na tama raa ki kkira ake no kkite Jisas ku tuu koi Hokoia.

⁹ Natama raa koi oomai koi iraro ma te mouna raa, tena Jisas ki meake hakaoti tokotoru raa ma, “Auu se tattara ake ni tama hea kootou ni kkite raa ki tae roo te saaita te Tamariki te Tama nei ku ora muri i taha ma te mate.”

¹⁰ Tena na disaipol raa ki vahiri ake Jisas ma, “Kaa na tama e poroporo na tuua raa e tattara ma Elaija e me ki hamai i mua te Mesaia raea?”

¹¹ Kito Jisas ki meake, “Hakamaoni, Elaija eme ki hamai i mua no tanattana na mee hakaatoa. ¹² Tena Anau emeatu pera ma Elaija ku oti te hamai, emeia na tama raa se illoa i te tama raa, tena ki mee hakahaeo

tama raa kikutia na hakataakoto laatou raa. Tena na tama raa e me ki mee hakahaeo peeraa hoki i te Tamariki te Tama nei.”

¹³ Tena na disaipol raa ku illoa koi ma Tama raa e tattara ake laatou i te vahi Jon Baptis.

Jisas ehakaise tetipua sakkino itaha ma te taupeara

(Mak 9.14–29; Luk 9.37–43a)

¹⁴ Jisas ma e toru na disaipol raa ku ttae i te kina te kanohenua raa ettuu raa, tena he tanata e haere ake iaa Jisas no tuturi i mua Tama raa,

¹⁵ tena ki meake, “TeAriki, hai aroha te tamariki anau nei! Tamariki nei eisi na peuppeu, tena alaa saaita te tamariki nei eme kimahiroo notteiho iroto teahi, kaa seai iroto tevai.

¹⁶ Anau etoo te tamariki nei no kouake na disaipol Akoeraa, emeia laatou selavaa te tokonaki taku tama nei.”

¹⁷ Kito Jisas ki meake, “Kootou nitama seisi na hakattina, tena na hakataakoto kootou naa e ssara hoki! Ehia na vahao Anau e me ki noho ma kootou? Koumai te tamariki naa i Anau i te kina nei!” ¹⁸ Jisas e tattara hakamataku ake koi te tipua raa, tena te tipua raa kutere itaha ma te tamariki raa, tena te tamariki tanata raa ku tauareka te saaita naa koi.

¹⁹ Kito na disaipol raa kiooake hemuu iaa Jisas no vahiri ake ma, “Aiea maatou selavaa te hakaise te tipua raa i taha raea?”

²⁰ Tena Jisas ki meake, “Kootou selavaa, maitaname na hakattina kootou raa se hai mmahi. Anau emeatu kootou te hakamaoni pera ma kame na hakattina kootou raa e llahi pera ma te hua epaameeroo hokoia i na hua

hakaatoa raa, tena kootou e me ki lavaa te meake te mouna raa ma, 'Kkene no tuu ite kina raa!' tena te mouna naa e me kikkene. Kootou e lavaa te ppena he mee peehee! ²¹ [Te lotu ia ma te hakamaatapu raa koi e lavaa te hakaise na tipua raa itaha, se hai mee peeraa hoki e lavaa.”]

*Jisas ku tattara ake hoki i te mate Aia
(Mak 9.30–32; Luk 9.43–45)*

²² Jisas ku tattara ake na disaipol Aia raa te saaita laatou ni oo mai no kaatoa i Galili raa ma, “Hetama e me ki hakari ake te Tamariki te Tama nei ina tama ²³ tera e me kitaa te Tama raa ki mate raa; e meia e toru na aho i muri te Tama raa e me ki mahike muri no ora.”

Tena na disaipol raa ku alloha roo.

Jisas e tattara i te vahi na takis te hare lotu

²⁴ Te saaita Jisas ma na disaipol Aia raa ku ttae i Kaperneam, tena na tama e aoao na takis i te Hare Tapu raa ku oo ake no vahiri ake Pita ma, “Eaa, te Rabai kootou raa e me ki aoao hoki na takis i te Hare Tapu raa?”

²⁵ Kito Pita ki meake, “Noo!”

Te saaita Pita ni haere nouru i roto te hare Jisas e noho raa, Jisas ku vahiri ake kaamata roo ia Pita ma, “Saimon, he hakataakoto peehee akoe e isi? Koai na tama e suisui ake na takis na tuku te maarama nei raa? Na tama te henua raa ma na tama alaa henua tera e nnoho i roto te henua raa?”

²⁶ Kito Pita ki meake, “Na tama alaa henua tera e nnoho i roto te henua naa.”

Tena Jisas ki vaakai ake te tattara Pita raa ma, “Tena te hakataakoto akoe raa e mee pera ma

na tama te henua raa selavaa te pehi na takis.
²⁷ Emeia taatou se hihhai ma ki mee na tama nei kimamannatu haeo. Tena oo itai nolletu he uka. Tena i roto te maihu te ika kaamata kootou e mmau raa, kootou e me ki kkite te sileni tera e lavaa te pehi te takis Anau ia ma na takis kootou raa. Too te sileni naa no kkave ki pehi na takis taatou raa.”

18

*Koai te tama e me ki hakamaatua?
 (Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)*

¹ Te saaita naa na disaipol raa ku oo ake no vahiri ake Jisas ma, “Koai te tama e hakanaaniu i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa?”

² Kito Jisas ki kanna ake te tamariki raa no haere ake, tena Aia ki too tamariki no hakatuu imua na tama raa, ³ tena ki meake, “Anau e meatu te hakamaoni, kame kootou se huri no mee pera ma nitamalliki, tena kootou selavaa roo te uru i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ⁴ Te tama e hakanaaniu i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ko te tama e laumarie no mee pera ma he tamariki. ⁵ Tena kame he tama etoo hakaraoi te tamariki peenei raa i te inoa Anau, tena te tama naa etoo hakaraoi hoki Anau.

*Na hahaaite e mee te tama ki hai sara
 (Mak 9.42-48; Luk 17.1-2)*

⁶ “Kame he tama e mee he tamariki paamee peenei raa ki tiaki te hakatina aia e isi i Anau raa, tena te tama naa etau roo tennoa he hatu erahi te uaa aia raa, tena kulletu aia hokoia i te lottai ki maremo. ⁷ Te maarama nei e haeo roo

e mee e isi namee e me ki mee na tama ki tiaki na hakattina laatou raa! Namee peenei e me ki hura tahi, e meia na tama e ppena na mee nei ki hakamaoni raa e me ki haeo roo!

⁸ “Kame terima ia ma te vae akoe raa e mee akoe ki tiaki te hakatina akoe raa, tena tuu te vae ia ma te rima naa no peesia! E tauareka akoe ki too te ora e ora tahi ma terima ia ma te vae hokotahi, ka oti akoe kulettua ma saa rima ia ma saa vae akoe naa i roto te ahi e ura tahi raa.

⁹ Kame te karemata akoe raa e mee akoe ki tiaki te hakatina akoe raa, tena kope te karemata naa no peesia! E tauareka akoe ki too te ora e ora tahi ma te karemata hokotahi, ka oti akoe kulettua ma saa karemata akoe naa i roto te ahi e ura tahi raa.

Te tattara hurihuri te sipsip e rano
(Luk 15.3-7)

¹⁰ “Lollohi ka oti kootou ku hailavvaka i na tamalliki peenei raa. Anau e meatu, na ensel e lollohi na tamalliki nei i te vaelani raa e noho tahi ma te Tamana Anau i te vaelani raa.

¹¹ [Maitaname te Tamariki te Tama nei e hamai ki tokonaki na tama kullano raa.]

¹² “Kootou e mannatu peehee kame he tama e isi huitarau na sipsip, tena he sipsip hokotahi ku haere no rano? Te tama naa e me ki tiaki teeraa tipu sivo ma sivo na sipsip raa ki kaikkai, tena Aia e me ki haere no sese te sipsip e rano raa. ¹³ Anau e meatu, te saaita te tama naa e lave te sipsip e rano raa, te tama naa e me ki hihhia roo, e raka roo ma te hihhia aia i na sipsip tipu sivo ma sivo sellano raa. ¹⁴ E ssau hoki peenei, te Tamana kootou i te vaelani raa se hihai hoki ma he tamariki kootou ki haere no rano.

Tiputipu te hakatonutonu te taina ia ma te kave akoe tera e sara

¹⁵ “Kame te taina akoe raa e roto akoe, haere no tattara ake hakaraoi te sara te tama naa. Emeia auu se mee na tama ki illoa, te mee naa e me ki moe koi ilottonu koorua. Kame te taina akoe raa e hakarono akoe, tena akoe ku tokonaki te tama naa ki nnoho hakaraoi koorua. ¹⁶ Emeia kame te taina akoe raa se hihai ki hakarono akoe, tena too he tama seai naa tokorua na tama ki oo kootou pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma, ‘Tokorua seai naa tokotoru na tama naa e me ki hakatonutonu na tattara hakaatoa.’

¹⁷ Tena kame te tama naa se hihai ki hakarono na tattara tokorua naa, tena kootou ku mee iho te sara naa i roto te harelotu ki hakallono na tama hakaatoa. Tena huriake ki iroa aia pera ma aia essau pera ma he tama enoho pouri, ia he tama aoao na takis.

Tiputipu te hakkapi ia ma te hakattana

¹⁸ “Ia tena Anau e meatu kootou: hea kootou e hakkapi i roto te maarama nei, te vaelani raa e me ki hakkapi hoki, tena hea kootou e hakattana i roto te maarama nei, te vaelani raa e me ki hakattana hoki.

¹⁹ “Ia tena Anau e me kimeatu hoki: kame he tokorua na tama ite maarama nei e tattara no tonu ma kilotu no kainno ake he mee, tena te Tamana ite vaelani raa e me ki kouake hea te tokorua e hihai raa. ²⁰ Kame tokorua seai naa tokotoru na tama e oomai no kkutu ite inoa Anau, Anau e me ki noho ite kina naa ma na tama naa.”

Te tattara hurihuri te tama hehekau se isi te manava aroha

21 Tena Pita ki haere ake no vahiri ake Jisas ma, "TeAriki, kame tetaina anau raa e tauhano te ppena na mee settonu i anau, e hia na vahao anau e me ki ssirihia na hai sara tama naa? E hitu na vahao?"

22 Kito Jisas ki meake, "Seai, seai ma e hitu na vahao, e meia e hitu ma tipu hitu na vahao, 23 maitaname te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e ssau peenei: Teeraa he tuku, tena aia e hihai ki kite na taoni na tama hehekau aia raa. 24 Te tuku raa ku noho koi ma ki mmata na taoni raa, tena na tama raa ku hakattaki ake te tama hehekau tera e isi te taoni aia e rahi i te tuku raa. 25 Te tama hehekau raa se isi na sileni tammaki kipehi te taoni aia raa, kito te tuku raa ki meake alaa tama ki ooake no sui te tama raa, te avana ia ma na tamalliki aia raa mo tama hehekau na tama raa kilavaa te tama raa te pehi te taoni aia raa. 26 Tena te tama hehekau raa kutteiho no tuturi i mua te tuku raa no meake, 'Ako e ki aroha no kou mai he saaita, tena anau e me kipehi na taoni anau raa hakaatoa!' 27 Te tuku raa ku aroha i te tama hehekau raa, tena aia ki ssoro te taoni te tama raa, tena ki meake te tama raa ki haere.

28 "Kito te tama hehekau raa ki haere no ttiri teeraa tama hehekau tera e isi te taoni aia na sileni e moisi koi. Tena te tama hehekau raa kittaohi te uaa teeraa tama hehekau no haere unuki, tena ki meake, 'Sui muri mai na sileni ako e nitaoni anau raa!' 29 Tena teeraa tama hehekau ku tteiho no tuturi, tena ki kainno ake te tama hehekau raa ma, 'Ako e ki aroha no kou mai he saaita, tena anau e me kipehi atu na taoni anau i ako e raa.' 30 Emeia te tama hehekau raa se hihai, tena

aia ki too te tama hehekau raa no ppono i roto te hare karapusi ki tae roo te saaita te tama raa elavaa te pehi ake na taoni aia raa.
³¹ Te saaita alaa tama hehekau ni kkite hea e kapihi ake iteeraa tama hehekau raa, na tama raa kuse hihhia, tena laatou ki oo no meake te tuku raa namee hakaatoa laatou e kkite te tama hehekau raa nippena raa.
³² Kito te tuku raa ki kanna ake te tama hehekau kaamata raa ki haere ake i hare. Tena te tuku raa ki meake, 'Ako e hetama hehekau sakkino, anau essoro nataoni akoe raa hakaatoa itaha emee akoe ekainno mai anau kihai aroha akoe.
³³ Akoe etau roo te hai aroha teeraa tama hehekau pera ma anau ni hai aroha akoe raa.'
³⁴ Te tuku raa ku roto roo, tena aia kikkave te tama hehekau raa no ppono i te hare karapusi raa ma ki hakalono llihu te tama raa ki tae roo te saaita aia e pehi te taoni aia raa."

³⁵ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, "Te Tamana Anau i te vaelani raa e me kippena peenei hoki i na tama selavaa te ssirihia na haisara alaa tama raa ma na hatu manava laatou raa."

19

Tiputipu te ttuu te avana

(Mak 10.1-12)

¹ Jisas etattara roo nooti, tena Aia ki tiaki Galili no haere i na matakaina i roto Judia i teeraa vahi te riva Jordan raa. ² Tammaki roo na tama etau ttari Aia, tena Aia ki tokonaki na tama lavvea raa no taualleka.

³ E isi na Farisi e oo ake iaa Jisas ma ki taaiki Tama raa ma te vahiri nei, "Na tuaa taatou raa

e hakattana te tama ki peesia te avana aia raa kitau ma hea aia e hihai ma seai?"

⁴ Kito Jisas ki meake, "Aiea kootou seppau iroto te Launiu Tapu pera ma TeAtua e pena te tanata ia ma te hine?" ⁵ Tena TeAtua ki meake, 'Teeraa hea tetaupeara raa e me ki tiaki na maatua aia raa, tena ku haere no nnoho ma te hine aia raa, tena tokorua naa ku mee pera ma he tama hokotahi.' ⁶ Tokorua naa ku se mee pera ma he tokorua, e meia tokorua naa ku hokotahi. Tena sehaitama e lavaa te mmosi hea TeAtua ni hukui raa."

⁷ Kito na Farisi raa ki vahiri ake, "Aiea, kaa Moses e kou mai te tuua ma te tanata raa e lavaa te kou ake te hine aia raa he launiu ma ki ttuu te avana laaua raa, tena aia ku hakaise te hine raa ki haere raea?"

⁸ Tena Jisas ki meake, "Moses e hakattana kootou ki tiaki na avana kootou raa, maitaname kootou e poro nattaa. E meia te saaita TeAtua ni pena mai na mee hakaatoa raa se tipu peenei.

⁹ Tena Anau e meatu kootou, kame he tanata e peesia vare koi te hine aia raa e mee aia hokoia e ppena na tiputipu sakkino, tena te tanata naa e me kisara i te vahi te haere avvana huri kame aia e too teeraa hine."

¹⁰ Tena na disaipol Aia raa ki meake, "Kame te mee nei e hakamaoni peenei, tena kame e tauareka koi taatou ki nnoho se avvana."

¹¹ Kito Jisas ki meake, "Te akoako nei se haere na tama roo hakaatoa, e haere koi i na tama tera TeAtua ni kou ake na tattara raa. ¹² Maitaname e isi na hakataakoto ekkee tera te tanata selavaa te avana: alaa taanata e mee laatou e hannau mairoo peeraa, alaa taanata e mee

laatou ettipumairoo peeraa, tena alaa tama seavvana emee nauata laatou eppena ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Tiaki na tama e lavaa te too na akoako nei raa ki tautari nailloa laatou.”

Jisas e hakatapu na tamalliki pamme
(Mak 10.13–16; Luk 18.15–17)

¹³ Eisi na tama e kou ake na tamalliki laa-
touna raa iaa Jisas ma Tama raa ki hakapiri na rima
Aia raa i aruna na tamalliki raa, tena kulotu ma
na tamalliki raa, kito na disaipol raa ki hai ake
na tama raa. ¹⁴ Tena Jisas ki meake, “Tiaki
na tamalliki naa ki o mai Anau, auu se ppui
na tamalliki naa, maitaname te Hakamaatua ana
i te Vaelani raa he kina hoki na tama peenei.”

¹⁵ Jisas e hakapiri na rima Aia raa i aruna
na tamalliki raa no oti, tena Aia ki haere.

Te vahiri te tama hai hekau
(Mak 10.17–31; Luk 18.18–30)

¹⁶ Teeraa he tama e haere ake no vahiri ake
Jisas ma, “Rabai, ni mee peehee e taualleka anau
te ppena kilavaa anau te too te ora hakamaoni?”

¹⁷ Kito Jisas ki meake, “Aiea akoe e vahiri mai
Anau i te vahiri na mee taualleka naea? He Tama
hokotahi koi e tauareka. Tautari na tuua raa
hakaatoa kame akoe e hihai ki too te ora haka-
maoni raa.”

¹⁸ Tena te tama raa ki vahiri ake, “Ni tuua pee-
hee e taualleka?”

Kito Jisas ki meake, “Auu se taatama, auu
se karemata kailallao, auu se kailallao, ia auu
se hatuhatu na tattara malliu alaa tama, ¹⁹ tena
hakammaha te tamana ia ma te tinna akoe raa,

tena kulaoi alaa tama pera ma akoe elaoi akoe hokkoe raa.”

²⁰ Tena te tama raa ki meake, “Anau e tautari tahi na tuua nei roo hakaatoa. Kaa hea hoki anau e me ki ppena?”

²¹ Kito Jisas ki meake, “Kame akoe e hihai ki tonu hakamaoni, tena haere no too na hekau akoe raa hakaatoa no kou ake alaa tama ki sui, tena ku too na sileni raa no kou ake na tama e tutuu haeo raa, tena akoe e me ki isi na mee taualleka i te vaelani, tena ki oti akoe ku hamai no tautari Anau.”

²² Te saaita te tama tane raa ni rono na tattara nei, te tama raa ku se hihai roo, maitaname aia he tama roo e hai hekau.

²³ Tena Jisas ki tattara ake na disaipol Aia raa ma, “Anau e meatu te hakamaoni: na tama hai hekau raa e hainattaa roo te ttae te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.

²⁴ Anau ku vaakai atu hoki te tattara nei: na tama hai hekau raa e hainattaa roo te ttae te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, te hainattaa raa e raka roo i aruna ma te kamel e uru i roto te rua te rina ttui paamaro raa.”

²⁵ Te saaita na disaipol raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku mahharo roo. Kito na tama raa ki vahihhiri ma, “Kaa koai na tama e me ki too te ora hakamaoni naa?”

²⁶ Kito Jisas ki kkira ake na tama raa no meake ma, “Na mee nei e hainattaa ma taatou na tama, e mea na mee e hainauhie roo ma TeAtua.”

²⁷ Tena kito Pita ki tattara ake ma, “Kira ake, maatou e tiaki na mee hakaatoa roo no tauttari Akoe. Kaa hea maatou e me ki too?”

²⁸ Kito Jisas ki meake na disaipol raa, “Kootou ki illoa pera ma te saaita te Tamariki te Tama nei

e noho ma na mahi i aruna te Hakamaatua ana Aia i te Maarama Hoou raa, kootou e me ki noho no hakamattua hoki i aruna na nohorana sanahuru ma rua na kaha Israel raa.

²⁹ “Tena na tama e tiaki na hare, na taina, na tamana, na tinna, na tamalliki laatou raa no tauttari Anau raa e me kitoo huitarau na tuhana i aruna name nei, tena laatou e me kitoo te ora e ora tahi. ³⁰ Emeia tammaki na tama ettuu i mua te saaita nei raa e me ki hakammuri, tena tammaki na tama e hakammuri te saaita nei raa e me ki ttuu i mua.

20

Tattara hurihuri na tama hehekau i roto te paupaku

¹ “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. Hetama e haere te tahata poo ma kimmata nitaanata kioo nouata i roto te paupaku aia raa. ² Te tama raa e meake

ma aia e me kisui na tama raa te sui na tama kame e tottoo i roto te aho hokotahi raa, tena aia ki kauna na tama raa ma ki oo no uata.

³ “Te sivo te tahata, tama raa ku vaakai hakaraoi i te kina te maket raa no kite na taanata e tuttuu koi se hai mee e mee, ⁴ kito tama raa ki meake, ‘Kootou hoki, oo nouata i roto te paupaku anau raa, tena anau e me kisui kootou te sui tauareka.’

⁵ “Kito na tama raa kioo. Tena telaa latea ia ma tetoru te hiahi tama raa ku vaakai hakaraoi i te maket no too alaa tama. ⁶ Tena te mee raa kutaapiri kitae terima te hiahi, tena tama raa ku vaakai i te maket no kite na taanata e tuttuu vare koi se hai mee e mee. Kito tama raa ki vahiri ake na tama raa, ‘Aiea

kootou e tutuu vare roo te aho nei se hai mee e mee naea?' ⁷ Tena na tama raa ki meake, 'Se hai tama e too maatou.' Kito te tama raa ki meake, 'Kame peenaa kootou ku oo hoki no uata i roto te paupaku anau raa.'

⁸ "Te saaita te laa raa ku huru raa, tena te tama hakamaatua te paupaku raa ku meake te tama erorohi na tama hehekau te paupaku aia raa ma, 'Kanna atu na tama hehekau raa no kou ake na sui na tama raa hakaatoa. Kaamata no sui na tama anau ni kou mai te hiahi raa, tena ku sui atu no hakaoti na tama anau ni kou mai te tahata poo raa.'

⁹ "Na tama tera ni hehekau hakamuri raa ku oo no too na sui laatou raa. ¹⁰ Tena na tama ni hehekau kaamata raa ku oo ake hoki no too na sui laatou raa. Na tama kaamata raa e mannatu ma na sui laatou raa e me kiraka iaruna na sui na tama hehekau hakamuri raa. Emeia na tama raa e sui hakanatahi hakaatoa ma na tama hakamuri raa. ¹¹ Na tama kaamata raa etoo na sui laatou raa, tena ki haere tamumu i te tama hakamaatua raa ma, ¹² 'Na tama hakamuri raa e hehekau paa saaita koi, e meia maatou e hehekau te aho nei roo hakaatoa i roto telaa e vvela nei, tena akoe e kou ake na sui na tama raa e ssau pera ma na sui maatou nei!'

¹³ "Kito te tama hakamaatua te paupaku raa ki meake te tama hehekau kaamata raa, 'Taku soa, anau se hailaavaka akoe. Akoe e hihai ma anau ki sui akoe te siliva hokotahi i te aho hakaatoa. ¹⁴ Too na sileni akoe naa no haere ihare. Teenei he hihai anau ki sui na tama hakamuri raa na sui e ssau pera ma na sui kootou na tama kaamata raa. ¹⁵ Aiea anau setau te ppena hea anau e hihai ma na sileni

anau nei? Eaa, akoe e manava kkere e mee anau e tauareka i na tama nei?’ ”

¹⁶ Kito Jisas ki hakaoti ake na tattara Aia raa ma, “Natama ni hakamuri raa e me ki oo imua, tena natama nioo imua raa e me ki hakammuri.”

Jisas e tattara te hakatoru navahao i te mate Aia

(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Te saaita Jisas ni haere peeraa i Jerusalem raa, Aia e kanna ake te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa, tena ki tattara hemuu ake na tama raa te saaita laatou koi oo vaa aruna te mateara raa. ¹⁸ Jisas e meake na tama raa ma, “Hakallono, taatou e me ki oo i Jerusalem i te kina te Tamariki te Tama nei e me ki hakapikiri a no kou ake ina maatua hakananniu raa ia ma na tama poroporo na tuua raa. Na tama raa e me ki tattara ma te Tama raa e tau te mate ina sara Tama raa ni ppena raa, ¹⁹ tena ku too te Tama raa no kou ake ina tama seai ma ni Jiu raa, tena na tama raa e me kitataussua te Tama raa, tena ku riki Tama raa, tena ku ttii Tama raa i aruna tekros; e meia imuri etoru na aho, Tama raa e me ki ora muri.”

Tiputipu na tama e hihhai ki hakananniu

(Mak 10.35-45)

²⁰ Tena te avana Sebedi raa ku haere ake iaa Jisas ma tetokorua na tama aia raa no tuturi i mua Jisas raa, tena ki kainno ake Tama raa hea aia e hihai raa.

²¹ Kito Jisas ki meake te hine raa, “Hea akoe e hihai?”

Tena te hine raa ki meake, “Tattara mai ki rono anau pera ma te saaita Akoe e Tuku raa, Akoe ku too tokorua na tama anau nei no hakanoho te tama te vahi laaua, tena teeraa tama i te vahi se laaua Akoe raa.”

²² Tena Jisas ki meake tokorua na tamatane te hine raa ma, “Koorua se illoa hea koorua e kainno mai Anau raa. Koorua e lavaa te unu te kapu na hakalono lihu Anau ku mee ki unu raa?”

Kito tokorua raa ki meake, “Maaua e lavaa!”

²³ Tena Jisas ki meake tokorua raa, “Hakamaoni, koorua e me ki unu, e meia Anau se isi na mahi ki hirihiri ma koai te tama e me ki noho i te vahi laaua ia ma te vahi se laaua Anau raa. Na kina nei ni kina te Tamana Anau raa e tanattana ma na tama raa ki noho.”

²⁴ Te saaita teeraa sanahuru na disaipol ni lloa na tattara tokorua raa, na tama raa kulloto roo i tokorua raa.

²⁵ Kito Jisas ki kanna ake na disaipol raa hakaatoa, tena ki tattara ake ma, “Kootou e illoa pera ma na tama hakananniu na tama ennohopouriraa e isi na mahi i aruna na tama raa, tena na tama hakamattuaraa e isi hoki na mahi.

²⁶ Emeia Anau se hihai ma te mee nei ki kapihi atu kootou. Kame he tama kootou e hihai ki hakanaaniu, te tama naa ki mee pera ma he tama hehekau i na tama hakaatoa;

²⁷ ia kame he tama e hihai kituu imua, tena te tama naa ki mee mo tama hehekau na tama hakaatoa.

²⁸ Essau pera ma te Tamariki te Tama nei, Aia se hamai ki mee na tama ki hehekau ma Aia, e meia Aia e hamai ma ki hehekau ki tokonaki na tama, tena ku hoki ake

te ora Aia raa ki tau i muri tammaki na tama i taha ma na hai sara laatou raa.”

Jisas e tokonaki tokorua na tama karemata sseni

(Mak 10.46–52; Luk 18.35–43)

²⁹ Te saaita Jisas ma na disaipol Aia raa ku tiaki Jeriko no oo, tena he kanohenua e rahi ku tauttari atu vaa muri. ³⁰ Tena tokorua na tama karemata sseni e noho i te vahi te mateara raa kullono ma Jisas ku haere hakaraka, kito tokorua raa ki kakanna ake ma, “TeAriki, Tamariki Devit! Hai aroha mai maaua!”

³¹ Tena te kanohenua raa ki hai ake tokorua raa ki noho hemuu. Emeia tokorua raa ku kakanna ake hakamaroa roo ma, “TeAriki, Tamariki Devit! Hai aroha mai maaua!”

³² Tena Jisas ki hakamau no kanna ake tokorua raa, tena ki vahiri ake, “Hea koorua e hihhai ma Anau ki ppena ma koorua naa?”

³³ Kito tokorua raa ki meake, “TeAriki, maaua e hihhai ma Akoe ki taaraki na karemata maaua nei ki kkite!”

³⁴ Jisas ku aroha i tokorua raa, tena Aia ki hapake no ttaohi na karemata tokorua raa, tena te saaita naa koi tokorua raa kulavaa tekkite, kito tokorua raa ki tauttari vaa muri Jisas.

21

Jisas e haere pera ma he Tuku i Jerusalem

(Mak 11.1–11; Luk 19.28–40; Jon 12.12–19)

¹ Jisas ma na disaipol Aia raa ku tappiri i Jerusalem, tena laatou ki oo no ttae i Betfage i te kina te Mouna e h homo na Oliv raa. Laatou

ku ttae i te kina raa, tena Jisas ki kauna tokorua na disaipol Aia raa ki oo i mua ² ma na tattara nei: “Oo i te matakaina e tuu i mua raa, tena koorua e me ki kkite he donki e haihai e tuu ma te punua aia raa, tena koorua ku vvete na manu naa no hakattaki mai. ³ Kame he tama e vahiri atu, tena koorua ku meake aia pera ma, ‘TeAriki e hihai na manu nei,’ tena tetama naa e me ki hakattana koorua ki too na manu naa.”

⁴ Na mee nei hakaatoa e kapihi mai ki mee na tattara na profet raa ki hakamaoni:

⁵ “Meake te matakaina Saion raa, kira ake te tuku kootou raa ku haere atu! Tama raa e tuku Aia no mouraro, tena ki kake i aruna te donki; i aruna te punua te donki; te punua tane te donki.”

⁶ Kito tokorua na disaipol raa ki oo no ppena hea Jisas ni tattara ake laaua ma ki oo no ppena raa:

⁷ tokorua raa e oo no hakattaki ake te donki raa laaua ma te punua raa, tena laaua ki ssora na kaukahu laaua raa i aruna saa manu raa, tena Jisas ki kake i aruna. ⁸ Tammaki na tama e sosora na kaukahu laatou raa i aruna te mateara, tena alaa tama ku tuutuu na paa raraa na laakau raa no lletu i aruna te mateara. ⁹ Na tama e hahaere vaa mua ia ma na tama e hahaere vaa muri raa ku kaamata no vavaa ma, “Hakammaha te Tamariki Devit!

TeAtua e hakatapu tetama e hamai i te inoa TeAriki raa!*

* **21:9** 21.9 TeAriki: Natattara nei emmau i roto Psalm 118:25,26. Tena i roto te Old Testament se isi TeAriki i te kina nei, e meia e isi koi Jihova.

Hakammaha TeAtua!”

¹⁰ Te saaita Jisas ni tae atu i Jerusalem raa, te matakaina raa hakaatoa ku vaa huri roo. Na tama raa e vahihhiri ma, “Teenei koai te Tama nei?”

¹¹ Tena na tama e oo ake ma Jisas raa ki meake, “Teenei ko profet Jisas tetama i Nasaret i roto Galili raa.”

Jisas ku haere i te Hare Tapu

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Jon 2.13-22)

¹² Jisas e haere i roto te Hare Tapu raa no hakaise na tama hakaatoa etataui na mee varoto te Hare Tapu raa iaho, tena ki hakahuri na tebol na tama e nnoho no sesenisi na sileni raa ia ma na tuai na tama e suisui na rupe raa, ¹³ tena Aia ki meake na tama raa ma, “Emmau i roto te Launiu Tapu pera ma TeAtua etattara ma, ‘Te Hare Tapu Anau nei he hare lotulotu.’ Emeia kootou ku huri te hare nei ki mee mo hare na tama kailallao!”

¹⁴ Na tama essen i ia ma na tama na vae e ppiko raa ku oo ake iaa Jisas i te Hare Tapu raa, tena Aia ki tokonaki na tama raa no taualleka.

¹⁵ Na maatua hakananniu ia ma na tama poroporo na tuua raa kulloto te saaita laatou ni kkite na mee taualleka Jisas e ppena raa, tena na tamalliki raa ku vaa varoto te Hare Tapu raa ma, “Hakammaha te Tamariki Devit!” ¹⁶ Kito na tama raa ki vahiri ake Jisas ma, “Ako e rono na tattara na tama raa?”

Kito Jisas ki meake, “Noo, Anau e rono. Aiea kootou seppau na tattara nei i roto te Launiu Tapu?

‘Kootou e ako ake na tamalliki ia ma na memea raa

ki hoki na hoki e ttonu hakamaoni.' ”

¹⁷ Tena Jisas ki tiaki na tama raa no haere i te matakaina Betani raa no noho te poo naa i te matakaina raa.

*Jisas e hakamate ake te fik
(Mak 11.12-14; 11.20-24)*

¹⁸ Te tahata te saaita Aia ku vaakai i te matakaina raa, Aia ku rono te hikai. ¹⁹ Tena Aia e kkira no kite te fik e tuu i te vahi te mateara, tena Aia ki haere atu, e meia Aia e kite koi na laumea se hai hua e mmau. Kito Jisas ki meake te laakau raa, “Akoē se lavaa hoki te hua na hua!” Te saaita naa koi te laakau raa ku haere mate.

²⁰ Na disaipol raa e kkite no mahharo. Tena laatou ki vahihhiri ma, “Telaakau raa e mate vave roo peehee?”

²¹ Kito Jisas ki meake, “Anau e meatu te hakamaoni, kame kootou e hakattina, ia se isi tammaki na mannatu, tena kootou e me ki lavaa te ppena hea Anau nippena i te laakau nei raa. Ia seai ma ko te mee nei koi, e meia kootou e me ki lavaa te meake te mouna nei ki haere no tuu i te moana, tena te mouna naa e me ki haere.

²² Kame kootou e hakattina, kootou e me ki too hea kootou e kainno ake i na lotu kootou raa.”

*Te vahiri na tama hakamattua i na mahi Jisas
(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)*

²³ Jisas ku vaakai i te Hare Tapu, tena te saaita Aia ni akoako raa, na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa ku oo ake no vahiri ake Tama raa ma, “Ni mahi peehee Akoē eisi kippena na mee nei? Koai te tama ekou atu na mahi Akoē naa?”

²⁴ Kito Jisas ki meake na tama raa ma, “Anau e me ki vahiri atu he vahiri hokotahi, tena kame kootou e mee mai te hakataakoto te vahiri Anaunei, tena Anau e me ki meatu ma ni mahi peehee Anau e isi kippena na mee nei. ²⁵ Tena na mahi Jon e isi ki hakoukou tapu na tama raa ni mahi e oo mai i hee: e oo mai TeAtua ma e oo mai koi te tama?”

Tena na tama raa kukaamata no hakataukoti hokolaatou ma, “Taatou e me ki meake peehee? Kame taatou e meake ma, ‘Ni mahi TeAtua’, tena Aia e me ki mee mai taatou ma, ‘Kaa kootou se hakattina Jon naea?’ ²⁶ Emeia kame taatou e mee ma, ‘Ni mahi koi na tama,’ taatou e mattaku hoki hea te kanohenua raa e me kippena i taatou, maitanane na tama raa hakaatoa e hakattina pera ma Jon he profet.” ²⁷ Kito na tama raa ki meake Jisas ma, “Maatou se illoa.”

Tena Jisas ki meake na tama raa ma, “Anau hoki se lavaa te meatu ma ni mahi peehee Anau e isi kippena na mee nei.”

Te tattara hurihuri tokorua na taupeara

²⁸ Kito Jisas ki meake, “Kaa kootou e mannatu maea? He tama e isi tokorua na taupeara. Tama raa e haere no meake te taupeara matua raa ma, ‘Taku tama, haere no vere te paupaku e h homo na grepra[†] te aho nei.’ ²⁹ Tena te taupeara matua raa ki meake, ‘Anau ekkaro te haere no vere,’ e meia te saaita te tamana aia raa ni haere, te taupeara raa ku senisi te hakataakoto aia no haere no vere. ³⁰ Tena te tamana laaua raa

[†] **21:28** 21.28 teenei he laakau na tama raa e ttori ki pena na wain

ki haere no meake te taupeara paamee raa na tattara aia ni meake te taupeara matua raa. Kito te tapeara paamee raa ki meake, 'Noo, taku tamana, anau e me ki haere,' e meia aia se haere koi. ³¹ Koai te tama tokorua nei e ppena hea te tamana laaua raa e hihai raa?"

Kito na tama raa ki meake, "Te taupeara matua."

Tena Jisas ki meake na tama raa, "Anau e meatu kootou: na tama aoao na takis ia ma na hhine se ttonu raa e me ki ttae te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i mua kootou. ³² Maitaname Jon Baptis e hamai no huri atu te mateara e tonu kootou ki tauttari, tena kootou se hakattina tama raa; e meia na tama aoao na takis ia ma na hhine se ttonu raa e hakattina i tama raa. Niaina te saaita kootou ni kkite te mee nei raa, kootou se senisi na hakataakoto kootou raa no hakattina tama raa."

*Tattara hurihuri na tama lollohi te paupaku
(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)*

³³ Kito Jisas ki meake, "Hakallono mai teeraa tattara hurihuri: He tama ettori na hua na grep i roto te kerekere aia ettino raa, tena kippui areha te paupaku raa, tena kissaa terua ki kumikumi na wain raa, tena ki pena te hare palluna. Tena aia kikou ake te paupaku raa ki lollohi na tama, tena aia ki horau alaa henua.

³⁴ Te saaita na hua na grep raa kulleu, te tama hakamaatua raa ku kauna na tama hehekau aia raa ki oo no too te tuhana aia raa no kou ake.

³⁵ Na tama lollohi te paupaku raa ku ttaohi na tama hehekau raa no taa, tena kitaa teeraa tama no mate, tena ki maka teeraa tama na hatu.

³⁶ Tena te tama hakamaatua raa ki kauna hoki alaa tama hehekau, e meia na tama raa ku tammaki i aruna na tama kaamata raa, tena na tama lollohi raa kippena i na tama raa hea laatou nippena i na tama kaamata raa. ³⁷ Tena aia ki kauna te taupeara aia raa hakamuri. Aia e tattara ma, 'Hakamaoni roo na tama nei e me ki hakammaha te tamariki anau nei,' ³⁸ Emeia te saaita na tama lollohi te paupaku raa ni kkite te taupeara raa, na tama raa ku tattara hokolaatou ma, 'Oo mai, taatou ki taa te taupeara nei, tena taatou ku too na mee aia ettino raa ma taatou!' ³⁹ Kito na tama raa ki ttaohi te taupeara raa nolletu tama raa i taha ma te paupaku raa, tena ki taa tama raa no mate."

⁴⁰ Kito Jisas ki meake, "Te saaita te tama hakamaatua te paupaku raa e hamai raa, hea te tama raa e me ki ppena i na tama lollohi raa?"

⁴¹ Tena na tama raa ki meake, "Te tama hakamaatua raa e me ki taa na tama sakkino raa ki mmate, tena ku kou ake te paupaku raa ki lollohi alaa tama; na tama tera elavaa te kou ake te tuhana aia raa te saaita na hua raa elleu."

⁴² Kito Jisas ki meake na tama raa, "Kootou se hai vahao eppau hea te Launiu Tapu raa e tattara?"

"Te hatu na tama hakatuutuu hare raa e hakahekeheke ma e haeo raa ko te hatu e mmahu roo hokoia i na hatu hakaatoa.

Teenei he mee Te Ariki e pena;

he mee tauareka roo tera taatou e kkite!' "

⁴³ Tena Jisas ki meake hoki, "Anau e meatu kootou, te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki too ria i taha ma kootou no kou ake i na tama

tera elavaa tehhua nahua hakamaoniraa‡.”
⁴⁴ [Tetama etteiho iaruna te hatu nei raa e me kimotumotu matalliki roo, tena kame te hatu naa etteiho iaruna he tama, te hatu naa e me ki hakapelapela tetama naa kimee mo rehu. §]

⁴⁵ Na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa ellono na tattara hurihuri Jisas raa, tena laatou ku illoa koi ma Jisas e tattara i laatou,
⁴⁶ kito na tama raa ki tattara ma ki hakapiki Jisas. Emeia laatou e mattaku i te kanohenua raa, maitaname na tama raa hakammaharoo ma Jisas he profet.

22

Tattara hurihuri te kai te avana (Luk 14.15-24)

¹ Jisas ku tattara ake hoki na tama raa i na tattara hurihuri. ² “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa essau peenei. Teeraa he tama etanatana tekai e rahi ma tearapou tanata aia raa ki avana. ³ Tama raa e kauna na tama hehekau aia raa ki oo no meake na tama aia ni aru raa ki oo ake, e meia na tama raa e kkarote oo ake. ⁴ Kito te tama raa ki kauna alaa tama hehekau ma na tattara aia nei, ‘Te kai raa ku tanatana, na bulmakau ia ma na sipsip ellahi anau raa ku oti tetaa, tena namee hakaatoa ku tanatana. Oo mai kikkai te kai te avana nei!’
⁵ Emeia na tama tetama raa ni aru raa se anaana atu na tattara tetama raa, e meia laatou e oo koi noppena hea laatou e mannatu

‡ **21:43** 21.43 na tama e ppena na tiputipu taualleka § **21:44**
 21.44 mmata hoki i roto te Rono Tauareka Luk 20.18

kippena raa: teeraa tama e haere ite paupaku aia raa, teeraa tama e haere ite stoa aia raa, ⁶ e meia alaa tama e ttaohi na tama hehekau raa no taa na tama raa, tena kitaa alaa tama no mmate. ⁷ Tetukura ku roto roo, tena aia kikauna na soldia aia raa ki oo no taa na tama raa ki mmate, tena ku ttuni te matakaina na tama raa ki ura. ⁸ Kito te tukura ki kanna ake na tama hehekau aia raa no tattara ake ma, 'Te kai te avana nei ku tanatana, e meia na tama anau ni aru raa ku setau te oo mai no kkai te kai nei.' ⁹ Tena oo te saaita nei ina mateara e llahi raa no hakkoro mai tammaki roo na tama ki oo mai ite kai nei.' ¹⁰ Kito na tama hehekau raa ki oo ina mateara raa no hakkoro na tama roo hakaatoa laatou ettiri raa, na tama taualleka ia ma na tama haeo, tena te hare e me kikkai te kai raa ku kkapi roo na tama.

¹¹ "Kito te tukura ki haere atu no mmata na tama e oo ake ite kai raa, tena aia ekite te tama hokotahi se uru na hekau na tama e uruuru na saaita na kai na avana raa. ¹² Tena te tukura ki haere no vahiri ake te tama raa ma, 'Taku soa, akoe e uru mai ihare peehee ma akoe se uru na hekau na tama e uruuru na saaita na kai na avana naa?' E meia te tama raa e tuu hemuu koi se hai tattara e meake. ¹³ Tena te tukura ki meake na tama hehekau aia raa, 'Haihai na rima ia ma na vae te tama nei raa, tena kulletu aia ia aho ite kina e pouri raa. Tena aia e me ki tani no hakati kkati na niho aia raa.' "

¹⁴ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, "Tammaki na tama e me ki aruhia, e meia e moisi koi na tama e mee hirihiri ria."

*Te vahiri te suisui na takis
(Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)*

15 Na Farisi raa e oo no tattara ma laatou ki taaiki Jisas ma na vahiri laatou raa. 16 Tena na Farisi raa ki kauna na disaipol laatou raa ia ma na tama i roto te kuturana Herot raa. Na tama raa e oo no meake Jisas ma, “Rabai, maatou e illoa Akoe e tattara te hakamaoni. Akoe e akoako ake na tama te hakamaoni hea TeAtua eisi ma na tama raa, tena Akoe se maanatu hoki hea na tama e mannatu, maitaname Akoe se maanatu hoki na mahi te tama e isi. 17 Tena mee mai maatou: Akoe e maanatu peehee? E me kisara ma na tuua taatou kame taatou e sui ake na takis raa i te tuku i Rom ma seai?”

18 Emeia Jisas e iroa na hakataakoto sakkino na tama raa, tena Aia ki meake, “Kootou ni tama tattara uhiuhi! Aiea kootou e hahaivi ma ki taaiki Anau naea? 19 Huri mai he sileni na sileni kootou e tataui na takis raa!”

Kito na tama raa ki kou ake te sileni, 20 tena Jisas ki vahiri ake na tama raa, “Teenei he pohouru, ia he inoa aii e mmau i te sileni nei raa?”

21 Kito na tama raa ki meake, “Te pohouru ia ma te inoa te tuku i Rom.”

Tena Jisas ki meake na tama raa, “Tena kootou ku sui ake te tuku i Rom raa hea aia e ttino, tena ku sui ake TeAtua hea TeAtua e ttino.”

22 Te saaita na tama raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku mahharo roo, tena kitiaki Jisas no oo i taha.

*Te vahiri i te ora muri i taha ma te mate
(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)*

23 Te aho naa koi na Sadyusi raa ku oo ake iaa Jisas raa, tena ki tattara ma na tama kummate raa selavaa te ora muri itaha ma

te mate. ²⁴ Na tama raa e vahiri ake ma, “Rabai, Moses e tattara mai ma kame he tanata e mate se hai tamalliki, tetaina aia raa e me ki avana te hineraa ki huratama ma tetaina aia kumate raa. ²⁵ Ia tena eisi tokohitu na haitaina ni noho i te kina nei. Te tama matua raa e avana no mate se hai tamalliki, tena taina pare ake raa ku avana te hineraa. ²⁶ Te tama raa kumate hoki se hai tamalliki, tena te tama hakatoru raa ki avana te hineraa hoki no mate se hai tamalliki. Te haitaina raa hakaatoa e avana te hineraa no mmate se hai tamalliki. ²⁷ Tena ki oti roo te hineraa kumate. ²⁸ Ia tena ite aho na tama hakaatoa e me ki ora muri raa, koai te tama te haitaina nei e me ki avana te hineraa? Na tama nei hakaatoa ku oti te avvana te hineraa.”

²⁹ Kito Jisas kimeake, “Kootou e vware roo! Kootou e vware maitaname kootou se illoa na tattara te Launiu Tapu ia ma na mahi Te Atua raa. ³⁰ Ite aho na tama e me ki mahhike itaha ma te mate no ora muri raa, na tama raa e me kissau pera ma ni ensel ite vaelani, tena laatou selavaa te avvana. ³¹ Ia tena ite vahi te ora muri itaha ma te mate raa: kootou se hai vahao e ppau hea Te Atua ni tattara atu i kootou? Aia e mee ma,

³² ‘Anau ko Te Atua Abraham, Te Atua Aisak ia ma Te Atua Jekop.’ Aia ko Te Atua na tama e ora, sei ma na tama e mmate.”

³³ Te saaita te kanohenua raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku mahharo roo i na akoako Jisas raa.

*Te tuua hakamaatua
(Mak 12.28–34; Luk 10.25–28)*

³⁴ Te saaita na Farisi raa ni llono ma na tattara Jisas raa e mee na Sadyusi raa no nnoho hemuu, tena na tama raa ki oo ake no hakapaa, ³⁵ tena he tama na tama raa, e meia aia he tama e poroporo na tuaa e haere ake ma ki taaiki Jisas ma te vahiri aia. ³⁶ Tama raa e vahiri ake ma, “Rabai, tetuuaa hee e hakanaaniu i roto na tuaa hakaatoa?”

³⁷ Kito Jisas ki meake, “‘Laoui TeAriki TeAtua kootou raa ma na hatu manava kootou, na anana kootou ia ma na hakataakoto kootou.’ ³⁸ Teenei ko te tuaa hakamaatua ia e hakanaaniu. ³⁹ Te tuaa e pare ake tera e hakanaaniu hoki raa e mee peenei: ‘Laoui alaa tama pera ma akoe e laoui akoe hokkoe.’ ⁴⁰ Na tuua Moses raa hakaatoa ia ma na akoako na profet raa e tuunaki koi i na tuua e rua nei.”

*Te vahiri i te vahi te Mesaia
(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)*

⁴¹ Na Farisi raa ku hakkutu hakaatoa, tena Jisas ki vahiri ake na tama raa ma, ⁴² “Kootou e mannatu peehee i te Mesaia raa? Tama raa he mokopuna aii?”

Kito na tama raa ki meake, “Te tama naa he mokopuna Devit.”

⁴³ Tena Jisas ki meake, “Aiea kaa TeAnana Tapuraa nitau i roto Devit, tena tama raa ki kanna te Mesaia raa ma ko ‘TeAriki’ raea? Devit e meake ma,

⁴⁴ ‘TeAtua e meake i TeAriki Anau raa ma: Noho i te vahi laaua Anau nei, ki tae roo te saaita Anau e tuku na tama e kiri lloti Akoe raa i raro na tapuvae Akoe raa.’

45 Tena kame Devit e kanna Te Mesaia raa ma, 'TeAriki', kaa te Mesaia raa e lavaa peehee te mee pera ma he mokopuna Devit?"

46 Ia se hai tama na tama raa e lavaa te sui muri ake te vahiri Jisas raa, tena kaamata te aho naa, se hai tama hoki e haere ake ma ki vahiri ake Jisas he vahiri.

23

Lollohi hakamattonu inatama eporoporo na tuaa ia ma na Farisi

(Mak 12.38-39; Luk 11.43,46; 20.45-46)

1 Tena Jisas ki tattara ake te kanohenua raa ia ma na disaipol Aia raa ma, 2 "Na tama eporoporo na tuaa ia ma na Farisi raa ko na tama e ttonu te tattara atu na tuaa Moses raa. 3 Kootou ki hakallono no tauttari na mee hakaatoa na tama naa e tattara atu kootou kippena raa, e meia auu se tauttari na tiputipu na tama naa, maitaname na tama naa se tauttari na tattara laatou e tattara atu raa. 4 Na tama naa e hakatau atu na mee roo e mmaha, ia e hainattaa te amo raa iaruna kootou, e meia laatou se lavaa roo te kkira atu no tokonaki kootou kiamo na mee e mmaha raa. 5 Na tama naa eppena na mee ma kikkite na tama hakaatoa na mee laatou eppena raa. Kira ake na mee e mmau na tattara te Launiu Tapu tera laatou ennoa na marae ia ma na rima laatou raa, ia kira ake hoki telloa na maea ennoa na hekau laatou raa. 6 Na tama naa e hihhai ki noho i na kina na tama hakamattua e nohonoho i na kina na kai e llahi ia ma na kina e hakananniu i roto na hare lotu na Jiu raa; 7 tena na Farisi raa hoki e hihhai ma na tama

ki hakammaha laatou ina kina na maket, tena natama naa hoki e hihhai ma natama ki kakanna laatou ma, 'Rabai' ⁸ Kootou selavaa te kannaria ma, 'Ni Rabai', maitaname kootou hakaatoa nihaitaina koi, tena kootou eisi te Rabai hokotahi koi. ⁹ Tena kootou selavaa te kannaria he tama natama te maarama nei ma, 'Tamana', maitaname kootou eisi te Tamana hokotahi ite vaelani. ¹⁰ Tena kootou selavaa te kannaria ma, 'ni Tama hakamattua', maitaname te tama hokotahi e hakamaatua kootou raa ko te Mesaia. ¹¹ Te tama hakanaaniu kootou raa ko te tama e hehekau ma kootou raa. ¹² Te tama emee aia hokoia ki hakanaaniu raa eme kitukuria kimouraro roo, tena te tama emee aia hokoia ki mouraro raa eme ki ssauria no hakanaaniu.

Jisas e hai ake na tama hakamattua na Jiu
(Mak 12.40; Luk 11.39-42,44,52; 20.47)

¹³ "Ia eme kihaeo roo ma kootou natama poroporo natuaa ia ma na Farisira! Kootou nitama tattara uhiuhi! Kootou eppui te totoka te Hakamaatua ana ite Vaelani raa ina tama te maarama nei raa, emeia kootou hokkootou selavaa tettae ite kina raa, tena kootou eppui hoki natama e hahiivi ma ki ttae ite kina raa!

¹⁴ ["Kootou natama poroporo natuaa ia ma na Farisira eme ki hakalonollihu haeo roo! Kootou nitama tattara uhiuhi! Kootou ehailavvaka nokailallao na hekau nahhine kuse haiavana raa, tena kihakatannata hoki ma kootou etoo nalotu lolloa! Kootou eme ki hakalonollihu haeo roo emee natiputipu sakkino kootou nei!]

¹⁵ "Kootou natama poroporo natuaa ia ma na Farisira eme kihaeo roo! Kootou nitama

tattara uhiuhi! Kootou e huro vaa roto te moana, tena ki oo vaaroto nahenua hakaatoa ma kisese nitama kitauttari kootou, e meia te saaita kootou kullave na tama, tena kootou ku mee roo na tama naa ki haeo ki oo no ttae i te kina te ahi raa peenaa ma kootou naa hoki!

¹⁶ “Kootou nitama karemata sseni e hakattaki na kanohenua, kootou e me ki hakalono llihu haeo roo! Kootou e akoako ma, ‘Kame he tama ettapa te Hare Tapu raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa, tena te tama naa elavaa koi te seu te tattara aia raa; e meia kame he tama ettapa na gol i roto te Hare Tapu raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa, tena te tattara naa ku hakamaoni roo.’

¹⁷ “Kootou ni vware e karemata sseni! Koai te mee e hakanaaniu, na gol ma ko te Hare Tapu e mee na gol raa ki tta puraa?

¹⁸ Kootou e akoako hoki ma, ‘Kame he tama ettapa te olta raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa, tena te tattara naa elavaa koi te seu ria, e meia kame aia ettapa na hoki ia runa te olta raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa, tena te tattara naa ku hakamaoni roo.’

¹⁹ Na karemata kootou naa esseniroo! Koai te mee e hakanaaniu, na hoki raa ma ko te olta e mee na hoki raa ki tta puraa? ²⁰ Ia tena kame he tama ettapa te olta raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa, te tama naa ettapa te olta raa ia ma na hoki e ppiri ia runa raa, ²¹ tena kame aia ettapa te Hare Tapu raa, tena te tama naa ettapa te Hare Tapu raa ia ma Te Atua te Tama e noho i te kina raa; ²² tena kame he tama ettapa te vaelani raa ma ki hakamaoni na tattara aia raa,

tena te tama naa e ttapa te Nohorana TeAtua raa ia ma te Tama e noho i aruna raa.

²³ “Kootou natama poroporo natuaa ia ma na Farisi raa e me kihaeroo! Kootou nitama tattara uhiuhi! Kootou ehokiake TeAtua te hakasehui na laumea ia ma nalaakau emannoni natama ehilo ma nakai teeraa e kanna ria ma ni mint, ni dil ia ma na kumin raa, e meia kootou se hihhai kitauttari na akoako hakamaoni natuaa raa pera ma kinnoho taualleka, kimanava alloha, tena kitattara te hakamaoni. Aanei natuaa kootou etau tetauttari, tena kootou kisetiaki alaa tuaa.

²⁴ Kootou nitama karematasseni! Kootou ekkope narano iroto navai kootou e unuraa, e meia kootou se illoa ma kootou ehoro na kamel!

²⁵ “Kootou natama poroporo natuaa ia ma na Farisi raa e me kihaeroo! Kootou nitama tattara uhiuhi! Kootou essoro koi te vahi i aho na parete ia ma na kapu kootou raa, e meia iroto na parete ia ma na kapu raa ekkapi roo namee sakkino pera ma na tiputipu sakkino kootou raa.

²⁶ Na Farisi karemata sseni! Kootou ki ssoro iroto na parete ia ma na kapu raa ki matahua imua, tena kootou ku ssoro hoki i aho raa ki matahua!

²⁷ “Kootou natama poroporo natuaa ia ma na Farisi raa e me kihaeroo! Kootou nitama tattara uhiuhi! Kootou essau pera ma na kerekere makkini iaruna nataruma tera e makkini hua roo, e meia iroto te taruma naa e pii roo na ivi ia ma natama kuppaa. ²⁸ Tena kootou essau peeraa hoki, natinotama kootou i aho raa e tiputipulaoi ina karemata natama, e meia iroto kootou raa e pii roo na tiputipu sakkino ia ma na hai sara.

*Jisas e tattara ake na hakalono lihu na Farisi
(Luk 11.47-51)*

29 “Kootou na tama poroporo na tuua ia ma na Farisi raa e me ki haeroo! Kootou ni tama tattara uhiuhi! Kootou e ppena hakaraoiroo na taruma na profet raa, tena ki hakalaakei hoki nataruma na tama ninnoho na ora tauallekaraa; 30 tena kootou e tattara hoki ma: pera ma kootou kinnoho te saaita na tipuna kootou raa ni nnoho raa, kootou se lavaa te ppena hea na tama raa nippena no taa na profet raa no mmate. 31 Ia tena kootou ku hakariroo pera ma kootou ni mokopuna na tama nitaa na profet raa no mmate raa! 32 Ia tena hai na mahi kootou ki hakaoti hea na tipuna kootou raa ni kaamata mai raa! 33 Kootou ni laponu, ia ni tamalliki na laponu! Kootou e kahu ma kootou e lavaa te hakassao i taha ma te kina te ahi?

34 “Tena Anau e meatu kootou pera ma Anau e me kikauna ria atu ni profet, na tama e atamai ia ma na tisa; kootou e me kitaa alaa tama na tama nei no mmate, tena kuttii alaa tama, tena kuriki alaa tama i roto na harelotu na Jiu raa, tena ku hakatui alaa tama kihuro i alaa matakaina. 35 Ia tena i te hakaotioti kootou e me ki too na hakalono lihu hakaatoa i te mmate na tama ettonu raa, kaamata mai te mate Abel raa haere no tae te mate Sakaraia te tama Berekia raa; tetama kootou nitaa ilottonu te olta ia ma te Hare Tapu raa. 36 Anau e meatu te hakamaoni: na hakalono lihu te mmate na tama nei raa e me kimmoe i roto na tama te aho nei raa!

Te laoi Jisas i Jerusalem
(Luk 13.34-35)

³⁷ “Jerusalem, Jerusalem! Kootou etaa na profet, tena kimaka na tama ekavekave na tattara tera TeAtua nikauna ria atu raa! Ehia roo navahao Anau emaanatu ma kihakutu mai kootou hakaatoa ma narima Anau pera ma hemanuhine ehakutuake na pupunua aia raa, emeia kootou sehihai ma Anau kihakutu mai kootou! ³⁸ Ia tena te Hare Tapu kootou naa eme ki tuu vare roo sehaitama. ³⁹ Anau emeatu kootou; kaamata te saaita nei kootou selavaa hoki tekkite Anau kitae roo te saaita kootou kutattara ma, ‘TeAtua ehakatapu te Tama ehamai ite inoa TeAriki raa.’ ”

24

*Jisas etattara ma te Hare Tapuraa eme
kimaseu*
(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)

¹ Jisas kuhuri no haere itaha ma te Hare Tapuraa, tena na disaipol Aia raa ku oake no meake Aia kikkiraake inahare te Hare Tapuraa. ² Tena Jisas kimeake, “Hakamaoni, kootou eme kikkite name nei hakaatoa. Tena Anau eme kimeatu heme hokotahi. Seisi te hatu hokotahi inahatu emmau te Hare Tapu naa eme kimmahu tahi roo itekina aia emmau raa; nahatu hakaatoa eme kihhopo no maoha iraro.”

Na hakalono lihu eme kittaemai
(Mak 13.3-13; Luk 21.7-19)

³ Jisas e noho i aruna te Mouna e hhomona Oliv raa, tena na disaipol raa ki oo ake hokolaatou no mmata Tama raa. Kito na tama raa ki meake, "Hakari mai maatou te saaita na mee nei e me ki kapihi mai, ia hea e me ki kapihi mai ki huri mai maatou te saaita Akoe e me ki hamai ia ma te saaita na mee hakaatoa e me ki oti raa."

⁴ Tena Jisas ki meake, "Kootou ki tanattana tahi, ia auu setiaki alaa tama ki malliu atu kootou. ⁵ Tammaki na tama e mee ma laatou e tattara itevahi Anau e me ki oo atu no tattara atu ma, 'Anau ko te Mesaia!' Tena laatou e me ki malliu ake tammaki roo na tama.

⁶ Kootou e me killono na kapihi na taua ettani tappiri atu ia ma na rono na henua e ppuhu, e meia auu se mamannatu tammaki. Na mee nei e me ki kapihi atu, e meia se mee ma teenaa te hakaotinaa ku tae atu. ⁷ Na henua e me kippuhu hokolaatou, na tuku e me kippuhu hokolaatou. Tena e me ki isi te saaita te hikkai ia ma na ruru henua na kina hakaatoa.

⁸ Na mee nei hakaatoa essau pera ma na isu kaamata te hine ku mee ki mamaoha raa.

⁹ "Kootou e me ki hakapikiri no kou ake na tama kikou atu na hakalonollihu kootou, tena kutaa kootou kimmate. Na kanohenua hakaatoa e me ki se hihhai kootou e mee kootou e tauttari Anau. ¹⁰ Tammaki na tama e me ki tiaki na hakattina laatou raa te saaita naa;

na tama naa e me ki tattara haeo teeraa tama ma teeraa tama, tena e me ki se hihhai hokolaatou. ¹¹ Ia tammaki na profet malliu e me ki oo atu no tattara malliu ake tammaki na tama. ¹² Tammaki na tama e me ki tauhano te penpa na mee sakkino, tena laatou e me

ki tiaki na laoi laatou ni isi i mua raa. ¹³ Emeia na tama e ttuu mmou no ttae te hakaoti raa e me kiora. ¹⁴ Tena te Rono Tauareka i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me kitakutakuria killono na tama na henua hakaatoa i te maarama nei raa, tena ki oti te hakaotioti te maarama nei raa ku tae atu.

Te mee sakkino e haeo roo
(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵ “Kootou e me kikkite te mee sakkino roo tera profet Daniel nitattara raa. Te mee naa e me kituu i te kina e tapu kkini i roto te Hare Tapu raa.” (Te tama e ppau na tattara nei raa ki iroa te hakataakoto na tattara nei!) ¹⁶ “Tena na tama i roto Judia raa ku huro i te kina na mouna raa no mmuni. ¹⁷ Tetama iaruna tetauhuhu te hare aia raa selavaa te tiho i raro ma ki too hea aia e ttino raa. ¹⁸ Ia tetama i roto te paupaku aia raa selavaa te vaakai ihare ma kitoo tekkahu rimalloa aia raa. ¹⁹ Te ahonaa e me ki haeo roo ma na h hine haittama ia ma na h hine na tamalliki laatou raa koi pammee raa. ²⁰ Lotu ake Te Atua ki selavaa kootou te huro itaha te saaita te matani ia ma te saaita te Sabat! ²¹ Maitaname na hakalono lihu te saaita naa e me ki haeo roo iaruna na hakalono lihu tera ni h hura mai i te kaamata roo te maarama nei ni tipu ake haere no tae mai te aho nei. Tena selavaa hoki ni hakalono lihu peenei e me ki hura atu hoki i muri. ²² Emeia Te Atua ku oti te ttuu te koo ina na aho raa no moisi; peeraa Te Atua ki se ttuu na aho raa no moisi, se haitama e me kiora. Te Atua e ttuu na aho raa no moisi e mee na tama Aia ni hirihiri raa.

23 “Tena kame he tama e meatu akoe ma, ‘Kira ake, teenei te Mesaia nei!’ ia ma ku meatu ma, ‘Teeraa Aia raa!’, kootou se lavaa te hakattina na tattara naa. ²⁴ Maitaname na mesaia malliu ia ma na profet malliu raa e me kittae atu; na tama naa e me ki huri atu na mirakol ia ma na hakkatu e llahi ma ki lavaa laatou te malliu ake hoki na tama TeAtua ni hirihiri raa, kame laatou e lavaa. ²⁵ Hakallono! Anau ku oti te tattara atu na mee nei imua te aho naa e tae atu.

²⁶ “Tena kame nitama e meatu ma, ‘Teeraa te Tama raa i te kina e tuu mahoaraa!’ Tena kootou ki se vvere no oo i te kina naa, tena kame laatou e meatu ma, ‘Teeraa te Tama raa e mmuni i te kina raa!’ Tena kootou se lavaa te hakattina na tattara na tama naa. ²⁷ Maitaname te Tamariki te Tama nei e me ki hamai pera ma he uila no hakamaahina i te vaelani raa, kaamata te anake haere no tae te laki.

²⁸ “He kina peehee emoe te mee e mate, na manulleele kaittama raa e me ki muimui i te kina naa.

*Te hamai te Tamariki te Tama nei
(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)*

²⁹ “Imuri na hakalono llihu na aho naa, te laa raa e me kipouri, tena te maremo raa e me ki selavaa hoki te maahina, na hetuu raa e me ki maoha itaha ma te vaelani, tena na mahi i te vaelani raa ku selavaa te oo tonu na ara laatou e hahaere raa. ³⁰ Tena na hakkatu te Tamariki te Tama nei e me ki hura ake i te vaelani, tena na tama hakaatoa i roto te maarama nei raa e me kitanittani te saaita laatou ekkite te Tamariki te Tama nei, e hamai i roto na pukureurehu i te vaelani raa ma na mahi

hai mmahi. ³¹ Te puu hakanaaniuraa e me kitani, tena te Tamaraa e me kikaunaria iho na ensel Aia raa kioo inakina hakaatoa i te maarama nei raa no hakkutu ake na tamaroo hakaatoa Aia ni hirihiri raa.

*Tattara hurihuri te laakau fik
(Mak 13.28–31; Luk 21.29–33)*

³² “Te laakau fik raa e me ki poroporo atu kootou na hakataakoto. Te saaita na raraa raa e hhomoo, tena na laumea raa ku mahaa ake, tena kootou e me ki illoa pera ma te saaita na reurehu raa ku tappiri ki ttae mai. ³³ Ia e ssau pera hoki, te saaita kootou ekkite na mee nei hakaatoa raa, kootou e me ki illoa pera ma te saaita te Tamaraa e me ki hamai raa ku taapiri, ia Aia ku tanattana ki hamai. ³⁴ Mannatu pera ma na mee nei hakaatoa e me ki kapihi atu i mua na tama e noho te saaita nei raa e mmate hakaatoa. ³⁵ Te vaelani ma te maarama nei e me ki oti, e me ia na tattara Anauraa e me kimmoe tahi se lavaa roo te oti.

*Se hai tama e iroa te Aho ia ma te saaita
(Mak 13.32–37; Luk 17.26–30; 17.34–36)*

³⁶ “Se hai tama e iroa te aho hee roo ia ma te saaita hee roo te aho naa e me ki tae mai, niaina na ensel i te vaelani, ia te Tamariki te Tama nei hoki se iroa; te Tamana Hokoia koi e iroa. ³⁷ Te hamai te Tamariki te Tama nei e me ki ssau pera ma hea ni kapihi ake te saaita Noa raa. ³⁸ Na aho i mua te taiu raa, na tamaraa ekkai, ia e unu, tena na h hine ia ma na taanata raa e avavvana haere notae roo te saaita Noa ku haere iroto te vakatua aia raa, ³⁹ e me ia na tamaraa se illoa hea e me ki kapihi ake haere

no tae roo te saaita laatou ku loohia te tai uu raa. Te aho te Tamariki te Tama nei e hamai raa e me ki ssau pera ma te saaita naa. ⁴⁰ Te saaita naa tokorua na taanata e me ki uata i roto te paupaku hokotahi, teeraa tama e me ki too ria i taha, tena teeraa tama e me ki tiaki ria. ⁴¹ Tokorua na hhine e me ki tukituki na kai, teeraa tama e me ki too ria i taha, tena teeraa tama e me ki tiaki ria.

⁴² “Kootou ki tanattana tahi, maitaname kootou se illoa te aho hee roo Te Ariki e me ki hamai. ⁴³ Kame te tama te hare raa e iroa te saaita te tama kairarao raa e me ki haere ake, kootou e illoa pera ma te tama naa se lavaa te moe ki se lavaa te tama kairarao raa te haere ake no ssaa te haere aia raa.

⁴⁴ “Ia tena kootou ki tanattana tahi, maitaname te Tamariki te Tama nei e me ki hamai te saaita kootou e nnoho taravare ma Aia ku se hamai raa.

*Te tama hehekau hakamaoni ia ma
te tama hehekau mariu
(Luk 12.41–48)*

⁴⁵ “Kaa koai te tama e hakamaoni i na hehekau aia, ia e atamai naa? Teenaa ko te tama tera te tama hakamaatua raa e tuku aia ki hakamaatua i aruna alaa tama hehekau raa, tena ku vaevae ake na kai na tama raa na saaita laatou ekkai raa. ⁴⁶ Te tama hehekau naa e me ki hihia roo kame te tama hakamaatua aia raa e hamai no kite aia eppena na mee raa.

⁴⁷ Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma te tama hakamaatua naa e me ki tuku te tama naa ki mmata na hekau aia raa hakaatoa. ⁴⁸ Emeia kame aia he tama hehekau haeo, aia e me ki tattara hokoia ma, ‘Te tama hakamaatua anau raa e me ki se lavaa te hamai saaita roroa roo.’ ⁴⁹ Tena aia ku kaamata no riki

alaa tama e hehekau ma aia raa, tena ku haere no kai, ia no unu ma natama e unu mahi raa. ⁵⁰ Tena te tama hakamaatua te tama hehekau naa e me ki hamai te saaita te tama hehekau naa setanattana, ia se iroa te saaita te tama raa e me ki hamai raa. ⁵¹ Te tama hakamaatua naa e me ki tuutuu maruu te tama hehekau naa ki hakalonolihu pera ma alaa tama etattara uhiuhi raa hoki. Natama naa e me ki ttani no hakatikkati na niho laatou.

25

Te tattara hurihuri te sanahuru na taukupu

¹ “Te saaita naa te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki ssau pera ma te sanahuru na taukupu etoo na lamu laatou raa ma ki oo nottiri ma te taupeara kumee kiavana raa.

² Tena he tokorima na taukupu e panimu, tena teeraa tokorima na taukupu e atamai.

³ Te tokorima na taukupu e panimura e too koi na lamu laatou raa, tena se hai karaseni hoki e too ma na lamura, ⁴ tena te tokorima na taukupu e atamai raa e too na lamu laatou raa, tena kiutu hoki na karaseni na lamura.

⁵ Te taupeara e me kiavana raa ennahero te hamai, tena na taukupu raa ku tutturi moe no mmoe heilloa roo.

⁶ “Te mee raa ku raka te tuapoo, tena laatou kullono te tama ekanna ma, “Te nei te taupeara kumee kiavana nei ku hamai! Oo mai no tanattana ki hamai aia!” ⁷ Tena te sanahuru na taukupu raa ku mahhuru no mmiri ake na lamu laatou raa iaruna.

⁸ Tena te tokorima na taukupu e panimura kumeake teeraa tokorima na taukupu ma,

‘Utumai nikarasoni ma nalamu maatou nei, nalamu nei kumaha.’⁹ Tena na taukupu e atamai raa ki meake, ‘Maatou se lavaa te utu atu e mee na karasoni nei sellava te vvae ma taatou. Oo nosui nikarasoni ma kootou te stoa.’¹⁰ Kito te tokorima na taukupu e panimu raa ki oo nosui na karasoni laatou raa, ia te saaita na taukupu e panimu raa ni oo, te taupeara kumee ki avana raa hoki ku tae ake. Te tokorima na taukupu e tanattana raa ku oo ma te taupeara raa i te kina te kairaa, tena na tama raa ki ppui te totoka.

¹¹ “Tena ki oti roo teeraa tokorima na taukupu ku tae ake, tena kikakanna ake ma, ‘Te Ariki, Te Ariki! Taaraki te totoka raa ki oo atu maatou i hare.’¹² Tena te taupeara raa ki meake, ‘Anau se lavaa te taaraki te totoka raa! Anau se iroa kootou.’ ”

¹³ Tena Jisas ki meake, “Kootou kitanattana, maitaname kootou se illoa te aho ia ma te saaita hee roo te Tamariki te Tama nei e me ki hamai.

Tokotoru na tama hehekau
(Luk 19.11–27)

¹⁴ “Te saaita naa te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki tipu peenei. Teeraa he tama e tanattana ki horau, tena aia ki kanna ake na tama hehekau aia raa, tena ki meake na tama raa ki lollohi na hekau aia raa.¹⁵ Tama raa e kou ake na sileni na tama raa tautari te iroa te tama raa. Te tama hokotahi aia e kou ake rima simata na sileni, teeraa tama aia e kou ake rua simata, tena teeraa tama aia e kou ake te simata hokotahi. Tena aia ki tiaki na tama raa no horau.¹⁶ Te tama hehekau ni too

rima simata na sileni raa ku haere no hehekau no too hoki teeraa rima simata na sileni. ¹⁷ Ia essau hoki ma tetama nitoo rua simata na sileni raa. Tama raa e haere no hehekau ma na sileni raa no too teeraa rua simata na sileni hoki. ¹⁸ Emeia te tama hakatoru ni too te simata hokotahi raa ku haere no keru te rua raa, tena kitanu na sileni te tama hakamaatua aia raa ni kou ake raa.

¹⁹ “Te saaita te tama hakamaatua raa ni haere raa ku roroa roo, tena ki oti aia ku vaakai mai ma ki hakatonu ma na tama hehekau aia raa i te vahi na sileni aia ni kou ake raa. ²⁰ Te tama hehekau ni too rima simata na sileni raa ku haere ake no kou ake te rima simata na sileni raa, tena ki meake, ‘Tama hakamaatua, akoe ni kou mai rima simata na sileni, ia te nei teeraa rima simata anau ni hehekau ma na sileni nei no too!’ ²¹ Tena te tama hakamaatua raa ki meake, ‘Tauareka roo, akoe he tama hakamaoni te hehekau! Akoe e huri mai ma akoe he tama hehekau tauareka hakamaoni te roroahi na sileni moisi, tena anau e me kituku akoe ki roroahi na sileni tammaki. Hamai i hare ki hihhia taaua hakaatoa!’

²² “Tena te tama hehekau ni too rua simata na sileni raa ku haere ake i hare, tena ki meake, ‘Tama hakamaatua, akoe e kou mai rua simata na sileni, tena te nei teeraa rua simata na sileni anau ni hehekau ma na sileni nei no too raa.’

²³ ‘Tauareka roo, akoe he tama hakamaoni te hehekau! Akoe e huri mai ma akoe he tama hakamaoni te roroahi na sileni moisi, tena anau e me kituku akoe ki roroahi tammaki na sileni. Hamai i hare ki hihhia taaua hakaatoa!’

²⁴ “Tena te tama hehekau ni too te simata hokotahi raa ku haere ake i hare, tena ki meake, ‘Tama hakamaatua, anau e iroa pera ma na tama

e mattaku akoe; akoe haere haki, tena kikkope na kai na kina alaa tama ettoriaa. ²⁵ Anau emataku akoe, tena anau ki haere notanu na sileni akoe raa i te kerekere. Kira ake aanei na sileni akoe nei hakaatoa roo.'

²⁶ "Tena tetama hakamaatua raa ki meake, 'Ako e he tama hehekau sakkino, ia e matanaena. Akoe e iroa pera ma anau he tama haere haki, tena kikkope na kai na kina alaa tama ettoriaa kaa seai?' ²⁷ Tena akoe e tau roo te ppono na sileni ana nei i roto te benk, tena anau e me kitoo na sileni nei hakapaa ma na sileni laatou e me ki hakapiri ake iaruna te saaita anau e vaakai mai raa.'

²⁸ "Tena tetama hakamaatua raa ki meake na tama ettuu i te kina raa, 'Too na sileni raa itaha ma tetama naa no kou ake tetama eisi sanahuru na simata na sileni raa. ²⁹ Niaina ma akoe eisi tammaki na mee, emeia akoe e me kiisi tammaki hoki alaa mee e me kittoe, tena tetama seisi na mee raa, niaina ma na mee raa e moisi, na mee raa e me kitoria itaha ma aia. ³⁰ Tena kootou kiletu tetama hehekau sakkino nei ia ho i te kina e pouri raa, tena aia e me ki tani no hakatikkati na niho aia raa.'

Te hakatonutonu i te aho hakaoti

³¹ "Te saaita te Tamariki te Tama nei e hamai pera ma he Tuku ma na ensel Aia raa, te Tama raa e me ki noho iaruna te Nohorana hakanaaniu Aia raa, ³² tena na tama na henua hakaatoa e me kikkutu imua Tama raa. Tena te Tama raa e me ki vvae na tama raa in a kuturana erua e ssau pera ma te tama rorohi na manu raa e vvae na sipsip raa i taha ma na gout. ³³ Tama raa e me

ki tuku na tama e ttonuraa i te vahi laaua Aia, tena na tama sakkino raa i te vahi se laaua Aia.

³⁴ “Tena te Tukuraa e me ki meake na tama i te vahi laaua Aia raa ma, ‘Oo mai, kootou ko na tama e hakatapuria te Tamana Anau raa! Oo mai no ttino te Hakamaatua ana i te Vaelani tera ku oti te tanattana ma kootou te saaita roo te maarama nei ni tipu ake raa. ³⁵ Anau e hikai, tena kootou e haanai Anau, Anau e hiunu, tena kootou e kou mai na vai no unu Anau; Anau he manusiri, tena kootou e too hakaraoi Anau i na hare kootou raa; ³⁶ Anau se hai hekau, tena kootou e kou mai na hekau Anau; Anau e laavea, tena kootou e lollohi hakaraoi Anau, Anau e karapusi raa, tena kootou e oo mai no matamata Anau.’

³⁷ “Tena na tama e tonu tahi raa e me ki meake ma, ‘Te Ariki, te saaita hee maatou nikkite ma Akoe nihikai, tena maatou ki haanai Akoe, ia te saaita hee Akoe ni hiunu, tena maatou kikou atu na vai no unu Akoe? ³⁸ Te saaita hee maatou nikkite ma Akoe he manusiri, tena maatou kitoo hakaraoi Akoe i na hare maatou raa, ia te saaita hee Akoe se hai hekau, tena maatou kikou atu na hekau Akoe? ³⁹ Te saaita hee maatou nikkite ma Akoe e laavea, ia ni ponotia i te hare karapusi, tena maatou ki oo atu no matamata Akoe?’ ⁴⁰ Tena te Tukuraa e me ki meake, ‘Anau e meatu kootou, he saaita peehee kootou e ppena hakatau areka i na tama Anau tera e mouraro raa, kootou e ppena te tau areka naa i Anau!’

⁴¹ “Tena ki oti Aia ki meake na tama i te vahi se laaua Aia raa, ‘Oo itaha ma Anau, kootou ko na tama e noho i raro na haeo Te Atua! Oo

i te kina te ahi e ura tahi tera e tanattana ma Satan ia ma na ensel aia raa! ⁴² Anau e hikai, e meia kootou se haanai Anau, Anau e hiunu, e meia kootou se hai vai e kou mai no unu Anau; ⁴³ Anau he manu siri, e meia kootou se too hakaraoi Anau i na hare kootou raa, tena Anau ni se hai hekau, e meia kootou se hai hekau ni kou mai Anau. Anau e laavea, ia e moe i te hare karapusi, e meia kootou se oo mai no lollohi Anau.'

⁴⁴ "Tena na tama sakkino raa e me ki meake, 'TeAriki, te saaita hee maatou ni kkite ma Akoe e hikai, ia e hiunu ia ma Akoe he manu siri ia ma Akoe se hai hekau ia ma Akoe elaavea ia ma Akoe e karapusi, tena maatou se oo atu no mmata Akoe?'

⁴⁵ "Tena te Tuku raa e me ki meake, 'Anau e meatu kootou, he saaita peehee kootou se hihhai ki tokonaki he tama na tama mouraro Anau raa, tena kootou se hihhai ki tokonaki hoki Anau.' ⁴⁶ Na tama sakkino raa e me ki oo i te kina na hakalono lihu se isi te hakaoti raa, tena na tama e ttonu raa e me ki oo i te kina te ora e ora tahi raa."

26

Na tama hakamattua raa ku tattara hemuu ma ki taa Jisas

(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jon 11.45-53)

¹ Jisas e akoako ake na hakataakoto roo hakaatoa no oti, tena Aia ki meake na disaipol Aia raa, ² "Kootou e illoa pera ma te Pasova raa e me kiteiho mai te aho hakaru raa, tena te Tamariki te Tama nei e me ki hakapiki ria no kou ake na tama e kirilloto Aia raa ki tti i aruna te kros."

³ Tena na maatua hakananniuraa laatou ma natama hakamattuaraa ki oo no kkutu hakaatoa ite hare tuku Kaiafas te pohouru hakanaaniu na maatua raa ⁴ no tattara ma ki haka piki hemuu Jisas, tena kutaa Tama raa ki mate. ⁵ Na tama raa e tattara ma, “Taatoa selavaa te ppena te hakataakoto taatou nei te saaita te Pasova raa, ka oti te kanohenua raa ku hakatauttau ma taatou.”

*Jisas e amuhiria te lloo manoni i Betani
(Mak 14.3-9; Jon 12.1-8)*

⁶ Jisas e noho i Betani ite hare Saimon, te tama te tinotama aia raa ni kaina te manumanu haeo raa. ⁷ Jisas koi noho koi no kai, tena he hine e haere ake iaa Jisas ma te lloo manoni e sui maha roo no nnini i aruna te pohouru Tama raa. ⁸ Na disaipol raa kulloto roo te saaita laatou nikkite te hine raa e nnini te lloo manoni raa i aruna te pohouru Jisas raa, tena laatou ki meake, “Aiea te lloo naa ku ninnini puamu naea? ⁹ Te lloo nei e tau roo te kouake alaa tama ki sui tammaki na sileni, tena taatou kutoo na sileni raa no kouake i na tama hakaalloha raa!”

¹⁰ Jisas e iroa hea na disaipol raa e tattara raa, kito Aia ki vahiri ake na tama raa, “Aiea kootou e tattara ite hine nei naea? Hea te hine nei e ppena i Anau raa he mee roo e tau areka.

¹¹ Natama hakaalloha raa e me ki noho tahi ma kootou, e me ia Anau selavaa te noho tahi ma kootou. ¹² Hea te hine nei e ppena raa, aia e nnini te lloo manoni raa i aruna te tinotama Anau ki tanattana te saaita Anau e me ki tanuria raa.

¹³ Tena Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma he kina peehee i roto te maarama nei na tama

e takutaku te Rono Tauareka nei, na tama e me ki mannatu te hine nei i te mee aia e ppena nei.”

Judas e hakari ake Jisas

(Mak 14.10–11; Luk 22.3–6)

¹⁴ Tena Judas Iskariot, he tama i roto te sanahuru ma rua na disaipol raa ku haere no mmata na maatua hakananniu raa, ¹⁵ tena kivahiri ake, “Hea kootou e me kikou mai anau kame anau e hakariatu Jisas ikootou?” Na maatua hakananniu raa ku ppau ake tipu toru na sileni no kou ake iaa Judas. ¹⁶ Tena kaamata te saaita naa Judas ku kirakira he saaita e tauareka aia ki hakari ake Jisas i na tama hakamattua raa.

Jisas e kai te Kai te Pasovaraa ma na disaipol Aia

(Mak 14.12–21; Luk 22.7–13; 22.21–23; Jon 13.21–30)

¹⁷ Te aho kaamata te Kai te Haraoa Manihiraa, na disaipol raa ku oo ake iaa Jisas raa no vahiri ake Tama raa ma, “I te kina hee Akoe e hihai ma maatou kioo no tanattana te Kai te Pasovaraa ma Akoe?”

¹⁸ Kito Jisas kimeake, “Oo i te tama hokotahi i roto te matakainaraa no meake ma, “Te Rabai raa e tattara ma te saaita Aia raa ku ttae mai, tena Aia ma na disaipol Aia raa e me ki kkai te Kai te Pasovaraa i te hare akoe.’”

¹⁹ Na disaipol raa e oo noppena hea Jisas ni tattara ake laatou raa, tena laatou ki tanattana mai te Kai te Pasovaraa.

²⁰ Jisas ma te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa ku nnoho ma ki kkai te saaita te mee raa ku hiahi. ²¹ Laatou koi nnoho koi no kkai,

tena Jisas ki meake, “Anau e meatu kootou, he tama kootou e me ki hakari ake Anau i na tama e kiri lloto Anau raa.”

²² Na disaipol raa ku se hihhai roo, tena laatou ku kaamata no vahihhiri ake Jisas tama taki ttahi ma, “TeAriki, Akoe ma e tattara koi anau.”

²³ Kito Jisas ki meake, “Te tama e ttoki te haraoa aia raa i roto te parete Anau e ttoki te haraoa raa ko te tama e me ki hakari ake Anau i na tama haeo raa. ²⁴ Te Tamariki te Tama nei e me ki mate pera ma te Launiu Tapu raa e tattara, e meia te tama e hakari ake te Tamariki te Tama nei raa e me ki haeo roo! E tauareka roo kame te tama naa ni se haanau iho i te maarama nei!”

²⁵ Tena Judas te tama sakkino raa ku meake, “Rabai, Akoe ma e tattara koi anau.”

Kito Jisas ki meake, “Teena koi akoe ku mee mai naa.”

Te kai hakaoti TeAriki

(*Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Korin 11.23-25*)

²⁶ Tesaaita laatou koikkai, Jisas kutoo te muri haraoa raa nolotu ake TeAtua, tena kittohi te haraoa raa no vaevae ake i na disaipol Aia raa, tena ki meake, “Too no kkai, te nei ko te tinotama Anau.”

²⁷ Tena Jisas ki too te kapu raa nolotu ake TeAtua, tena kikou ake na disaipol Aia raa, tena ki meake, “Kootou hakaatoa ki unu; ²⁸ te nei ko te toto Anau tera e huriatu te hakamaoni te tattara e ivi TeAtua raa, tena te toto Anau nei e nniniatu kissorō na haisara na kanohenua hakaatoa itaha. ²⁹ Anau e meatu kootou, Anau selavaa hoki te unu te wain nei ki taeroo

te saaita Anau e unu ma kootou te wain hoou raa, i te Hakamaatua ana te Tamana Anau raa.”

³⁰ Kito na tama raa ki huhua te rue te lotu raa, tena ki oo peeraa i te Mouna e hhomu na Oliv raa.

Jisas emeake ma Pita eme kikore etoru na vahao

(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jon 13.36-38)

³¹ Tena Jisas ki meake na disaipol raa, “Tepoo nei kootou hakaatoa e me ki tiaki Anau no huro itaha, maitaname te Launiu Tapu raa e tattara ma, ‘Te Atua e me kitaa te tama e rorohi na manu raa, tena na sipsip raa e me ki maaseu huri.’ ³² Emeia i muri te saaita Anau ku ora muri raa, Anau e me ki haere i Galili i mua kootou.”

³³ Kito Pita kitattara ake Jisas ma, “Anau se lavaa roo te tiaki Akoe, niaina ma na tama nei hakaatoa e tiaki Akoe!”

³⁴ Tena Jisas ki meake Pita, “Anau e meatu te hakamaoni, i mua te manutane raa e tani tepoo nei, akoe e me kikore etoru na vahao pera ma akoe se iroa Anau.”

³⁵ Kito Pita ki meake, “Anau se lavaa te ppena peenaa, niaina anau e taia ria no mate ma Akoe!”

Tena na disaipol raa hakaatoa ku tattara ake pera ma Pita raa hoki.

Jisas e lotu i Getsemani

(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ Tena Jisas ki haere ma na disaipol Aia raa i te kina ehui ma ko Getsemaniraa, tena Aia ki meake na disaipol raa, “Nnoho i te kina nei ki haere Anau no lotu i te kina raa.” ³⁷ Tena Aia kitoo Pita ia ma te tokorua na tama Sebedi raa.

Jisas ku aroha roo, tena te hakataakoto Aia raa hoki ku sakkinoo roo, ³⁸ kito Jisas ki meake na disaipol raa, “Te aroha i roto te hatu manava Anauraa e rahi roo, tena Anau kutaapiri koi ki mate te aroha. Nnoho i te kina nei ki ara taatou.”

³⁹ Jisas e haere no mmao hakamarie, tena Aia kitteiho iraro no tuturi, tena kilotu ake peenei, “Taku Tamana, kame e hainauhie, Akoe kutoo te kapu te hakalono llihu nei itaha ma Anau! Emeia Akoe se tautari hea Anau e hihai, tautari koi hea Akoe e hihai.”

⁴⁰ Tena Aia ki vaakai no kite tokotoru na disaipol raa ku mmoe heilloa roo; kito Jisas ki meake Pita, “Kootou tokotoru se lavaa roo te ara ake he paa saaita ki ara taatou? ⁴¹ Tauhano te ara tahi, tena kulotu tahi ki se lavaa kootou te maoha i na hahaaite. Te anana raa e mataora, e meia te tinotama raa e matanaena.”

⁴² Tena Jisas ki vaakai hakaraoi hoki no lotu ake peenei, “Taku Tamana, kame Akoe se lavaa te too te kapu te hakalono llihu nei itaha ma Anau, tena tiaki Anau ki hakalono llihu pera ma Akoe e hihai raa.” ⁴³ Tena Aia ki vaakai hoki no kite tokotoru na disaipol raa ku mmoe heilloa roo; tokotoru raa ku se lavaa roo te kkira na karemata laaou.

⁴⁴ Tena Jisas ku tiaki na disaipol raa no haere te hakatoru na vahao no lotu ake na lotu Aia ni lotu ake kaamata raa. ⁴⁵ Tena Aia ki vaakai ake i na disaipol raa no meake, “Kootou koi mmoe roo no hamalollo? Kira ake! Te saaita te Tamariki te Tama nei e me ki noho iraro na mahi na tama hai ssara raa kutae mai. ⁴⁶ Mahhike iaruna

ki oo taatou. Kira ake, teenei te tama e me ki hakari ake Anau!”

Jisas ku hakapiki ria

(Mak 14.43–50; Luk 22.47–53; Jon 18.3–12)

⁴⁷ Jisas koi tattara koi te saaita Judas, he tama i roto te sanahuru ma rua na disaipol raa ku tae ake. Judas e haere ake ma te kanohenua e rahi tera na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa ni kauna ki oo ake. Na tama raa e oo ake ma na paraamo a ia ma na muri laakau.

⁴⁸ Judas te tama sakkino raa ku oti te tattara ake na tama raa ma, “Te tama Anau e mohoni raa ko te tama kootou e hihhai raa, tena kootou ku hakapiki Tama naa!”

⁴⁹ Judas e haere tahi atu roo iaa Jisas raa no meake ma, “Rabai, te tau areka ki noho ma Akoe,” tena aia ki mohoni Jisas.

⁵⁰ Kito Jisas ki meake, “Taku soa, akoe ki vave!”

Kito na tama raa ki oo ake no hakapiki Jisas, tena kittaohi mmau roo Tama raa ⁵¹ Tena he tama hokotahi etuu ma Jisas ku ssau te paraamo a ia raa no ssepe te katarina te tama hehekau te pohouru hakanaaniu na maatua raa no hopo. ⁵² Tena Jisas ki meake te tama raa, “Tuku te paraamo a na i te kina akoe ni too raa. Na tama hakaatoa e ppuhu ma na paraamo a raa e me ki mmate i na paraamo a.

⁵³ Kootou se illoa pera ma Anau elavaa te kanna ake te Tamana Anau raa ki tokonaki, tena te Tamana Anau raa elavaa te kou mai sanahuru ma rua na kuturana na ensel te saaita nei koi ki tokonaki Anau? ⁵⁴ Emeia kame peenaa, tena kaa na tattara te Launiu Tapu raa

e tattara mai ma te mee nei e me ki kapihi mai raa e me ki hakamaoni peehee?”

⁵⁵ Tena Jisas ki meake te kanohenua raa, “Kootou e oomai roo ma na paraamo a ia ma na murilaakau kittaohi Anau pera ma Anau he tama se hailou? Na aho hakaatoa Anau e noho no akoako i te Hare Tapu, tena kootou se hakapiki Anau. ⁵⁶ Emeia na mee nei hakaatoa e kapihi mai ki mee hea na profet raa ni tattara i roto te Launui Tapu raa ki hakamaoni.”

Tena na disaipol Jisas raa hakaatoa ku tiaki Tama raa no huro i taha.

Jisas e tuu i mua na tama hakananniu

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55; 22.63-71; Jon 18.13-14; 18.19-24)

⁵⁷ Na tama ni hakapiki Jisas raa ku too Tama raa no kkave i te hare Kaiafas te pohouru hakanaaniu na maatua raa, tena na tama poroporo na tuaa ia ma na tama hakamattua raa ku kkutu i te kina raa. ⁵⁸ Pita e hahaere tautari atu hakammao no tae roo i te kina te hare te pohouru hakanaaniu na maatua raa. Pita e uru atu i te kina te hare raa no noho iraro ma na tama lollohi raa ma ki kite aia hea na tama raa e me kippena. ⁵⁹ Na maatua hakananniu ia ma alaa tama hakananniu elahulahu ma kilave nitattara settonu i te vahi Jisas ma kilavaa laatou te taa Tama raa ki mate; ⁶⁰ e meia laatou se haimée elave, niaina roo ma e tammaki roo na tama e oo ake na hatu na malliu laatou iaa Jisas. Tena te hakaoti, tokorua na taanata ku oo ake i mua ⁶¹ no tattara ake ma, “Te Tama nei e tattara ma, ‘Anau e lavaa te seu te Hare Tapu

TeAtua nei kihina, tena ku hakatuu hakaraoi i roto e toru na aho.' ”

⁶² Te pohouru hakanaaniu na maatua raa kutuu iaruna nomeake Jisas ma, “Ako e seisi na tattara kitattara itevahi na tattara na tama raa e hai atu Ako e raa?” ⁶³ Emeia Jisas etuu hemuu koi. Te pohouru hakanaaniu na maatua raa kumeake hakaraoi hoki iaa Jisas ma, “Anau emeatu Ako e kimee mai te hakamaoni ite inoa TeAtua e oraraa: eaa, Ako e ko te Mesaia, te Tamariki TeAtua raa ma sei?”

⁶⁴ Kito Jisas kimeake, “Teena koi ako e ku mee mai naa. Emeia Anau emeatu kootou: kaamata te saaita nei kootou eme kikkite te Tamariki te Tama nei eme ki noho itevahi laua TeAtua Hakanaaniu raa, tena eme ki hamai iaruna na pukureurehu ite vaelani raa!”

⁶⁵ Te pohouru hakanaaniu na maatua raa erono koi na tattara raa, tena aia kissae na kaukahu aia raa, tena kimeake, “Tama nei e tattara haeo TeAtua! Taatou se hihhai hoki ma alaa tama ki o mai no tattara mai itevahi te Tama nei! Kootou ellono koi te saaita nei na tattara Aia e tattara haeo TeAtua raa!” ⁶⁶ Kootou e mannatu maea?”

Kito na tama raa kimeake, “Tama naa e isi te sara, tena Aia e tau te taia ria ki mate.”

⁶⁷ Tena na tama raa ku sasavare na maihu Jisas, tena kiriki Tama raa; kito na tama ni ppaa na patikauvae Jisas raa ⁶⁸ kimeake ma, “Te Mesaia, kame Ako e he profet hakamaoni, Ako e ku tini ma koai te tama ni ppaa Ako e raa!”

Pita e kore ma aia se iroa Jisas

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Jon 18.15-18; 18.25-27)

⁶⁹ Pita e noho i te kina te hare raa te saaita te hine hehekau te pohouru hakanaaniu na maatua raa ni haere ake no meake aia ma, “Ako e hoki e hahaere ma Jisas te tama i Galili raa.”

⁷⁰ Emeia Pita e kore i mua na tama raa hakaatoa, tena aia ki meake, “Anau se iroa hea ako e e tattara naa.” ⁷¹ Kito Pita ki tiaki te kina aia e noho raa no haere i te kina te totoka te hare raa. Tena teeraa hine hehekau ku kite Pita, tena aia ki meake nataanata e ttuu i te kina raa, “Te tama nei e hahaere ma Jisas, te tama i Nasaret raa.”

⁷² Tena Pita ki kore hakaraoi hoki ma, “Anau e meatu te hakamaoni pera ma anau se iroa te Tama naa!”

⁷³ Tena se roroa na taanata e ttuu i te kina raa ku oo ake iaa Pita raa. Kito na tama raa ki meake, “Hakamaoni roo ako e he tama na tama raa hoki, maitaname na tattara ako e raa e huri mai pera ma ako e i roto na tama raa hoki!”

⁷⁴ Kito Pita ki meake, “Anau e meatu te hakamaoni pera ma anau e tattara roo te hakamaoni. Te Atua ki kou mai ni hakalono lihu kame anau se tattara te hakamaoni! Anau se iroa te Tama naa!”

Te saaita naa koi te manu tane raa ku tani, ⁷⁵ tena Pita ku maanatu hea Jisas ni meake aia raa ma, “I mua te manu tane raa e tani, ako e me ki kore e toru na vahao pera ma ako e se iroa Anau.” Tena Pita ki haere i aho no tanitani roo.

27

Jisas i mua Pailat

(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jon 18.28-32)

¹ Te tahata roo na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua na Jiu raa ku hakatonutonu na hakataakoto laatou raa ma ki taa Jisas ki mate.

² Na tama raa e haihai Jisas ma na seni, tena ki hakattaki Tama raa no kou ake iaa Pailat te tama hakamaatua te taumani i Rom raa.

Judas ku mate

(Na hehekau 1.18-19)

³ Te saaita Judas, te tama ni hakari ake Jisas raa ni iroa pera ma Jisas ku mee ki taia ria ki mate, aia ku aroha roo iaa Jisas, tena aia ki haere no kou ake hakaraoi te tipu toru na sileni raa ina maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua na Jiu raa. ⁴ Judas e tattara ma, “Anau ku sara roo e mee anau e hakari ake te Tama se isi te sara raa ki taia ria ki mate!”

Kito na tama raa ki meake ma, “Kaa hea maa-tou i te mee naa? Teenaa he vahi koi akoe!”

⁵ Kito Judas kipeesia ake na sileni raa i roto te Hare Tapu, tena ki haere. Aia e haere no halavaua aia hokoia.

⁶ Na maatua hakananniu raa ku too na sileni raa, tena ki tattara ma, “Teenei ni sileni e taui kissepe te ora te tama, ia e me ki setonu hoki ma na tuua taatou raa kippono na sileni nei ma na sileni i te Hare Tapu raa.” ⁷ Na tama raa e tattara no tonu i te vahi na sileni raa, tena laatou kisui te kerekere na tama e penapena na hopeni ma na pelaa e matakau raa ki mee mo kava na manu siri. ⁸ Teeraa hea te kerekere raa

i mua haere no tae te aho nei koi kanna ria koi ma, “Te Kerekere e hhapu ria te toto.”

⁹ Tena hea profet Jeremaia ni tattara mai i mua raa ku hakamaoni,

“Na tama raa e too tipu toru na sileni raa, teenaa ko te kooina na tama Israel raa ni nnuu ma ki sui ake te tama raa,

¹⁰ tena laatou ki too na sileni raa no sui te kerekere na tama e penapena na hopeni ma na pelaa e matakka raa, e ssau pera ma TeAriki ni tattara mai anau.”

Pailat ku vahihhiri ake iaa Jisas

(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jon 18.33-38)

¹¹ Jisas e tuu i mua Pailat te tama hakamaatua te taumani raa, tena Pailat ki vahiri ake Jisas ma, “Ako ko te tuku na Jiu?”

Tena Jisas ki meake, “Teena koi akoe ku mee mai naa.” ¹² Emeia Aia e tuu hemuu koi se hai tattara e meake i na tattara na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa e hai ake Aia raa.

¹³ Kito Pailat ki meake Jisas, “Ako se rono na tattara hakaatoa na tama raa e hai atu Ako raa?”

¹⁴ Emeia Jisas se hai tattara roo hokotahi e meake, tena Pailat ku mahharo e mee Jisas e tuu hemuu roo.

Jisas ku mee ki taia ria ki mate

(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jon 18.39-19.16)

¹⁵ Iroto na Kai na Pasova hakaatoa, te tama hakamaatua te taumani raa e me ki hakattana he tama karapusi hokotahi tera te kanohenua raa e meake aia ki hakattana. ¹⁶ Te saaita naa e isi te tama karapusi hokotahi tera na tama

hakaatoa e illoa aia, te inoa aia raa ko Jisas Barabas. ¹⁷ Te kanohenua raa ni hakutu i te kina hokotahi, tena Pailat ku vahiri ake na tama raa ma, "Koai te tama kootou e hihhai ma anau ki hakattana: Jisas Barabas ma Jisas na tama e kanna ma ko te Mesaia raa?" ¹⁸ Pailat e iroa roo pera ma na tama hakamattua na Jiu raa e kou ake Jisas raa e mee laatou e manava kkere Tama raa.

¹⁹ Pailat koi noho iroto te hare hakatonu-tonu raa, tena te avana aia raa ku kou ake te tattara ma: "Te Tama naa se isi na sara e ppena, tena auu se ppena he mee i te Tama naa, maitaname te poo raa anau e moe no kite pera ma anau e hakalono lihu haeo roo e mee na haeo taatou e ppena i te Tama naa."

²⁰ Na maatua hakananniu ia ma na tama hakamattua raa ku tatakore ake te kanohenua raa ki meake Pailat ki hakattana Barabas ki haere, tena kutaa Jisas ki mate. ²¹ Tena Pailat e vahiri ake te kanohenua raa, "Koai te tama tokorua nei kootou e hihhai ma anau ki hakattana ma kootou?"

Kito te kanohenua raa ki meake ma, "Barabas!"

²² Tena Pailat ki vahiri ake hoki na tama raa ma, "Kaa hea anau e me kippena ia Jisas te Mesaia raa?"

Kito na tama raa ki meake, "Tii Tama naa i aruna te kros!"

²³ Tena Pailat ki vahiri ake na tama raa, "Aiea hea te Tama nei e ppena e sara naa?"

Kito te kanohenua raa ki kaamata no vaa ake hakamaroaro ma, "Tii Tama naa i aruna te kros!"

²⁴ Te saaita Pailat ku iroa pera ma kame ku hainattaa ma aia, e mee na tama raa ku kaamata nolloto, tena aia ki ahu na vai raa

no ssoro na rima aia raa i mua te kanohenua raa hakaatoa, tena aia ki meake, “Te mate te Tama nei seai ma he sara anau! Teenaa he vahi kootou hokkootou!”

²⁵ Tena te kanohenua raa ki hakaioo ake hakaatoa ma, “Tiaki te mate te Tama naa ki moe i na rima maatou ia ma na tamalliki maatou raa!”

²⁶ Kito Pailat ki hakattana ake Barabas i te kanohenua raa, tena te saaita na soldia raa ni riki Jisas no oti, Pailat ku kou ake Jisas i na tama raa ki ttii i aruna te kros.

*Na soldia raa ku tataussua Jisas
(Mak 15.16-20; Jon 19.2-3)*

²⁷ Tena na soldia Pailat raa ku too Jisas no kkave i te hare te tama hakamaatua te taumani raa, tena na soldia raa hakaatoa ku mmui ake iaa Jisas. ²⁸ Na soldia raa e ui te kaukahu Jisas raa itaha, tena laatou ki hakauru ake te kaukahu roroa emmea.

²⁹ Tena na soldia raa ki ssiri te hau manamana i na laakau e tutuia raa no hakatau ake i te pohouru Jisas raa, tena ki kou ake te laakau raa ma ki ttaohi te rima laaua Tama raa, tena na soldia raa ki tataussua no tutturi i mua Tama raa, tena ki meake ma, “Hakammaha te Tuku na Jiu!” ³⁰ Kito na soldia raa ki sasavare Jisas, tena ki too te laakau raa no lliki te pohouru Tama raa. ³¹ Te saaita laatou ku oti roo te tataussua Tama raa, tena laatou ki ui te kaukahu emmea laatou ni hakauru ake raa, tena ki hakauru ake te kaukahu Tama raa. Kito na soldia raa ki hakattaki Jisas ma ki ttii i aruna te kros.

*Na soldia raa ku ttii Jisas i aruna te kros
(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jon 19.17-27)*

³² Te saaita na tama raa ni oo itaha ma te matakaina raa, na tama raa kuttiri Saimon te tama i Sairini raa, tena na soldia raa ki hakamataku ake tama raa ma ki amo te kros Jisas raa. ³³ Na tama raa e oo no ttae i te kina e hui ma Golgota, e mee ma, "Te Kina te Ivi te Pohouru raa." ³⁴ Tena na soldia raa ki kou ake na wain e hilo ma na maraseni emmara ma ki unu Jisas i te kina raa; e mea Jisas e hakamata te wain raa, teha Aia ki kkaro te unu te wain raa.

³⁵ Na soldia raa ettii Jisas no oti, tena laatou kittahao huhu na hatu ma kivaevae na hekau Jisas raa ma laatou. ³⁶ Na soldia raa ettahao no oti, tena ki nnoho i te kina raa no matamata ake Jisas. ³⁷ Kito na soldia raa ki ttii i aruna koi te pohouru Jisas raa te hono laatou e tatta na tattara nei, "Teenei ko Jisas, te Tuku na Jiu." ³⁸ Tena na soldia raa ki ttii hoki tokorua na tama kailallao raa i na vahi Jisas, te tama ettii i te vahi laaua, tena teeraa tama ettii i te vahi se laaua Jisas raa.

³⁹ Na tama e oo hakallaka raa kululluu na pohouru laatou, tena ki hai ake na haeo Jisas ma, ⁴⁰ "Akoe e tattara ma Akoe e me kiseu te Hare Tapuraa, tena ma i roto e toru na aho Akoe e me kihakatuu muri te Hare Tapuraa! Tokonaki Akoe ki ora kame Akoe he Tamariki Te Atua! Hamai iraro ma te kros naa ma Akoe e lavaa!"

⁴¹ Tena na maatua hakananniu raa, na tama poroporo na tuua raa ia ma na tama hakamattua raa ku hai ake hoki iaa Jisas ma, ⁴² "Aia e tokonaki alaa tama, e mea Aia se lavaa tetokonaki Aia Hokoia! Aiea Aia sei ma ko te tuku na tama Israel? Kame Aia e tiho mai

i raro ma tekros raa te saaita nei, maatou e me ki hakattina i Aia! ⁴³ Aia e hakatina roo TeAtua, tena ki tattara ma Aia he Tamariki TeAtua. Ia tena taatou ki mmata ma TeAtua e me ki tokonaki Aia te saaita nei!”

⁴⁴ Tena tokorua na tama kailallao raa ku hai ake hoki na tattara iaa Jisas.

Jisas ku mate

(Mak 15.33–41; Luk 23.44–49; Jon 19.28–30)

⁴⁵ Te saaita te laa latea te henua raa hakaatoa ku pouri roo haere no tae te toru te hiahi. ⁴⁶ Kame te toru te hiahi, Jisas ku tani ake hakamaroa ma, “*Eli, Eli, lema sabaktani?*” na tattara nei e mee ma, “Taku Atua, Taku Atua, aiea Akoe etiaiki Anau naea?”

⁴⁷ Eisi na tama ettuu itekina raa ellono Jisas, tena ki meake, “Tama nei e kakanna ake Elaija!” ⁴⁸ Tena he soldia hokotahi ku tere no too te spans raa no hhui i roto te wain e mmara raa, tena kinnoa te mee raa te mata telaakau raa, tena ki kou ake ma Jisas ki unu.

⁴⁹ Emeia alaa tama e meake ma, “Hakattari, taatou ki mmata ma Elaija se hamai no tokonaki Aia!”

⁵⁰ Jisas e kanna hoki hakamaroa, tena ki ssau te manava hakaoti Aia raa.

⁵¹ Tena te paamaro e tootoo i roto Hare Tapu raa ku mahaa rua kaamata iaruna haere no hopo i raro. Te ruru henua raa ku ruru te henua raa, tena na hatu raa ku mahahaa, ⁵² tena na taruma raa ku ttuu tallaki, tena tammaki na tama TeAtua ni mmate raa ku ora muri. ⁵³ Na tama ni mmate ku ora raa ku tiaki na taruma laatou raa, tena te saaita Jisas ni ora muri raa, na tama raa ku oo i roto

te Matakaina e Tapu raa, tena tammaki na tama e kkite na tama raa.

⁵⁴ Te saaita te soldia hakamaatua raa haka-paa ma na soldia ettuu ma aia raa nikkite teruru henua raa ia ma alaa mee hoki tera ni kapihi ake raa, na tama raa ku mattaku, tena kitattara ma, "Hakamaoni, te nei he Tamariki Te Atua!"

⁵⁵ Tammaki na h hine ettuu i te kina raa. Na h hine raa ettuu hakammao no matamata. Aanei ko na h hine tera nitauttari mai Jisas kaamata mai i Galili, tena kitokonaki hoki Tama raa. ⁵⁶ Na h hine raa ko Meri te tama i Makdala raa, ia Meri te tinna Jems laaua ma Josepra raa ia ma te avana Sebedi raa etuu hoki ma na h hine raa i te kina raa.

Josep ku too te tinotama Jisas

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jon 19.38-42)

⁵⁷ Tena he tama hai he kau i te matakaina Arimatea raa ku tae ake te saaita te meera ku hiahi; te inoa aia raa ko Josep, tena aia hoki he tama e hakatina ia Jisas. ⁵⁸ Josep e haere ia Pailat raa no kainno ake ma aia elavaa te too te tinotama Jisas raa. Tena Pailat ki meake na soldia aia raa ki kou ake te tinotama Jisas raa ia Josep. ⁵⁹ Tena Josep ki too te tinotama Jisas raa no mmini na paamaro e hoou roo, ⁶⁰ tena aia kippono te tinotama Jisas raa i roto te taruma aia nikeri vahao nei koi i te kina na hatu raa. Tena aia ki hakatakape ake te hatu e rahi roo no ppui te totoka te taruma raa, tena aia ki haere i hare. ⁶¹ Meri te tama i Makdala raa laaua ma teera Meri hoki e nnoho i te kina raa no ana ake te taruma raa.

Na soldia e lollohi te taruma

⁶² Te aho taiaoraa ko te aho te Sabat, tena namaatua hakananniuraa laatou ma na Farisiraa ku oo no mmata Pailat, ⁶³ tena ki meake, "Tama hakamaatua, maatou ku mannatu te saaita te Tama tattara mariu raa koi ora raa, Aia e tattara ma, 'I muri e toru na aho, Anau e me ki ora muri.' ⁶⁴ Tena kauna ni soldia ki oo no lollohi hakappuru roo te taruma raa ki tae te aho hakatoru raa, ki se lavaa na disaipol Aia raa te oomai no too hemuu te tinotama Tama raa, tena ku tattara ake na tama pera ma Jisas ku ora muri. Te tattara mariu hakaoti nei e me kisakkino roo iaruna na tattara malliu kaamata raa."

⁶⁵ Kito Pailat ki meake na soldia raa, "Kootou ki oo no ppui hakaraoi roo te taruma raa, tena ku lollohi hakappuru roo."

⁶⁶ Kito na soldia raa ki oo no ppui hakaraoi roo te taruma raa, tena ki hakammau te hakamaatino iaruna te hatu raa, tena laatou ki meake na soldia e lollohi raa ki ttuu no lollohi.

28

Jisas ku ora muri

(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jon 20.1-10)

¹ I muri te Sabat, i te tahata poo roo te aho te latapu, Meri te tama i Makdala raa laua ma teeraa Meri hoki ku oo no mmata i te taruma raa.

² Te saaita naa koi te ruru henua hai mahi roo ku ruru, tena he ensel TeAriki e hamai i te vaelani no hakatakape te hatu raa itaha, tena kinoho iaruna te hatu raa. ³ Te tipu te ensel raa e maahina roo pera ma he uila, tena na hekau aia raa e makkini hua roo.

⁴ Na soldia raa

ku poreppore roo te mattaku, tena laatou ku ssau poi ni tama ku mmate.

⁵ Tena te ensel raa ki tattara ake na hhine raa ma, “Koorua ki se mattaku, anau e iroa koorua e sese Jisas, te tama ni ttii ria i aruna te kros raa.

⁶ Tama raa ku seai i te kina nei; Tama raa ku oti te ora muri pera ma Aia ni tattara atu kootou raa. Oo mai i te kina nei no mmata te kina Aia ni moe raa. ⁷ Koorua ki oo vave roo no meake na disaipol Aia raa pera ma, ‘Jisas ku oti te ora muri itaha ma te mate, tena te saaita nei Aia ku haere i Galili i mua kootou; kootou e me ki kkite Tama raa i te kina raa!’ Mannatu hea anau ni tattara atu raa.”

⁸ Kito tokorua raa kitiaki hakavave tetaruma raa no oo; tokorua raa e mattaku, ia e hihhia hoki, tena laaua ki huro no tattara ake na disaipol raa.

⁹ Te saaita naa koi Jisas kuttiri tokorua hhine raa, tena Aia ki meake, “Te noholaoi kinnoho ma koorua.” Tena tokorua hhine raa ku oo ake iaa Jisas raa nottaohi na tapuvae Tama raa, tena ki hakamaru ake Tama raa.

¹⁰ Kito Jisas ki meake tokorua hhine raa, “Auu se mattaku, oo no meake nataina Anauraa ki oo i Galili, tena laatou e me kikkite Anau i te kina raa.”

Na tattara na soldia

¹¹ Te tokorua hhine raa koioo koi, tena ni soldia i roto na soldia nilollohi tetaruma raa ku vakkai i te matakaina erahi raa no meake na maatua hakananniu raa na mee hakaatoa ni kapihi ake raa.

¹² Tena na maatua hakananniu raa kikkutu ma na tama hakamattua raa ki hakatonutonu na hakataakoto

laatou; na tama raa e sui na soldia raa tammaki na sileni, ¹³ tena ki meake, “Kootou ki tattara ake na tama pera ma na disaipol Aia raa ni oo atu hemuu tepoo no too tetinotama te Tama raa te saaita kootou ni mmoe. ¹⁴ Tena kame te tama hakamaatua te taumani raa e rono na tattara nei, maatou e me ki tatakore te tama raa pera ma kootou e ttonu koi, tena kootou ki se mamannatu tammaki i na mee nei.”

¹⁵ Na soldia raa kutoo na sileni raa, tena ki oo noppena hea na maatua hakananniu raa ni tattara ake laatou raa. Teenei na tattara malliu na Jiu raa ettoha te saaita raa haere no tae te aho nei.

Jisas e tuu ake Aia i na disaipol Aia raa

(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jon 20.19-23;

Na hehekau 1.6-8)

¹⁶ Te sanahuru ma tahi na disaipol raa ku oo i te mouna i Galili tera Jisas ni tattara ake laatou ki oo raa. ¹⁷ Te saaita na disaipol raa ni kkite Jisas, na tama raa ku hakamaru ake Tama raa, niaina ma alaa tama laatou koi mamannatu tammaki. ¹⁸ Jisas e haere ake no taapiri, tena ki meake na disaipol raa, “Te Atua e kou mai Anau na mahi hakaatoa i te vaelani ma te maarama nei. ¹⁹ Tena kootou ki oo i na tama na henua hakaatoa no mee na tama raa mo disaipol Anau: hakooukou tapu na tama naa i te inoa Tamana, Tana Tama ia ma Te Anana Tapu, ²⁰ tena kootou ku akoako na tama naa ki tauttari roo na mee hakaatoa Anau ni tattara atu kootou raa. Tena Anau e me ki noho tahi roo ma kootou kittae te hakaoti te maarama nei.”

CXXXV

Nukumanu
The New Testament in the Nukumanu language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Nukumanu long
Niugini

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nukumanu

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2023-03-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 22 Mar 2023

54439682-f8e2-586d-98e1-295d02f74287